6

EMBLEMATA
V. C.
ANDREÆ ALCIATI
MEDIOLANENSIS
IVRISCONSVLTI;

Cum facili & compendioſa explicatione, quâ obſcura illuſtrantur, dubiaque omnia ſoluuntur,

per CLAVDIVM MINOEM
Diuionenſem.

Eiuſdem ALCIATI *Vita.*

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA
BALTHASARIS MORETI.
M. DC. XLVIII.

CLAVD. MINOS CHRISTOPHORO PLANTINO SVO S. P.

PETIISTI à me tibi vt epitomen conſcribi paterer, vel etiam ipſe meo arbitratu conficerẽ, meorum in Alciati Emblemata Commentariorum, quos ex tua Officina iam ſæpè in lucem emiſiſti. Qua in re primo quidem aſpectu, ne verum diſſimulem, neſcio quo modo reſtitabam: verebar enim ne quid prioribus illis laboribus meis in Alciatum detraheretur eâ nouâ epitomes editione: & facilè mihi ſuccurrebat quid maiorum gentium auctoribus iam olim accidiſſet, quorum pænè memoriam ſi non deleuit omni ex parte, certè

non parum imminuit Lectorum quorumdam inuida & nimiùm præceps ignauia. Sed tamen negare tibi aliquid, quem vnicè diligo, præsertim & debita petenti, & honesta cupienti, durum profectò mihi videbatur. Itaque libellum mandaui exscribendum homini sollerti ac perito, vt tibi morem gererem; meamque commentationem ita paucis coarctaui, vt nihil esset quod libelli moles eos grauaret, in quorum maximè gratiam te hanc editionem fassus es adornare. Si quibus tamen nimia breuitas obscuritatem peperisse videbitur (quod nondum suspicari possum) vix erunt ij magnoperè mihi molesti, si maiores meos Commentarios euoluerint, in quibus nihil puto à me prætermissum, quod ad argumenta tam lepida variaque illustranda pertineat: quos cùm recognoscerem superioribus anteactis mensibus (sed in primis diebus Halcyoniis, quibus fora conticescunt) eosque Scripto-

rum veterum, & sanè meliorum locis, seruato tamen aliquo modo, locupletarem; ad extremum eò perducta res est, vt, nisi me fallit animus, qui primùm fetus immaturus fuit, & quasi abortiuus editus, ad eam maturitatem excreuerit, quæ neque doctis improbetur, neque mediocriter eruditos vllo modo fastidiat. Sciolos enim quosdam & importunos αὐθαδοσόφους nihil moror, quin potiùs iis quia minimè placeam, aut etiam displiceam, ego mihi mirificè placeo: nempe vnum non leue mihi palmarium contigisse puto, quòd quæ mea industria & studium permultis viris bonis placeat, insulsis & inficetis nugonibus displiceat. Eum ego librum iampridem tibi vni despondi, mi Plantine, cui quasi prima obstetrix adfuisti opportunè: quique te, non secùs ac parentem alterum, libenter agnoscit; & qui ferat ægerrimè, imò verò expostulet, quòd alio cultu quàm tuo fuerit in lucem emissus anno

proximè ſuperiore, idque Lutetiæ, me nihil tale aliquid cogitante, ac ne quidem ſuſpicante. In quo editionis nouæ conatu an temeritatem non tolerandam, an potiùs auaritiam nimiùm cæcam audaculi hominis admirari debeam, non planè video: exiſtimauit enim, ſed ineptè admodum, veniâ dignum plagium: aut auctore inconſulto, vel abſente, cuiuis permiſſum eſſe libros non ſuos edere. Atqui nemo eſt qui neſciat quædam ſcripta iam antè mandata typis, & manibus hominum trita, quoties ferè ſunt recudenda, à ſuis auctoribus vel emendari, vel etiam illuſtrari, adeò vt nouam ſubinde acceſſionem καὶ δευτέρας φροντίδας præ ſe ferant. Quod niſi ſit liberum ſcriptoribus, quorum laboribus ſecuri fruimur; neque per ſordidos quoſdam bibliopolas iis liceat aliquid inuentis prioribus adiicere vel detrahere, næ miſera futura eſt eorum hominum conditio qui ad rem augendam litterariam multum

operæ

operæ ac ſtudij ponunt. Sed non plura: tu, Plantine amiciſſime, memineris te dediſſe fidem de maioribus meis Commentariis recèns à me cultis & expolitis: quàm nihil temerè cogites, nihil in vanum pollicearis, dudum percepi. Ego quòd te reliquis omnibus anteponam qui artem tuam exerceant, facio non temerè aut minùs prudenter, vt qui certis perſuaſus argumentis me non falli certò ſciam vnà cum multis laudatis viris, qui de tua virtute & ingenio planè ſincero veriſſimè iudicant. Vale. Lutetiâ, Nonis Sextil. M. D. LXXXIII.

APPROBATIO.

NDREAE ALCIATI V.C. EMBLEMATA selectiora nihil continent, quod Fidei Catholicæ aduersetur; quin potiùs exempla varia ad morum doctrinam pertinentia, Figurarum & Iconum insignioribus notis suppeditant, quibus Lectores oblectentur pariter ac moneantur. Vnde & cum fructu recudi & euulgari poterunt. Datum Antuerp. IX. Nouemb. M. DC. XXI.

Laurentius Beyerlinck Archipresbyt. & Canon. Antuerp. & librorum Censor.

SVMMA PRIVILEGII.

HILIPPVS IV. Hispaniarum & Indiarum Rex Catholicus, ac Potentissimus Belgarum & Burgundionum Princeps, Diplomate suo sanxit, ne quis, EMBLEMATA V. C. ANDREAE ALCIATI *Mediolanensis Iurisconsulti cum facili & compendiosa explicatione, quâ obscura illustrantur, dubiáque omnia soluuntur, per Claudium Minoem Diuionensem,* præter Balthasaris Moreti voluntatem, vllo modo intra nouennium imprimat, aut alibi terrarum impressa in Inferioris Germaniæ ditiones importet, venaliáve habeat. Qui secùs faxit, confiscatione Librorum & aliâ graui pœnâ mulctabitur, vti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ XXIV. Decembris M. DC. XLVII.

Signat.

Steenhuyse.

DE EMBLEMATE.

QVID SIT EMBLEMA; VNDE SVMPTA EMBLEMATIS INVENTIO: DEQVE EIVS VSV ET RATIONE.

MBLEMA, *Græca vox, ducitur à verbo* ἐμβάλλεσθαι, *aut* ἐπιμβλῆσθαι *: quod est interserere, vel inijcere : accipitur enim significatione primariâ pro ornamento exemtili, quod ad placitum vasis argenteis, aureis aliisve tolli & reponi potest: qualia sunt sigilla, rerumq; & flosculorum simulacra ingeniosè fabricata vel efficta. Quod Cicero nos docuit, & libri Iurisperitorum in l. Cùm aurum. 19. §. Idem Celsus: & l. Pediculis argenteis. §. 1. D. de auro, argen. mundo legat. Eadem pænè sunt, nisi me animus fallit, quæ appellantur à Martiale*

chryſendeta, vaſa ex auro illigata, in quibus ſunt quadā cruſtæ, aut nexiles ex auro torques, ſi tamen coniectaneum adprobemus docti certè hominis Baifij; Turnebus enim mauult eſſe gēmata vaſa, quæ conſertas auro gemmas, hoc eſt λιϑίσκους χρυσενδέτους *teneāt. Ad quod genus etiam referri videntur toreumata, quæ dicūtur M.Tullio: ea cælata opera ſunt tornoq́ue facta, vt loquitur Salluſtius. Ad eā claſsē pleriq́ue ſunt qui coagmenta referant; an ſatis peritè, neſcio: id enim verbum, à Plauto vſurpatū, ſignificat commiſſuras, arctas & compreſſas quaſdam iuncturas, proprieq́ue lapidum, quæ Græcis* συςήματα. *Sed ne à ſcopo aberremus longiùs, quidquid interſeritur ornatus gratiâ, nec modò vaſis, ſed & abacis, aulæis, parietibus, veſtimentis, rebus denique aliis, emblema dici poteſt, id eſt* ἔμβλημα, ζωωτὸν, δαίδαλμα. *Sic autē meminimus accipi emblema vermiculatum vel teſſellatum; qualia ſunt in pauimentis ſectilibus, & cruſtis variis & diſcoloribus, quodam opere muſiuo coagmentatum. Inter cruſtas tamē & emblemata, aliqua eſt ſignificationis differentia,*

quòd

quòd crustæ sint tectoria quædam, & vt illitæ bracteæ, inductæ laminæ & inauratæ. At emblemata multò fuere pretiosiora, & operis magis exquisiti, quæ cùm essent illigata vel affixa, possent eximi; cùm crustæ firmiùs inhærerent, etsi reuelli possent.

Per metaphoram tamen, emblematis nomen conuertitur ad orationis genus quibusdam quasi colorum seu sententiarum pigmentis comptum vestitumq́ue: notum enim illud Lucilij, quod à Tullio citatur in libris Oratoriis,

Quàm lepidè lexeis compostæ, vt tesserulæ omnes
Arte, pauimento, atque emblemate vermiculato.

Hîc igitur Emblemata sunt picturæ quædam ingeniosæ ab ingeniosis hominibus excogitatæ primùm, dein repræsentatæ, iisq́ue litteris similes quæ HIEROGLYPHICÆ *ab Ægyptiis nominatæ, arcana sapientiæ vetustissimorum hominum symbolis & sacris cælaturis continebant: cuius doctrinæ mysteria non nisi initiatis & intelligentibus committi permittebant, à quibus*

Numquam procrastinandum.

EMBLEMA III.

ALCIATAE *gentis insignia sustinet Alce,*
Vnguibus & Μηδὲν fert ἀναβαλλόμενος.
Constat Alexandrum sic respondisse roganti,
Qui tot obiuisset tempore gesta breui?
Numquam, inquit, differre volens: quod & indicat Alce:
Fortior hac, dubites, ocyor ánne siet.

In

In Deo lætandum.

EMBLEMA IV.

ASPICE vt egregius puerum Iouis alite pictor
Fecerit Iliacum summa per astra vehi.
Quisne Iouem tactum puerili credat amore?
Dic, hæc Mæonius finxerit vnde senex.
Consilium, mens atque Dei cui gaudia præstant,
Creditur is summo raptus adesse Ioui.

Sapientia humana, ſtultitia eſt apud Deum.

EMBLEMA V.

QVID *dicam? quonam hoc compellem nomine monſtrum*
Biforme, quod non eſt homo, nec eſt draco?
Sed ſine vir pedibus, ſummis ſine partibus anguis.
Vir anguipes dici, & homiceps anguis poteſt.

Anguem

Anguem pedit homo, hominem eructauit & anguis:
Nec finis hominis est, initium nec est fera.
Sic olim Cecrops doctus regnauit Athenis:
Sic & gigantes terra mater protulit.
Hæc vafrum species, sed relligione carentem,
Terrena tantùm quiq; curet, indicat.

Ficta religio.

EMBLEMA VI.

REGALI *residens meretrix pulcherrima sellâ,*
Purpureo insignem gestat honore peplum:
Omnibus & latices pleno è cratere propinat:
At circum cubitans ebria turba iacet.
Sic Babylona notant: quæ gentes illice formâ,
Et fictâ stolidas relligione capit.

Non

Non tibi, sed Religioni.

EMBLEMA VII.

ISIDIS *effigiem tardus gestabat asellus,*
Pando verenda dorso habens mysteria.
Obuius ergo Deam quisquis reuerenter adorat,
Piasq; genibus concipit flexis preces.
Ast asinus tantum præstari credit honorem
Sibi, & intumescit admodum superbiens;
Donec eum flagris compescens, dixit agaso,
Non es Deus tu, aselle, sed Deum vehis.

Quà Dij vocant eundum.

EMBLEMA VIII.

IN triuio mons est lapidum: supereminet illi
Trunca Dei effigies, pectore facta tenus.
Mercurij est igitur tumulus: suspende viator
Serta Deo, rectum qui tibi monstret iter.
Omnes in triuio sumus, atque hoc tramite vitæ
Fallimur, ostendat nî Deus ipse viam.

Fidei

Fidei ſymbolum.

EMBLEMA IX.

STET *depict:us* HONOS *Tyrio velatus amictu,*
Eiusq́ iungat nuda dextram Veritas.
Sitq́ AMOR *in medio caſtus, cui tempora circum*
Roſa it, Diones pulchrior Cupidine.
Conſtituunt hæc ſigna Fidem, Reuerentia Honoris
Quam fouet, alit Amor, parturitq́ Veritas.

Fœdera.

Ad Maximilian. Mediolan. Ducem.

EMBLEMA X.

HANC *citharam, à lembi quæ forma halieutica fertur,*
Vendicat & propriam Musa Latina sibi,
Accipe Dux: placeat nostrum hoc tibi tempore munus,
Quo noua cum sociis fœdera inire paras.

Difficile

Difficile est, nisi docto homini tot tendere chordas:
Vnaq́ue si fuerit non benè tenta fides,
Ruptáve (quod facile est) perit omnis gratia concha,
Illeq́ue præcellens cantus, ineptus erit.
Sic Itali coëunt proceres in fœdera: concors
Nil est quod timeas, si tibi constet amor:
At si aliquis desciscat (vti plerumque videmus)
In nihilum illa omnis soluitur harmonia.

Silen-

Silentium.

EMBLEMA XI.

CVM *tacet, haud quidquam differt ſapientibus amens:*
Stultitiæ eſt index linguaq́ꝫ voxq́ꝫ ſua.
Ergo premat labias, digitoq́ꝫ ſilentia ſignet:
Et ſeſe Pharium vertat in Harpocratem.

Non vulganda consilia.

EMBLEMA XII.

LIMINE *quòd caco, obscura & caligine monstrum,*
Gnosiacis clausit Dadalus in latebris;
Depictum Romana phalanx in pralia gestat,
Semiuiroq; nitent signa superba boue:
Nosq; monent, debere Ducum secreta latere
Consilia: auctori cognita techna nocet.

Nec

Nec quæstioni quidem cedendum.

EMBLEMA XIII.

CECROPIA *effictam quam cernis in arce Leænam,*
Harmodij (an nescis hospes?) amica fuit.
Sic animum placuit monstrare viraginis acrem
More feræ, nomen vel quia tale tulit.
Quòd fidibus contorta, suo non prodidit vllum
Indicio, elinguem reddidit Iphicrates.

Consilio

Consilio & virtute Chimæram superari: hoc est, fortiores & deceptores.

EMBLEMA XIV.

BELLEROPHON, *ut fortis eques, superare Chimæram,*
Et Lycij potuit sternere monstra soli:
Sic tu Pegaseis vectus petis æthera pennis,
Consilioq; animi monstra superba domas.

Vigilan-

Vigilantia & Custodia.

EMBLEMA XV.

INSTANTIS *quòd signa canens det gallus Eoi,*
Et reuocet famulas ad noua pensa manus:
Turribus in sacris effingitur ærea peluis,
Ad superos mentem quòd reuocet vigilem.
Est leo: sed custos oculis quia dormit apertis,
Templorum idcircò ponitur antę fores.

Nūq̃;

Νῆφε, καὶ μέμνησ᾽ ἀπιστεῖν. ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν.

EMBLEMA XVI.

NE *credas, ne (Epicharmus ait) non ſobrius eſto:*
Hi nerui humanæ membraq́; mentis erunt.
Ecce oculata manus, credens id quod videt: ecce
Pulegium antiquæ ſobrietatis olus:
Quo turbam oſtenſo ſedauerit Heraclitus,
Mulſerit & tumidâ ſeditione grauem.

Πῆ παρέβην; τίδ' ἔρεξα τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

EMBLEMA XVII.

I T A L I C AE *Samius secta celeberrimus auctor*
Ipse suum clausit carmine dogma breui: (dum?
Quò prætergressus? quid agis? quid omittis agen-
Hanc rationem vrgens reddere quemque sibi.
Quod didicisse Gruũ volitantũ ex agmine fertur,
Arreptum gestant quæ pedibus lapidem:
Ne cessent, neu transuersas mala flamina raptẽt.
Quâ ratione hominum vita regenda fuit.

Pru-

Prudentes.

EMBLEMA XVIII.

IANE *bifrons, qui iam transacta futuraq́ calles,*
Quiq́ retrò sannas, sicut & antè, vides:
Te tot cur oculis, cur fingunt vultibus? an quòd
Circumspectum hominem forma fuisse docet?

Prudens magis quàm loquax.

EMBLEMA XIX.

NOCTVA *Cecropiis insignia præstat Athenis,*
Inter aues sani noctua consilij.
Armiferæ meritò obsequijs sacrata Mineruæ,
Garrula quo cornix cesserat antè loco.

Matu-

Maturandum.

EMBLEMA XX.

MATVRARE *iubent properè, & cunctarier omnes,*
Ne mimium præceps, neu mora longa nimis.
Hoc tibi declaret connexum echeneide telum:
Hæc tarda est, volitant spicula missa manu.

In deprehensum.

EMBLEMA XXI.

IAMDVDVM *quacumque fugis, te persequor: at nunc*
Cassibus in nostris denique captus ades.
Amplius haud poteris vires eludere nostras:
Ficulno anguillam strinximus in folio.

Custo-

Custodiendas virgines.

EMBLEMA XXII.

VERA *hæc effigies innuptæ est Palladis: eius*
Hic Draco, qui dominæ constitit ante pedes.
Cur Diuæ comes hoc animal? custodia rerum
Huic data: sic lucos, sacraq; templa colit.
Innuptas opus est curâ asseruare puellas
Peruigili. laqueos vndique tendit amor.

Vino prudentiam augeri.

EMBLEMA XXIII.

Haec Bacchus pater & Pallas cõmuniter ambo
Templa tenent, ſoboles vtraque vera Iouis.
Hæc caput, ille femur ſoluit: huic vſus oliui
Debitus, inuenit primus at ille merum.
Iunguntur meritò: quòd ſi qui ábſtemius odit
Vina, Dea nullum ſentiet auxilium.

Pru-

Prudentes vino abſtinent.

EMBLEMA XXIV.

QVID *me vexatis rami? ſum Palladis arbor.*
Auferte hinc botros: virgo fugit Bromium.

In statuam Bacchi.

DIALOGISMVS.

EMBLEMA XXV.

BACCHE *pater, quis te mortali lumine nouit,*
Et doctâ effinxit quis tua membra manu?
Praxiteles, qui me rapientem Gnossida vidit,
Atque illo pinxit tempore, qualis eram.
Cur iuuenis, teneraq; etiam lanugine vernat
Barba, queas Pylium cùm superare senem?

Mune-

Muneribus quandoque meis si parcere disces,
Iunior, & forti pectore semper eris.
Tympana non manibus, capiti non cornua desunt:
Quos nisi dementeis talia signa decent?
Hoc doceo, nostro quòd abusus munere sumit
Cornua, & insanus mollia sistra quatit.
Quid vult ille color membris penè igneus? omen
Absit, an humanis vreris ipse focis?
Cùm Semeles de ventre parens me fulmine traxit
Igniuomo, infectum puluere mersit aquis.
Hinc sapit hic, liquidis qui nos benè diluit vndis:
Qui non, ardenti torret ab igne iecur.
Sed nunc me doceas, quî vis miscerier? & qua
Tè sanus tutum prendere lege queas?
Quadrantem addat aqua, calicem sumpsisse falerni
Qui cupit, hoc sumi pocula more iuuat.
Stet intra heminas: nam qui procedere tendit
Vltrà, alacer, sed mox ebrius, inde furit.
Res dura hæc nimiùm. sunt pendula guttura, dulcè
Tu fluis. heu facilè commoda nulla cadunt!

Gramen.

EMBLEMA XXVI.

GRAMINEAM *Fabio partes tribuêre corollam,*
Fregerat vt Pœnos Hannibalemq́ mora.
Occulit inflexo nidum ſibi gramine alauda,
Vulgò aiunt, pullos ſic fouet illa ſuos.
Saturno Martiq́ ſacrum, quo Glaucus adeſſo
Polybides, factus creditur eſſe Deus.
His meritò arguitur nodis tutela ſalusq́:
Herbaq́ tot vires hac digitalis habet.

Nec

Nec verbo, nec facto quemquam lædendum.

EMBLEMA XXVII.

ASSEQVITVR, *Nemesisq́; virûm vestigia seruat,*
Continet & cubitum duraq́; frena manu.
Ne malè quid facias, néve improba verba loquaris:
Et iubet in cunctis rebus adesse modum.

Tandem

Tandem, tandem iustitia obtinet.

EMBLEMA XXVIII.

ÆACIDAE Hectoreo perfusum sanguine scutum,
Quod Græcorum Ithaco concio iniqua dedit,
Iustior arripuit Neptunus in æquora iactum
Naufragio, vt dominum posset adire suum:
Littoreo Aiacis tumulo namq; intulit vnda,
Quæ boat, & tali voce sepulchra ferit:
Vicisti Telamoniade tu dignior armis.
Affectus fas est cedere iustitiæ.

Etiam

Etiam ferociſſimos domari.

EMBLEMA XXIX.

ROMANVM *poſtquam eloquium, Cicerone perempto,*
Perdiderat patriæ peſtis acerba ſuæ:
Inſcendit currus victor, iunxitq́ leones,
Compulit & durum colla ſubire iugum:
Magnanimos ceſſiſſe ſuis Antonius armis,
Ambage hac cupiens ſignificare duces.

Gra-

Gratiam referendam.

EMBLEMA XXX.

AERIO insignis pietate Ciconia nido,
Inuestes pullos pignora grata fouet.
Taliaq; exspectat sibi munera mutua reddi,
Auxilio hoc quoties mater egebit anus.
Nec pia spem soboles fallit, sed fessa parentum
Corpora fert humeris, praestat & ore cibos.

Absti-

Abſtinentia.

EMBLEMA XXXI.

MARMOREAE *in tumulis vna ſtat parte columnæ*
Vrceus, ex alia cernere malluuium eſt.
Ius hac forma monet dictum ſine ſordibus eſſe,
Defunctum puras atque habuiſſe manus.

Bonis à diuitibus nihil timendum.

EMBLEMA XXXII.

IVNCTVS *contiguo Marius mihi pariete, necnon*
Subbardus, nostri nomina nota fori,
Ædificant benè nummati, sataguntq́ vel vltrò
Obstruere heu nostris vndique luminibus.
Me miserũ! geminæ quem tamquã Phinea rapiant
Harpyiæ, vt propriis sedibus eiiciant;
Integritas nostra, atque animus quæsitor honesti,
His nisi sint Zetes, his nisi sint Calaïs.

Signa

Signa fortium.

DIALOGISMVS.

EMBLEMA XXXIII.

QVAE *te caussa mouet volucris Saturnia, magni*
Vt tumulo insideas ardua Aristomenis?
Hoc moneo, quantũ inter aues ego robore præsto,
Tantum semideos inter Aristomenes.
Insideant timidæ timidorum busta columbæ;
Nos aquilæ intrepidis signa benigna damus.

Ἀνέχου καὶ ἀπέχου.

EMBLEMA XXXIV.

Et tolerandæ homini tristis fortuna ferendo est,
Et nimium felix sæpè timenda fuit.
Sustine (Epictetus dicebat) & abstine. oportet
Multa pati, illicitis absque tenere manus.
Sic ducis imperium vinctus fert poplite taurus
In dextro: sic se continet à grauidis.

In adulari neſcientem.

EMBLEMA XXXV.

SCIRE *cupis dominos toties cur Theſſalis ora*
Mutet, & vt varios quærat habere duces?
Neſcit adulari, cuiquámve obtrudere palpum,
Regia quem morem Principis omnis habet.
Sed veluti ingenuus ſonipes, dorſo excutit omnem,
Qui moderari ipſum neſciat Hippocomon.
Nec ſæuire tamen domino fas: vltio ſola eſt,
Dura ferum vt iubeat ferre lupata magis.

Obdurandum aduersus vrgentia.

EMBLEMA XXXVI.

NITITVR *in pondus palma, & consurgit in arcum;*
Quò magis & premitur, hoc mage tollit onus:
Fert & odoratas, bellaria dulcia, glandes,
Queis mensas inter primus habetur honos.
I puer, & reptans ramis has collige: mentis
Qui constantis erit, præmia digna feret.

Omnia

Omnia mea mecum porto.

EMBLEMA XXXVII.

HVNNVS *inops, Scythiciq́ miserrimus accola Ponti,*
Vstus perpetuo liuida membra gelu:
Qui Cereris non nouit opes, nec dona Lyai,
Et pretiosa tamen stragula semper habet.
Nam murina illum perstringunt vndique pelles:
Lumina sola patent, cetera opertus agit.
Sic furẽ haud metuit, sic ventos temnit & imbres;
Tutus apudq́ viros, tutus apudq́ Deos.

Concordiæ ſymbolum.

EMBLEMA XXXVIII.

CORNICVM *mira inter ſe concordia vita eſt,*
Mutua ſtatq́ illis intemerata fides.
Hinc volucres hæc ſceptra gerunt, quòd ſcilicet omnes
Conſenſu populi ſtantq́ caduntq́ duces:
Quem ſi de medio tollas, diſcordia præceps
Aduolat, & ſecum regia fata trahit.

Concordia.

EMBLEMA XXXIX.

In bellum ciuile duces cùm Roma pararet,
Viribus & caderet Martia terra suis:
Mos fuit in partes turmis coëuntibus easdem,
Coniunctas dextras mutua dona dare.
Fœderis hæc species: id habet Concordia signum,
Vt quos iungit amor, iungat & ipsa manus.

Concordia insuperabilis.

EMBLEMA XL.

TERGEMINOS *inter fuerat concordia fratres,*
Tanta simul pietas mutua, & vnus amor:
Inuicti humanis vt viribus ampla tenerent
Regna, vno dicti nomine Geryonis.

Vnum

Vnum nihil, duos plurimum posse.

EMBLEMA XLI.

LAERTE *genitum, genitum quoq; Tydeos vnà,*
Hac cerâ expressit Zenalis apta manus.
Viribus hic præstat, hic pollet acumine mentis,
Nec tamen alterius non eget alter ope.
Cùm duo coniuncti veniunt, victoria certa est.
Solum mens hominem, dextráve destituit.

Fir-

Firmiſſima conuelli non poſſe.

EMBLEMA XLII.

OCEANVS *quamuis fluctus pater excitet omnes;*
Danubiumq́ omnem barbare Turca bibas:
Non tamen irrumpes perfracto limite; Cæſar
Dum Carolus populis bellica ſigna dabit.
Sic ſacræ quercus firmis radicibus adſtant,
Sicca licet venti concutiant folia.

Spes

Spes proxima.

EMBLEMA XLIII.

INNVMERIS *agitur Reſpublica noſtra procellis,*
Et ſpes ventura ſola ſalutis adeſt:
Non ſecùs ac nauis medio circum æquore, venti
Quam rapiunt; ſalſis iamq́ue fatiſcit aquis;
Quòd ſi Helenæ adueniant lucentia ſidera fratres,
Amiſſos animos ſpes bona reſtituit.

In simulacrum Spei.

EMBLEMA XLIV.

QVAE Dea tam lato suspectans sidera vultu?
Cuius peniculis reddita imago fuit?
Elpidij fecere manus. Ego nominor illa,
Quæ miseris promptam Spes bona præstat opem.
Cur viridis tibi palla? quòd omnia me duce vernent.
Quid manibus mortis tela refracta geris?

Quod

Quod viuos ſperare decet, præcido ſepultis.
Cur in dolioli tegmine pigra ſedes?
Sola domi manſi volitantibus vndique noxis.
Aſcræi vt docuit Muſa verenda ſenis.
Quæ tibi adeſt volucris? Cornix fidiſſimus oſcen,
Eſt benè cùm nequeat dicere, dicit, erit.
Qui comites? bonus Euentus, præcepsq́ Cupido.
Qui præeunt? Vigilum ſomnia vana vocant.
Quæ tibi iuncta aſtat? ſcelerum Rhamnuſia vindex:
Scilicet vt ſperes nil, niſi quod liceat.

In dies meliora.

EMBLEMA XLV.

ROSTRA *nouo mihi ſetigeri ſuis obtulit anno,*
Hacq́; cliens ventri xenia, dixit, habe.
Progreditur ſemper, nec retrò reſpicit vmquam,
Gramina cùm pando proruit ore vorax.
Cura viris eadem eſt, ne ſpes ſublapſa retrorſum
Cedat; & vt melius ſit, quod & vlterius.

Illici-

Illicitum non ſperandum.

EMBLEMA XLVI.

SPES *ſimul & Nemeſis noſtris altaribus adſunt:*
Scilicet ut ſperes non niſi quod liceat.

Pudicitia.

EMBLEMA XLVII.

PORPHYRIO, domini ſi inceſtet in ædibus uxor,
Deſpondetq́ animum, præq́ dolore perit.
Abdita in arcanis naturæ eſt cauſſa: ſit index
Sinceræ hæc volucris certa pudicitiæ.

In-

In victoriam dolo partam.

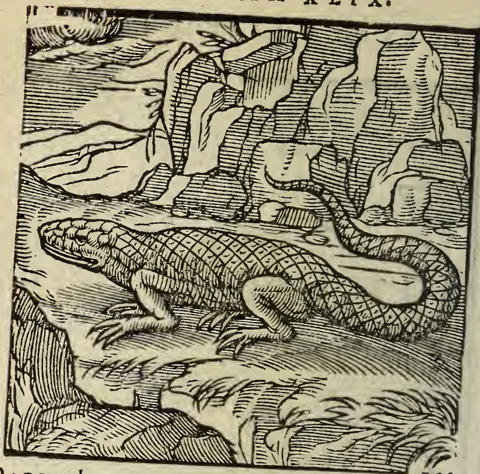
EMBLEMA XLVIII.

AIACIS *tumulum lacrymis ego perluo Virtus,*
Heu misera albentes dilacerata comas!
Scilicet hoc restabat adhuc, vt iudice Græco
Vincerer: & caussa stet potiore dolus.

In fraudulentos.

EMBLEMA XLIX.

PARVA *lacerta, atris ſtellatus corpora guttis*
Stellio, qui latebras, & caua buſta colit,
Inuidiæ, prauiq́ doli fert ſymbola pictus.
Heu nimiùm nuribus cognita zelotypis!
Nam turpi obtegitur faciem lentigine quiſquis,
Sit quibus immerſus ſtellio, vina bibat.
Hinc vindicta frequens decepta pellice vino,
Quam formæ amiſſo flore relinquit amans.

Dolus

Dolus in ſuos.

EMBLEMA L.

ALTILIS *allectator anas, & cærula pennis,*
Aſſueta ad dominos ire redire ſuos,
Congeneres cernens volitare per aëra turmas,
Garrit, in illarum ſe recipitq́ gregem,
Pratenſa incautas donec ſub retia ducat:
Obſtrepitant captæ, conſcia at ipſa ſilet.
Perfida cognato ſe ſanguine polluit ales,
Officioſa alijs, exitioſa ſuis.

Maledicentia.

EMBLEMA LI.

ARCHILOCHI *tumulo insculptas de marmore vespas*
Esse ferunt, linguæ certa sigilla malæ.

In

In receptatores sicariorum.

EMBLEMA LII.

LATRONVM, *furumq; manus tibi, Scæua, per*
vrbem
It comes, & diris cincta cohors gladijs:
Atque ita te mentis generosum prodige censes,
Quòd tua complures allicit olla malos.
En nouus Actæon, qui postquam cornua sumpsit,
In prædam canibus se dedit ipse suis.

In adulatores.

EMBLEMA LIII.

SEMPER *hiat, ſemper tenuem, quâ veſcitur, au-*
Reciprocat Chamæleon: *(ram*
Et mutat faciem, varios ſumitq́ꝫ colores,
Præter rubrum vel candidum.
Sic & adulator populari veſcitur aurâ,
Hiansq́ꝫ cuncta deuorat:
Et ſolùm mores imitatur Principis atros;
Albi & pudici neſcius.

Ei qui ſemel ſua prodegerit, aliena credi non oportere.

EMBLEMA LIV.

COLCHIDOS *in gremio nidum quid congeris? eheu*
Neſcia cur pullos tam malè credis auis?
Dira parens Medea ſuos ſæuiſſima natos
Perdidit; & ſperas parcat vt illa tuis?

Temeritas.

EMBLEMA LV.

In præceps rapitur, frustrà quoque tendit habenas
Auriga, effreni quem vehit oris equus.
Haud facilè huic credas, ratio quem nulla gubernat,
Et temerè proprio ducitur arbitrio.

In temerarios.

EMBLEMA LVI.

ASPICIS *aurigam currus Phaëthonta paterni*
Igniuomos ausum flectere Solis equos;
Maxima qui postquam terris incendia sparsit,
Est temerè insesso lapsus ab axe miser.
Sic plerique rotis fortuna ad sidera Reges
Euecti, ambitio quos iuuenilis agit;
Post magnam humani generis cladem suamque,
Cunctorum pœnas denique dant scelerum.

Furor

Furor & rabies.

EMBLEMA LVII.

ORA *gerit clypeus rabiosi picta leonis,*
Et scriptum in summo margine carmen habet:
Hic hominum est terror, cuius possessor Atrida.
Talia magnanimus signa Agamemno tulit.

In

In eos qui ſupra vires quidquam audent.

EMBLEMA LVIII.

Dum *dormit, dulci recreat dum corpora ſomno*
Sub picea, & clauam ceteraq; arma tenet,
Alciden Pygmæa manus proſternere letho
Poſſe putat, vires non benè docta ſuas.
Excitus ipſe, velut pulices, ſic proterit hoſtem,
Et ſæui implicitum pelle leonis agit.

Impoſ-

Impoſſibile.

EMBLEMA LIX.

ABLVIS *Æthiopem quid fruſtrà? ah deſine: noctis*
Illuſtrare nigra nemo poteſt tenebras.

Cucu-

Cuculi.

EMBLEMA LX.

RVRICOLAS *agreſte genus plerique cucullos*
Cur vocitent, quanam prodita cauſſa fuit?
Vere nouo cantat coccyx, quo tempore vites
Qui non abſoluit, iure vocatur iners.
Fert oua in nidos alienos, qualiter ille
Cui thalamum prodit vxor adulterio.

Veſper-

Vespertilio.

EMBLEMA LXI.

ASSVMPSISSE *suum volucri ex Meneide nomen,*
Socraticum auctores Charephoönta ferunt.
Fusca viro facies, & stridens vocula, tali
Hunc hominem potuit commaculare notâ.

Aliud.

Aliud.

EMBLEMA LXII.

VESPERE *quæ tantùm volitat, quæ lumine lusca est,*
Quæ cùm alas gestet, cetera muris habet;
Ad res diuersas trahitur: mala nomina primùm
Signat, quæ latitant, indiciumq; timent.
Inde & Philosophos, qui dum cælestia quærunt,
Caligant oculis, falsaq; sola vident.
Tandem & versutos, cùm clàm sectentur vtrumque,
Acquirunt neutrâ qui sibi parte fidem.

Ira.

EMBLEMA LXIII.

ALCAEAM *veteres caudam dixêre leonis,*
Quâ stimulante iras concipit ille graues.
Lutea cùm surgit bilis, crudescit & atro
Felle dolor, furias excitat indomitas.

In eum qui sibi ipsi damnum apparat.

EMBLEMA LXIV.

CAPRA *lupum non ſponte meo nunc vbere lacto,*
Quod malè paſtoris prouida cura iubet:
Creuerit ille ſimul, mea me poſt vbera paſcet:
Improbitas nullo flectitur obſequio.

Fatuitas.

EMBLEMA LXV.

MIRARIS *noſtro quòd carmine diceris Otus,*
Sit vetus à proauis cùm tibi nomen Otho.
Aurita eſt, ſimiles & habet ceu noctua plumas,
Saltantemq́; anceps mancipat aptus auem.
Hinc fatuos, captu & faciles, nos dicimus Otos:
Hoc tibi conueniens tu quoque nomen habe.

Obliuio

Obliuio paupertatis parens.

EMBLEMA LXVI.

Cvm lupus esuriens mandit ceruarius escam,
Praeq; fame captum deuorat hinnuleum,
Respiciat si fortè aliò, vel lumina vertat,
Praesentem oblitus quem tenet ore cibum,
Quaeritat incertam (tanta est obliuio) praedam.
Qui sua neglexit, stultè aliena petit.

Superbia.

EMBLEMA LXVII.

EN ſtatuæ ſtatua, & ductum de marmore marmor,
Se conferre Deis auſa procax Niobe.
Eſt vitium muliebre ſuperbia, & arguit oris
Duritiem, ac ſenſus, qualis ineſt lapidi.

Impu-

Impudentia.

EMBLEMA LXVIII.

PVBE *tenus mulier, ſuccincta latrantibus infra*
Monſtrorum catulis Scylla biformis erat.
Monſtra putantur auarities, audacia, raptus:
At Scylla eſt, nullus cui ſit in ore pudor.

Inuidia.

EMBLEMA LXXI.

SQVALLIDA *vipereas manducans femina carnes,*

Cuiq; dolent oculi, quaéq; suum cor edit,

Quam macies & pallor habent, ſpinoſaq; geſtat

Tela manu: talis pingitur Inuidia.

Luxu-

Luxuria.

EMBLEMA LXXII.

ERVCA *capripes redimitus tempora Faunus*
Immodica Veneris ſymbola certa refert.
Eſt eruca ſalax, indexq́ libidinis hircus:
Et Satyri Nymphas ſemper amare ſolent.

Luxurioſorum opes.

EMBLEMA LXXIII.

RVPIBVS *aëriis, ſummiq́ crepidine ſaxi*
Immites fructus ficus acerba parit:
Quos corui comedunt, quos deuorat improba cornix,
Qui nihil humanæ commoditatis habent:
Sic fatuorum opibus paraſiti & ſcorta fruuntur,
Et nulla iuſtos vtilitate iuuant.

Tumu-

Tumulus meretricis.

EMBLEMA LXXIV.

QVIS *tumulus? cuia urna? Ephyrææ est Laidos.*
Erubuit tantũ perdere Parca decus? (ah! non
Nulla fuit tum forma: illam iam carpserat ætas,
Iam speculum Veneri cauta dicârat anus.
Quid scalptus sibi vult aries, quem parte leæna
Vnguibus apprensum posteriore tenet?
Non aliter captos quòd & ipsa teneret amantes:
Vir gregis est aries, clune tenetur amans.

In amatores meretricum.

EMBLEMA LXXV.

VILLOSAE *indutus piſcator tegmina capræ,*
Addidit vt capiti cornua bina ſuo;
Fallit amatorem ſtans ſummo in littore ſargum,
In laqueos ſimi quem gregis ardor agit.
Capra refert ſcortum: ſimilis fit ſargus amanti,
Qui miſer obſcœno captus amore perit.

Cauen-

Cauendum à meretricibus.

EMBLEMA LXXVI.

S o l e *ſatæ Circes tam magna potentia fertur,*
Verterit vt multos in noua monſtra viros.
Teſtis equûm domitor Picus, tum Scylla biformis,
Atque Ithaci poſtquam vina bibere ſues.
Indicat illuſtri meretricem nomine Circe,
Et rationem animi perdere, quiſquis amat.

Amule-

Amuletum Veneris.

EMBLEMA LXXVII.

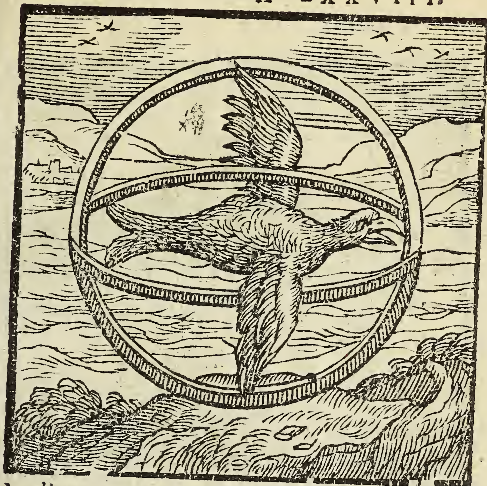

INGVINA *dente fero ſuffoſſum Cypris Adonin*
Lactuca folijs condidit exanimem.
Hinc genitali aruo tantum lactuca reſiſtit,
Quantum eruca ſalax vix ſtimulare poteſt.

Inuio-

Inuiolabiles telo Cupidinis.

EMBLEMA LXXVIII.

NE *dirus te vincat amor, neu femina mentem*
Diripiat magicis artibus vlla tuam:
Bacchica auis præstò tibi motacilla paretur,
Quam quadriradiam circuli in orbe loces:
Ore crucem & caudâ, & geminis vt cōplicet alis,
Tale amuletum carminis omnis erit.
Dicitur hoc Veneris signo Pagasæus Iason
Phasiacis lædi non potuisse dolis.

Lasciuia.

EMBLEMA LXXIX.

DELICIAS & *mollitiem mus creditur albus*
Arguere; at ratio non sat aperta mihi est.
An quòd ei natura salax & multa libido est?
Ornat Romanas an quia pelle nurus?
Sarmaticum murem vocitant pleriq; Zibellum;
Et celebris suaui est vnguine muscus Arabs.

Desi-

Desidia.

EMBLEMA LXXX.

DESIDET *in medio Essæus, speculatur & astra,*
Subtus & accensam contegit igne facem,
Segnities specie recti velata cucullo,
Non se, non alios vtilitate iuuat.

Desidiam abiiciendam.

EMBLEMA LXXXI.

QVISQVIS iners, abeat; nam in chœnice figere sedem
Nos prohibent Samij dogmata sancta senis.
Surge igitur, duroq; manus assuesce labori;
Det tibi dimensos crastina vt hora cibos.

In facilè à virtute deſciſcentes.

EMBLEMA LXXXII.

PARVA *velut limax ſpreto Remora impete venti,*
Remorumq́;, ratem ſiſtere ſola poteſt:
Sic quoſdam ingenio & virtute ad ſidera vectos
Detinet in medio tramite cauſſa leuis.
Anxia lis veluti eſt, vel qui meretricius ardor
Egregiis iuuenes ſeuocat à ſtudiis.

Ignaui.

EMBLEMA LXXXIII.

IGNAVI *ardeolam ſtellarem effingere ſerui*
Et ſtudia & mores, fabula priſca fuit,
Quæ famulum Aſteriam volucris ſumpſiſſe figuram
Eſt commenta: fides ſit penes hiſtoricos.
Degener hic veluti qui ceuet in äere falco eſt,
Dictus ab antiquis vatibus ardelio.

Auaritia.

EMBLEMA LXXXIV.

HEV *miser in mediis ſitiens ſtat Tantalus vndis,*
Et poma eſuriens proxima habere nequit.
Nomine mutato de te id dicetur auare,
Qui, quaſi non habeas , non frueris quod habes.

In auaros.

EMBLEMA LXXXV.

SEPTITIVS populos inter ditissimus omnes,
Arua senex nullus quo magis ampla tenet;
Defraudans geniumq́ suum, mensasq́ paratas,
Nil præter betas duraq́ rapa vorat.
Cui similẽ dicam hunc, inopem quem copia reddit?
Anne asino? sic est: instar hic eius habet.
Namque asinus dorso pretiosa obsônia gestat,
Seq́ rubo aut durâ carice pauper alit.

In aulicos.

EMBLEMA LXXXVI.

VANA *Palatinos, quos educat aula, clientes*
Dicitur auratis nectere compedibus.

In ſordidos.

EMBLEMA LXXXVII.

QVAE *roſtro, clyſtere veluti, ſibi proluit aluum*
Ibis, Niliacis cognita littoribus,
Tranſiit opprobrij in nomen, quo Publius hoſtem
Naſo ſuum appellat, Battiadesq́; ſuum.

In diuites publico malo.

EMBLEMA LXXXVIII.

ANGVILLAS *quisquis captat, si limpida verrat*
Flumina, si illimes ausit adire lacus,
Cassus erit, ludetq; operam: multum excitet ergo
Si creta, & vitreas palmula turbet aquas;
Diues erit. Sic iis res publica turbida lucro est,
Qui pace, arctati legibus, esuriunt.

In

In auaros, vel quibus melior conditio ab extraneis offertur.

EMBLEMA LXXXIX.

DELPHINI *insidens vada cærula sulcat Arion,*
Hocq́ aures mulcet, frenat & ora sono.
Quàm sit auari hominis, non tam mens dira ferarum est:
Quiq́ viris rapimur, piscibus eripimur.

Gula.

Gula.

EMBLEMA XC.

VRCVLIONE gruis tumidâ vir pingitur aluo,
Qui Laron, aut manibus gestat Onocrotalum.
alis forma fuit Dionysî, & talis Apicî,
Et gula quos celebres deliciosa facit.

Ocni

Ocni effigies, de iis qui meretricibus donant, quod in bonos vsus verti debeat.

EMBLEMA XCI.

IMPIGER *haud cessat funem contexere sparto,*
Humidaq́ artifici iungere fila manu:
Sed quantum multis vix torquet strenuus horis,
Protinus ignaui ventris asella vorat.
Femina iners animal, facili congesta marito
Lucra rapit, mundum prodigit inq́ suum.

In parasitos.

EMBLEMA XCII.

Qvos tibi donamus, fluuiales accipe cancros;
Munera conueniunt moribus ista tuis.
His oculi vigiles, & forfice plurimus ordo
Chelarum armatus, maximaq́ alu͡us adest:
Sic tibi propensus stat pingui abdomine venter,
Pernicesq́ pedes, spiculaq́ apta pedi.
Cùm vagus in triuiis mensaq́ sedilibus erras,
Inq́ alios mordax scommata salsa iacis.

Par-

Paruam culinam duobus ganeonibus non ſufficere.

EMBLEMA XCIII.

IN *modicis nihil eſt quod quis lucretur: & vnum*
Arbuſtum geminos non alit erithacos.

Aliud.

IN *tenui ſpes nulla lucri eſt: vnoq; reſidunt*
Arbuſto geminæ non benè ſicedulæ.

Capti-

Captiuus ob gulam.

EMBLEMA XCIV.

REGNATORQVE *penus, mensaq; arrosor herilis*
Ostrea mus summis vidit hiulca labris.
Queis teneram apponens barbam, falsa ossa mo-
mordit:
Ast ea clauserunt tacta repentè domum:
Deprensum & tetro tenuerunt carcere furem,
Semet in obscurum qui dederat tumulum.

In garrulum & gulosum.

EMBLEMA XCV.

VOCE *boattoruâ, prælargo est guttare, rostrum*
Instar habet nasi, multiforisq; tubæ.
Deformem rabulam, addictum ventriq; gulæq;
Signabit, volucer cùm Truo pictus erit.

Docto-

Doctorum agnomina.

EMBLEMA XCVI.

M O R I S *vetusti est, aliqua professoribus*
Superadijci cognomina.
Faciles apertosq; explicans tantùm locos,
Canon vocatur Curtius:
Reuoluitur qui eodem, & iterat qui nimis
Mæander, vt Parisius.

Obscurus & confusus, vt Picus fuit,
Labyrinthus appellabitur.
Nimis breuis, multa amputans, vt Claudius,
Mucronis agnomen feret.
Qui vel columnas voce rumpit, Parpalus,
Dictus truo est scholasticis.
Contrà est vocatus, tenuis esset Albius
Quòd voce, vespertilio.
At vltimas mutilans colobotes syllabas,
Hirundo Crassus dicitur.
Qui surdus aliis solus ipse vult loqui,
Vt sturnus in prouerbio est:
Hic blæsus, ille raucus, iste garriens:
Hic sibilat ceu vipera.
Tumultuatur ille rictu & naribus,
Huic lingua terebellam facit.
Singultit alius, atque tussit hæsitans.
At conspuit alius, vt psecas.
Quàm multa rebus vitia in humanis agunt,
Tam multa surgunt nomina.

Natu-

Natura.

EMBLEMA XCVII.

PANA *colunt gentes (naturam hoc dicere rerum est)*
Semicaprumq́ hominem, semiuirumq́ Deum.
Est vir pube tenus, quòd nobis insita virtus
Corde oriens, celsâ verticis arce sedet.

Hinc caper eſt, quia nos natura in ſæcla propagat
Concubitu, vt volucres, ſquamea, bruta, feras.
Quod commune aliis animantibus, eſt caper index
Luxuriæ, Veneris ſignaq́; aperta gerit.
Cordi aliȳ ſophian, aliȳ tribuere cerebro:
Inferiora modus, nec ratio vlla tenet.

Ars

Ars naturam adiuuans.

EMBLEMA XCVIII.

VT sphæra Fortuna, cubo sic insidet Hermes:
Artibus hic variis, casibus illa præest:
Aduersus vim fortunæ est ars facta: sed artis,
Cùm fortuna mala est, sæpè requirit opem.
Disce bonas artes igitur studiosa iuuentus,
Quæ certæ secum commoda sortis habent.

In iuuentam.

EMBLEMA XCIX.

NATVS vterq; Iouis, tener atq; imberbis vterq;,
Quem Latona tulit, quem tulit & Semele,
Saluete, æternâ ſimul & florete iuuentâ,
Numine ſit veſtro quæ diuturna mihi.
Tu vino curas, tu victu dilue morbos,
Vt lento accedat curua ſenecta pede.

In quatuor anni tempora.

EMBLEMA C.

ADVENISSE *hiemem frigilla renuntiat ales:*
Ad nos vere nouo garrula hirundo redit.
Indicat æstatem ſeſe expectare cucullus:
Autumno eſt tantùm cernere ficedulas.

Scyphus Nestoris.

EMBLEMA CI.

NESTOREVM *geminis cratera hunc accipe fundis,*
Quod grauis argenti massa profundit opus.
Clauiculi ex auro, stant circùm quatuor ansæ:
Vnamquamque super fulua columba sedet.

Solus

Solus eum potuit longæuus tollere Neſtor.
Mæonidæ doceas quid ſibi Muſa velit?
Eſt cælum, ſcyphus ipſe: colorq́ argenteus illi,
Aurea ſunt cæli ſidera clauiculi.
Pleiadas eſſe putant, quas dixerit ille columbas.
Vmbilici gemini magna minorq́ fera eſt.
Hæc Neſtor longo ſapiens intelligit vſu:
Bella gerunt fortes: callidus aſtra tenet.

Quæ

Quæ supra nos, nihil ad nos.

EMBLEMA CII.

CAVCASIA *æternùm pendens in rupe Prometheus*
Diripitur sacri præpetis vngue iecur.
Et nollet fecisse hominem: figulosq́ue perosus
Accensam rapto damnat ab igne facem.
Roduntur variis prudentum pectora curis,
Qui cæli affectant scire, deûmq́ue vices.

In

In aſtrologos.

EMBLEMA CIII.

ICARE, per ſuperos qui raptus & aëra, donec
In mare præcipitem cera liquata daret,
Nunc te cera eadem, feruensq; reſuſcitat ignis,
Exemplo ut doceas dogmata certa tuo.
Aſtrologus caueat quidquam prædicere: præceps
Nam cadet impoſtor dum ſuper aſtra volat.

Qui alta contemplantur, cadere.

EMBLEMA CIV.

DVM *turdos visco, pedicâ dum fallit alaudas,*
Et iacta altiuolam figit arundo gruem,
Dipsada non prudens auceps pede perculit: vltrix
Illa mali, emissum virus ab ore iacit.
Sic obit, extento qui sidera respicit arcu,
Securus fati quod iacet ante pedes.

Poten-

Potentissimus affectus Amor.

EMBLEMA CV.

ASPICE *vt inuictus vires auriga leonis,*
Expressus gemmâ pusio vincat Amor?
Vtq́ manu hac scuticam tenet, hac vt flectit habenas,
Vtq́ est in pueri plurimus ore decor.
Dira lues procul esto: feram qui vincere talem
Est potis, à nobis temperet ánne manus?

Poten-

Potentia amoris.

EMBLEMA CVI.

NVDVS *Amor viden' vt ridet, placidúmque tuetur?*
Nec faculas, nec quæ cornua flectat habet:
Altera sed manuum flores gerit, altera piscem,
Scilicet vt terræ iura det atque mari.

Vis

Vis amoris.

EMBLEMA CVII.

ALIGERVM *fulmen fregit Deus aliger igne,*
Dum demonstrat vti est fortior ignis Amor.

In ſtudioſum captum amore.

EMBLEMA CVIII.

IMMERSVS *ſtudiis, dicundo & iure peritus,*
Et maximus libellio, *(quam*
Helianiran amat, quantum nec Thracius vm-
Princeps ſororis pellicem.
Pallada cur alio ſuperaſti iudice Cypri?
Num ſat ſub Ida eſt vincere?

A'ντέ-

Ἀντέρως, id est, Amor virtutis.

EMBLEMA CIX.

DIC *vbi sunt incurui arcus? vbi tela Cupido?*
Mollia queis iuuenum figere corda soles.
Fax vbi tristis? vbi penna? tres vnde corollas
Fert manus? vnde aliam tempora cincta gerunt?

Haud mihi vulgari est hospes cum Cypride quidquam,
Vlla voluptatis nos neque forma tulit.
Sed puris hominum ſuccendo mentibus ignes
Diſciplinæ, animos aſtraq; ad alta traho.
Quatuor eq; ipſa texo virtute corollas:
Quarum, quæ Sophiæ eſt, tempora prima tegit.

Ἀντέ-

Ἀντέρως, Amor virtutis,alium Cupidinem ſuperans.

EMBLEMA CX.

ALIGERVM, aligeroq́ inimicum pinxit Amori
Arcu arcum, atq; ignes igne domans Nemeſiss
Vt quæ aliis fecit, patiatur: at hic puer olim
Intrepidus geſtans tela,miſer lacrymat.
Ter ſpuit inq́ ſinus imos: res mira, crematur
Igne ignis, furias odit Amoris amor.

Dulcia quandoque amara fieri.

EMBLEMA CXI.

MATRE *procul lictâ, paullum ſeceſſerat infans*
Lydius: hunc diræ ſed rapuiſtis apes.
Venerat hic ad vos, placidas ratus eſſe volucres,
Cùm nec ita immitis vipera ſæua foret.
Quæ datis ah! dulci ſtimulos pro munere mellis?
Prô dolor, heu ſine te gratia nulla datur!

Ferè

Ferè simile ex Theocrito.

EMBLEMA CXII.

ALVEOLIS *dum mella legit, percussit Amorem*
Furacem mala apes, & summis spicula liquit
In digitis: tumido gemit at puer anxius vngue,
Et quatit errabundus humum, Veneriq́ dolorem
Indicat, & grauiter queritur, quòd apicula paruũ
Ipsa inferre animal tam noxia vulnera possit.
Cui ridens Venus, Hanc imitaris tu quoque, dixit,
Nate, feram, qui das tot noxia vulnera paruus.

In statuam Amoris.

EMBLEMA CXIII.

Qvis sit Amor plures olim cecinere Poëtæ,
Eius qui vario nomine gesta ferunt.
Conuenit hoc, quòd veste caret, quòd corpore paruus:
Tela alasq́ue ferens lumina nulla tenet.
Hæc ora hic habitusq́ue Dei est. Sed dicere tantos
Si licet in vates, falsa subesse reor.

Eccur

Eccur nudus agat? Diuo quasi pallia desint,
Qui cunctas domiti possidet orbis opes.
Aut quî quæso niues boreamq́ꝫ euadere nudus
Alpinum potuit, strictaq́ꝫ prata gelu?
Si puer est, puerúmne vocas qui Nestora vincit?
An nosti Ascræi carmina docta senis?
Inconstans puer hic obdurans pectora, quæ iam
Transadijt, numquam linquere sponte potest.
At pharetras & tela gerit, quid inutile pondus?
An curuare infans cornua dira valet?
Alas cúrve tenet, quas nescit in æthera ferre?
Inscius in volucrum flectere tela iecur.
Serpit humi, semperq́ꝫ virûm mortalia corda
Lædit, & haud alas saxeus inde mouet.
Si cæcus, vittamq́ꝫ gerit, quid tænia cæco
Vtilis est? ideò num minus ille videt?
Quísve sagittiferum credat qui lumine captus?
Hic certa, at cæci spicula vana mouent.
Igneus est, aiunt, versatq́ꝫ in pectore flammas.
Cur age viuit adhuc? omnia flamma vorat.
Quin etiam tumidis cur non extinguitur vndis
Naïadum, quoties mollia corda subit?
At tu ne tantis capiare erroribus, audi.
Verus quid sit Amor, carmina nostra ferent.
Iucundus labor est lasciua per otia: signum
Illius est nigro punica glans clypeo.

In obliuionem patriæ.

EMBLEMA CXIV.

IAMDVDVM *missâ patriâ, oblitusq; tuorum,*
Quos tibi seu sanguis, siue parauit amor;
Romam habitas, nec cura domum subit vlla reuerti,
Æternæ tantùm te capit vrbis honos.
Sic Ithacûm præmissa manus dulcedine loti
Liquerat & patriam, liquerat atque ducem.

Sire-

Sirenes.

EMBLEMA CXV.

ABSQVE *alis volucres, & cruribus absq; puellas,*
Rostro absque & pisces, qui tamen ore canant,
Quis putat esse vllos ? iungi hæc Natura negauit:
Sirenes fieri sed potuisse docent.

Illicium

Illicium est mulier, quæ in piscem desinit atrum,
Plurima quòd secum monstra libido vehit.
Aspectu, verbis, animi candore trahuntur,
Parthenope, Ligia, Leucosiáq; viri.
Has Musæ explumant, has atque illudit Vlysses:
Scilicet est doctis cum meretrice nihil.

Senex

Senex puellam amans.

EMBLEMA CXVI.

DVM *Sophocles (quamuis affectâ ætate) puellam*
A quæstu Archippen ad sua vota trahit,
Allicit, & pretio tulit; ægrè insana iuuentus
Ob zelum, & tali carmine vtrumque notat:
Noctua vt in tumulis, super vtq; cadauera bubo,
Talis apud Sophoclem nostra puella sedet.

In

In colores.

EMBLEMA CXVII.

INDEX *mœstitiæ est pullus color: vtimur omnes*
Hoc habitu, tumulis cùm damus inferias:
At sinceri animi, & mentis stola candida puræ:
Hinc sindon sacris linea grata viris.
Nos sperare docet viridis. Spes dicitur esse
In viridi, quoties irrita retrò cadit.

Est

Est cupidis flauus color, est & amantibus aptus.
Et scortis, & queis spes sua certa fuit.
At ruber armatos equites exornet amictus;
Indicet & pueros erubuisse pudor.
Caeruleus nautas, & qui caelestia vates
Attoniti nimiâ relligione petunt.
Vilia sunt giluis, natiuaque vellera burrhis:
Qualia lignipedes stragula habere solent.
Quem curae ingentes cruciant vel zelus amoris,
Creditur hic fuluâ non malè veste tegi.
Quisquis sorte suâ contentus, ianthina gestet:
Fortunae aequanimis taedia quique ferat.
Vt varia est natura coloribus in gignendis,
Sic aliis aliud: sed sua cuique placent.

Virtuti

Virtuti fortuna comes.

EMBLEMA CXVIII.

ANGVIBVS *implicitis, geminis caduceus alis*
Inter Amalthea cornua rectus adest.
Pollentes sic mente viros, fandiq; peritos
Indicat, vt rerum copia multa beet.

Fortu-

Fortuna virtutem ſuperans.

EMBLEMA CXIX.

CAESAREO poſtquam ſuperatus milite, vidit
Ciuili vndantem ſanguine Pharſaliam:
Iam iam ſtricturus moribunda in pectora ferrum,
Audaci hos Brutus protulit ore ſonos:
Infelix virtus, & ſolis prouida verbis,
Fortunam in rebus cur ſequeris dominam?

Paupertatem summis ingeniis obesse ne prouehantur.

EMBLEMA CXX.

DEXTRA *tenet lapidem, manus altera sustinet alas:*
Vt me pluma leuat, sic graue mergit onus.
Ingenio poteram superas volitare per arces,
Me nisi paupertas inuida deprimeret.

In Occaſionem.

EMBLEMA CXXI.

διαλογιστικῶς.

LYSIPPI *hoc opus eſt, Sicyon cui patria. tu quis?*
Cuncta domans capti temporis articulus.
Cur pinnis ſtas? vſque rotor. talaria plantis
Cur retines? paſſim me leuis aura rapit.

In dextra est tenuis dic vnde nouacula? acutum
Omni acie hoc signum me magis esse docet.
Cur in fronte coma? occurrens vt prendar. At heus tu
Dic, cur pars calua est posterior capitis?
Me semel alipedem si quis permittat abire,
Ne possim apprenso postmodò crine capi.
Tali opifex nos arte, tui caussâ edidit, hospes:
Vtq́; omnes moneam, pergula aperta tenet.

In ſubitum terrorem.

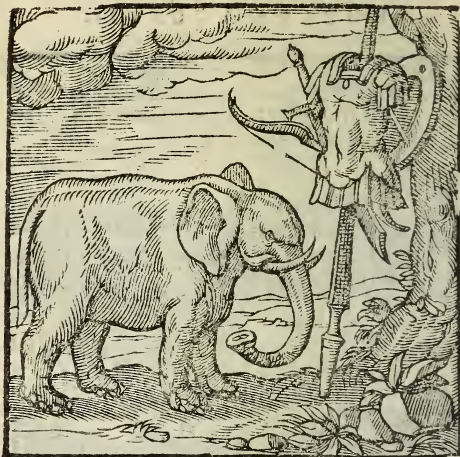
EMBLEMA CXXII.

EFFVSO *cernens fugientes agmine turmas,*
Quis mea nunc inflat cornua? Faunus ait.

In illaudata laudantes.

EMBLEMA CXXIII.

INGENTES *Galatûm ſemermi milite turmas,*
Spem præter, trepidus fuderat Antiochus:
Lucarum cùm ſæua boum vis, ira, proboſcis
Tum primùm hoſtiles corripuiſſet equos.
Ergo trophæa locans Elephantis imagine pinxit;
Inſuper & ſociis, Occideramus, ait,
Bellua ſeruaſſet ni nos fœdiſſima barrus:
Vt ſuperaſſe iuuat, ſic ſuperaſſe pudet.

In

In momentaneam felicitatem.

EMBLEMA CXXIV.

AEREAM *propter creuisse cucurbita pinum*
Dicitur, & grandi luxuriasse comâ:
Cùm ramos complexa, ipsúmq; egressa cacumen,
Se præstare aliis credidit arboribus.
Cui pinus, Nimiùm breuis est hæc gloria: nam te,
Protinus adueniet, quæ malè perdet, hiems.

Ex damno alterius, alterius vtilitas.

EMBLEMA CXXV.

DVM sæuis ruerent in mutua vulnera telis,
Vngue leæna ferox, dente timendus aper,
Accurrit vultur spectatum, & prandia captat.
Gloria victoris, præda futura sua est.

Bonis auſpiciis incipiendum.

EMBLEMA CXXVI.

AVSPICIIS *res cœpta malis, benè cedere neſcit.*
Felici quæ ſunt omine facta, iuuant.
Quidquid agis, muſtela tibi ſi occurrat, omitte:
Signa malæ hæc ſortis beſtia praua gerit.

Nihil reliqui.

EMBLEMA CXXVII.

SCILICET *hoc deerat post tot mala, deniq; nostris*
Locustæ vt raperent quidquid inesset agris.
Vidimus innumeras Euro duce tendere turmas,
Qualia non Atylæ castráve Xerxis erant.
Hæ fœnum, milium, farra omnia consumpserunt.
Spes & in angusto est, stant nisi vota super.

Malè

Malè parta malè dilabuntur.

EMBLEMA CXXVIII.

MILVVS *edax, nimia quem nausea torserat esca,*
Hei mihi mater, ait, viscera ab ore fluunt!
Illa autem, Quid fles? cur hac tua viscera credas,
Qui rapto viuens sola aliena vomis?

Sem-

Semper præstò esse infortunia.

EMBLEMA CXXIX.

LVDEBANT *parili tres olim ætate puellæ*
Sortibus, ad Stygias quæ prior iret aquas;
At cui iactato malè cesserat alea talo,
Ridebat sortis cæca puella suæ:
Cùm subitò icta caput labente est mortua tecto,
Soluit & audacis debita fata ioci.
Rebus in aduersis mala sors non fallitur: ast in
Faustis, nec precibus nec locus est manui.

Reme-

Remedia in arduo, mala in prono esse.

EMBLEMA CXXX.

ÆTHERIIS postquam deiecit sedibus Aten
Iuppiter, heu vexat quàm mala noxa viros!
Euolat hæc pedibus celer & pernicibus alis,
Intactumq́; nihil casibus esse sinit.
Ergo Litæ, proles Iouis, hanc comitantur euntem,
Sarturæ quidquid fecerit illa mali
Sed quia segnipedes, luscæ, lassæq́; senectâ,
Nil nisi post longo tempore restituunt.

Ex arduis perpetuum nomen.

EMBLEMA CXXXI.

CREDIDERAT *platani ramis ſua pignora paſſer,*
Et benè, ni ſæuo viſa dracone forent.
Glutijt hic pullos omnes miſeramq́ parentem
Saxeus, & tali dignus obire nece.
Hæc, niſi mentitur Calchas, monimenta laboris
Sunt longi, cuius fama perennis eat.

Ex

Ex litterarum ſtudiis immortalitatem acquiri.

EMBLEMA CXXXII.

NEPTVNI *tubicen (cuius pars vltima cetum*
Æquoreum facies indicat eſſe deum)
Serpentis medio Triton comprenditur orbe,
Qui caudam inſerto mordicùs ore tenet.
Fama viros animo inſignes, præclaráq; geſta
Proſequitur; toto mandat & orbe legi.

Tumu-

Tumulus Ioannis Galeacij Vicecomitis, primi Ducis Mediolanensis.

EMBLEMA CXXXIII.

P R O *tumulo pone Italiam, pone arma ducesq;,*
Et mare, quod geminos mugit adusq; sinus.
Adde his Barbariem conantẽ irrumpere frustrà,
Et mercede emptas in fera bella manus.
Anguiger est summo sistẽs in culmine, dicat:* *&
Quis paruis magnum me super imposuit?

Opti-

Optimus ciuis.

EMBLEMA CXXXIV.

DVM *iustis patriam Thrasybulus vindicat armis,*
Dumq́ simultates ponere quemque iubet,
Concors ordo omnis, magni instar muneris, illi
Palladiæ sertum frondis habere dedit.
Cinge comam Thrasybule, geras hunc solus honorem,
In magna nemo est æmulus urbe tibi.

L Stre-

Strenuorum immortale nomen.

EMBLEMA CXXXV.

ÆACIDAE *tumulum Rhetæo in littore cernis,*
Quem plerumq; pedes visitat alba Thetis.
Obtegitur semper viridi lapis hic amaranto,
Quòd numquam herois sit moriturus honos.
Hic Graiûm murus, magni nex Hectoris. Haud plus
Debet Mæonidæ quàm sibi Mæonides.

Nobi-

Nobiles & generosi.

EMBLEMA CXXXVI.

AVREA Cecropias nectebat fibula vestes,
Cui coniuncta tenax dente cicada fuit:
Calceus, Arcadico suberat cui lunula ritu,
Gestatur patribus mullea Romulidis.
Indigenas quòd se adsererent, hac signa tulerunt
Antiquâ illustres nobilitate viri.

Duodecim certamina Herculis.

EMBLEMA CXXXVII.

ROBORIS *inuicti superat facundia laudes:*
Dicta sophistarum, laqueosq; resoluit inanes:
Non furor aut rabies virtute potentior vlla est:
Continuum ob cursum sapienti opulentia cedit:
Spernit auaritiam, nec rapto aut fœnore gaudet:

Vincit

Vincit femineos ſpoliatq́ insignibus aſtus:
Expurgat ſordes, & cultum mentibus addit:
Illicitos odit coitus, abigitq́ nocentes:
Barbaries feritasq́ dat impia denique pœnam:
Vnius virtus collectos diſſipat hoſtes:
Inuehit in patriam externis bona plurima ab oris:
Docta per ora virûm volat, & non interit vmquam.

In nothos.

EMBLEMA CXXXVIII.

HERCVLEOS *spurij semper celebretis honores:*
Nam vestri princeps ordinis ille fuit.
Nec prius esse Deus potuit, quàm sugeret infans
Lac, sibi quod fraudis nescia Iuno dabat.

Impa-

Imparilitas.

EMBLEMA CXXXIX.

Vt sublimè volans tenuem secat aëra falco,
Vt pascuntur humi graculus, anser, anas:
Sic summum scandit super æthera Pindarus ingens,
Sic scit humi tantùm serpere Bacchylides.

In deſciſcentes.

EMBLEMA CXL.

Qvod ſine egregios turpi maculaueris orſus,
In noxamq́ tuum verteris officium,
Feciſti quod capra, ſui mulctralia lactis
Cùm ferit, & proprias calce profundit opes.

Æmu-

Æmulatio impar.

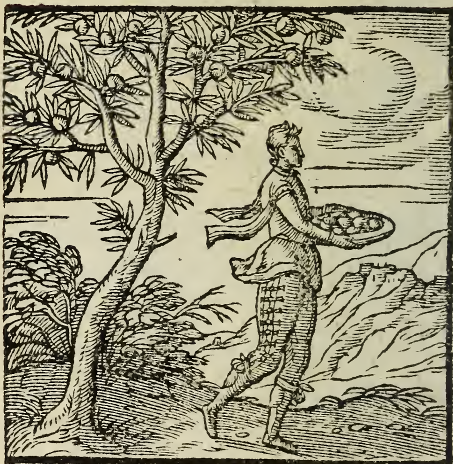
EMBLEMA CXLI.

ALTIVOLAM *miluus comitatur degener harpam,*
Et prædæ partem ſæpè cadentis habet.
Mullum perſequitur, qui ſpretas ſargus ab illo
Præteritasq́; auidus deuorat ore dapes.
Sic mecum Oenocrates agit: at deſerta ſtudentum
Vtitur hoc lippo curia tamquam oculo.

Albutij ad D. Alciatum, ſuadentis, vt de tumultibus Italicis ſe ſubducat, & in Gallia profiteatur.

EMBLEMA CXLII.

QVAE *dedit hos fructus arbor, cælo aduena noſtro,*
Venit ab Eoo Perſidis axe priùs.

Tranſla-

Translatu facta est melior, quæ noxia quondam
In patriâ, hîc nobis dulcia poma gerit.
Fert folium linguæ, fert poma simillima cordi:
Alciate hinc vitam degere disce tuam.
Tu procul à patria in pretio es maiore futurus;
Multùm corde sapis, nec minùs ore vales.

Prin-

Princeps ſubditorum incolumitatem procurans.

EMBLEMA CXLIII.

TITANII *quoties conturbant æquora fratres,*
Tum miſeros nautas anchora iacta iuuat:
Hanc pius erga homines Delphin cōplectitur, imis
Tutiùs vt poſſit figier illa vadis.
Quàm decet hæc memores geſtare inſignia Reges,
Anchora quod nautis, ſe populo eſſe ſuo!

In

In Senatum boni Principis.

DIALOGISMVS.

EMBLEMA CXLIV.

EFFIGIES *manibus truncæ ante altaria diuûm*
Hinc resident, quarum lumine capta prior.
Signa potestatis summæ, sanctiq; Senatus
Thebanis fuerant ista reperta viris.

Cur resident? quia mente graues decet esse quietâ
Iuridicos, animo nec variare leui.
Cur sine sunt manibus? capiant ne xenia, nec se
Pollicitis flecti muneribúsve sinant.
Caecus at est Princeps, quòd solis auribus, absque
Affectu, constans iussa Senatus agit.

Consi-

Consiliarij Principum.

EMBLEMA CXLV.

HEROVM genitos, & magnum fertur Achillem
  In stabulis Chiron erudiisse suis.
Semiferum doctorem, & semiuirum Centaurum,
  Assideat quisquis Regibus, esse decet.
Est fera, dum violat socios, dum proterit hostes:
  Estq; homo, dum simulat se populo esse pium.

Opu-

Opulentia tyranni, paupertas ſubiectorum.

EMBLEMA CXLVI.

H*vmani quod ſplen eſt corporis, in populi re*
Hoc Cæſar fiſcum dixerat eſſe ſuum.
Splene aucto reliqui tabeſcunt corporis artus:
Fiſco aucto arguitur ciuica pauperies.

Quod

Quod non capit Christus, rapit fiscus.

EMBLEMA CXLVII.

EXPRIMIT *humentes, quas iam madefecerat antè,*
Spongiolas, cupidi Principis arcta manus.
Prouehit ad summum fures, quos deinde coërcet,
Vertat ut in fiscum quæ malè parta suum.

Principis clementia.

EMBLEMA CXLVIII.

VESPARVM *quòd nulla vmquam Rex ſpicula figet,*
Quodq́ alius duplo corpore maior erit,
Arguet imperium clemens moderataq́ regna,
Sanctaq́ iudicibus credita iura bonis.

Salus publica.

EMBLEMA CXLIX.

PHOEBIGENA *erectis Epidaurius insidet aris,*
Mitis & immani conditur angue Deus.
Accurrunt agri, veniatq́ salutifer orant:
Annuit, atque ratas efficit ille preces.

Respublica liberata.

EMBLEMA CL.

CAESARIS *exitio, ceu libertate receptâ,*
Hæc ducibus Brutis cusa moneta fuit.
Ensiculi in primis, queis pileus insuper astat,
Qualem missa manus seruitia accipiunt.

In vitam humanam.

EMBLEMA CLI.

PLVS *ſolito humanæ nunc defle incommoda vitæ*
Heraclite: ſcatet pluribus illa malis.
Tu rurſus, ſi quando aliàs, extolle cachinnum,
Democrite: illa magis ludicra facta fuit.
Intereà hæc cernens meditor, quâ denique tecum
Fine fleam, aut tecum quomodo ſplene iocer.

Ære quandoque ſalutem redimendam.

EMBLEMA CLII.

ET *pedibus ſegnis, tumidâ & propendulus aluo,*
Hac tamen inſidias effugit arte fiber:
Mordicus ipſe ſibi medicata virilia vellit,
Atque abicit, ſeſe gnarus ob illa peti.
Huius ab exemplo diſces non parcere rebus,
Et, vitam vt redimas, hoſtibus æra dare.

Cum

Cum laruis non luctandum.

EMBLEMA CLIII.

ÆACIDAE moriens percussu cuspidis Hector,
Qui toties hosteis vicerat antè suos;
Comprimere haud potuit vocem insultantibus illis,
Dum curru & pedibus nectere vincla parant;
Distrahite vt libitum est: sic cassi luce leonis
Conuellunt barbam vel timidi lepores.

De Morte & Amore.

EMBLEMA CLIV.

ERRABAT *ſocio Mors iuncta Cupidine: ſecum*
Mors pharetras, paruus tela gerebat Amor.
Diuertêre ſimul, ſimul vnâ & nocte cubarunt:
Cæcus Amor, Mors hoc tempore cæca fuit.
Alter enim alterius malè prouida ſpicula ſumpſit;
Mors aurata, tenet oſſea tela puer.

Debuit

Debuit inde ſenex qui nunc Acheronticus eſſe,
Ecce amat, & capiti florea ſerta parat.
Aſt ego mutato quia Amor me perculit arcu,
Deficio, inijciunt & mihi fata manum.
Parce puer, Mors ſigna tenens victricia parce:
Fac ego amem, ſubeat fac Acheronta ſenex.

In formoſam fato præreptam.

EMBLEMA CLV.

CVR *puerum Mors auſa dolis es carpere Amorem,*
Tela tua vt iáceret, dum propria eſſe putat?

In

In mortem præproperam.

EMBLEMA CLVI.

QVI teneras formâ allexit, torsitq́; puellas,
Pulchrior & totâ nobilis urbe puer,
Occidit ante diem, nulli magè flendus, Aresti,
Quàm tibi, cui casto iunctus amore fuit.

Ergo

Ergo illi tumulum tanti monumenta doloris
Aſtruis, & querulis vocibus aſtra feris.
Me ſine abis, dilecte? neque amplius ibimus unà?
Nec mecum in ſtudiis otia grata teres?
Sed te terra teget: ſed ſati, Gorgonis ora,
Delphinesq; tui ſigna dolenda dabunt.

Ter-

Terminus.

EMBLEMA CLVIII.

QVADRATVM *infoditur firmiſſima teſſera ſaxum,*
Stat cirrhata ſuper pectore imago tenus,
Et ſeſe nulli profitetur cedere: talis
Terminus eſt, homines qui ſcopus vnus agit.
Eſt immota dies præfixaq; tempora fatis,
Deq; ferunt primis vltima iudicium.

Opu-

Opulenti hereditas.

EMBLEMA CLVIII.

PATROCLVM *falsis rapiũt hinc Troës in armis;*
Hinc socij, atque omnis turba Pelasga vetat.
Obtinet exuuias Hector, Graciq; cadauer.
Hac fabella agitur, cùm vir opimus obit.
Maxima rixa oritur: tandem sed transigit heres,
Et coruis aliquid, vulturiisq; sinit.

Amici-

Amicitia etiam post mortem durans.

EMBLEMA CLIX.

ARENTEM *senio, nudam quoque frondibus ulmum*
Complexa est viridi vitis opaca comâ:
Agnoscitq; vires naturæ, & grata parenti
Officij reddit mutua iura suo:
Exemploq; monet, tales nos quærere amicos,
Quos neque disiungat fœdere summa dies.

Mutuum

Mutuum auxilium.

EMBLEMA CLX.

LORIPEDEM *ſublatum humeris fert lumine captus:*
Et ſocij hæc oculis munera retribuit.
Quo caret alteruter, concors ſic præſtat vterque:
Mutuat hic oculos, mutuat ille pedes.

Auxi-

Auxilium numquam deficiens.

EMBLEMA CLXI.

BINA *pericla vnis effugi sedulus armis,*
Cùm premererq́ue solo, cùm premererq́ue salo:
Incolumem ex acie clypeus me præstitit: idem
Naufragum apprensus littora adusque tulit.

Gratiæ.

EMBLEMA CLXII.

TRES *Charites Veneri aſſiſtunt, dominamq; ſequuntur:*

Hincq; voluptates atque alimenta parant:

Lætitiam Euphroſyne, ſpecioſum Aglaia nitorem;

Suadela eſt Pithus, blandus & ore lepos.

Cur

Cur nudæ? mentis quoniam candore venustas
Constat, & eximiâ simplicitate placet.
An quia nil referunt ingrati, atq; arcula inanis
Est Charitum? qui dat munera, nudus eget.
Addita cur nuper pedibus talaria? bis dat
Qui citò dat: minimi gratia tarda pretî est.
Implicitis vlnis cur vertitur altera? gratus
Fenerat: huic remanent vnâ abeunte duæ.
Iuppiter ijs genitor: cæli de semine diuas
Omnibus acceptas edidit Eurynome.

In detractores.

EMBLEMA CLXIII.

AVDENT flagriferi matulæ stupidiq́ magistri
Bilem in me impuri pectoris euomere.
Quid faciam? reddámne vices? sed nónne cicadam
Alâ vnâ obstreperam corripuisse ferar?
Quid prodest muscas operosis pellere flabris?
Negligere est satius, perdere quod nequeas.

Inanis

Inanis impetus.

EMBLEMA CLXIV.

LVNAREM *noctu, ut ſpeculum, canis inſpicit orbem:*
Seq́ʒ videns, alium credit ineſſe canem:
En latrat: ſed fruſtrà agitur vox irrita ventis,
Et peragit curſus ſurda Diana ſuos.

Aliquid mali propter vicinum malum.

EMBLEMA CLXV.

RAPTABAT *torrens ollas, quarum vna metallo,*
Altera erat figuli terrea facta manu.
Hanc igitur rogat illa, velit ſibi proxima ferri,
Iuncta vt præcipites vtraque ſiſtat aquas.
Cui lutea, Haud nobis tua ſunt commercia curæ,
Ne mihi proximitas hæc mala multa ferat.
Nam ſeu te nobis, ſeu nos tibi conferat vnda;
Ipſa ego te fragilis ſoſpite ſola terar.

In

In eum qui truculentiâ ſuorum perierit.

EMBLEMA CLXVI.

DELPHINEM *inuitum me in littora compulit æſtus,*
Exemplum infido quanta pericla mari.
Nam ſi nec propriis Neptunus parcit alumnis,
Quis tutos homines nauibus eſſe putet?

Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα.

EMBLEMA CLXVII.

BELLORVM cepisse ferunt monumenta vicissim
Scutiferum Aiacen, Hectoraq; Iliacum.
Baltea Priamides, rigidum Telamonius ensem,
Instrumenta sua cepit vterque necis.
Ensis enim Aiacem confecit; at Hectora functum
Traxere Æmonijs cingula nexa rotis.
Sic titulo obsequij, quæ mittunt hostibus hostes
Munera, venturi præscia fata ferunt.

A mini-

A minimis quoque timendum.

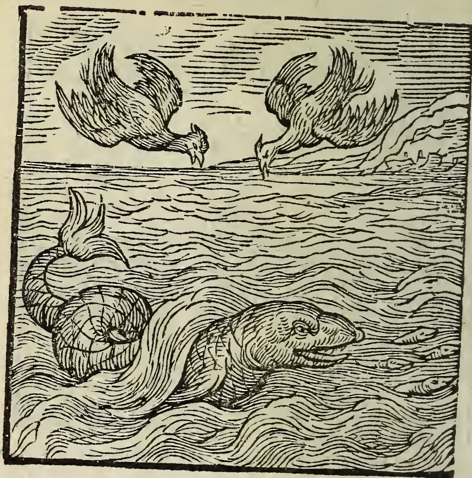
EMBLEMA CLXVIII.

BELLA *gerit Scarabeus, & hostem prouocat vltrò:*
Robore & inferior, consilio superat:
Nam plumis Aquilæ clàm se neq; cognitus abdit,
Hostilem vt nidum summa per astra petat:
Ouaq; confodiens, prohibet spem crescere prolis:
Hocq; modo illatum dedecus vltus abit.

Obnoxia infirmitas.

EMBLEMA CLXIX.

PISCICVLOS *Aurata rapit medio æquore sardas,*
Ni fugiant pauidæ, summa marisq; petant.
Ast ibi sunt mergis fulicisq; voracibus esca.
Eheu intuta manens vndique debilitas!

Vel

Vel post mortem formidolosi.

EMBLEMA CLXX.

CETERA *mutescent, coriumq́ue silebit ouillum,*
Si confecta lupi tympana pelle sonent.
Hanc membrana ouium sic exhorrescit, vt hostem
Exanimis quamuis non ferat exanimem.
Sic cute detractâ Ziscas, in tympana versus,
Boëmos potuit vincere Pontifices.

Iusta

Iusta vindicta.

EMBLEMA CLXXI.

DVM residet Cyclops sinuosi in faucibus antri,
Hæc secum teneras concinit inter oues:
Pascite vos herbas, sociis ego pascar Achiuis,
Postremumq́; Vtin viscera nostra ferent.
Audijt hæc Ithacus, Cyclopaq́; lumine cassum
Reddidit: en pœnas vt suus auctor habet.

Iusta vltio.

EMBLEMA CLXXII.

RAPTABAT *volucres captum pede coruus in auras*
Scorpion, audaci præmia parta gulæ.
Ast ille infuso sensim per membra veneno,
Raptorem in Stygias compulit vltor aquas.
O risu res digna! aliis qui fata parabat,
Ipse perit, proprijs succubuitq; dolis.

Parem

Parem delinquentis & ſuaſoris culpam eſſe.

EMBLEMA CLXXIII.

PRAECONEM *lituo perflantem claſſica victrix*
Captiuum in tetro carcere turba tenet.
Queis ille excuſat, quòd nec ſit ſtrenuus armis,
Vllius aut ſæuo læſerit enſe latus.
Huic illi: Quin ipſe magis timidiſſime peccas,
Qui clangore alios æris in arma cies.

Alius

Alius peccat, alius plectitur.

EMBLEMA CLXXIV.

ARRIPIT *vt lapidem catulus, morsuq́; fatigat,*
Nec percussori mutua damna facit:
Sic plerique sinunt veros elabier hosteis,
Et quos nulla grauat noxia, dente petunt.

Insa-

Insani gladius.

EMBLEMA CLXXV.

SETIGERI *medius stabat gregis ensifer Aiax:*
Cæde suum credens cædere Tantalidas.
Hostia sic tamquam sus succidanea pœnas
Pro Laërtiade, pro caueaq; dabat.
Nescit obesse suis furor hostibus: errat ab ictu,
Consiliq; impos in sua damna ruit.

Pax.

Pax.

EMBLEMA CLXXVI.

TVRRIGERIS *humeris, dentis quoque barrus eburni,*
Qui ſuperare ferox Martia bella ſolet,
Suppoſuit nunc colla iugo, ſtimulisq́ ſubactus,
Cæſareos currus ad pia templa vehit.
Vel fera cognoſcit concordes vndique gentes,
Proiectisq́ armis munia pacis obit.

Ex bello pax.

EMBLEMA CLXXVII.

En galea, intrepidus quam miles gesserat, & quæ
Sæpiùs hostili sparsa cruore fuit,
Partâ pace apibus tenuis concessit in vsum
Alueoli, atque fauos grataq; mella gerit.
Arma procul iaceant: fas sit tunc sumere bellum,
Quando aliter pacis non potes arte frui.

Ex

Ex pace vbertas.

EMBLEMA CLXXVII.

GRANDIBVS *ex ſpicis tenues contexe corollas,*
Quas circum alterno palmite vitis eat.
His comptæ Alciones trãquilli in marmoris vnda
Nidificant, pullos inuolucresq́ꝫ fouent.
Lætus erit Cereri, Baccho quoque fertilis annus,
Æquorei ſi rex alitis inſtar erit.

Doctos doctis obloqui nefas esse.

EMBLEMA CLXXIX.

QVID rapis heu Progne vocalem saua cicadam,
Pignoribusq; tuis fercula dira paras?
Stridula stridentem, vernam verna, hospita ladis
Hospitam, & aligeram penniger ales auem?
Ergo abice hanc pradam: nam musica pectora summum est
Alterum ab alterius dente perire nefas.

Elo-

Eloquentia fortitudine præstantior.

EMBLEMA CLXXX.

ARCVM *læua tenet, rigidam fert dextera clauam,*
Contegit & Nemeës corpora nuda leo.
Herculis hæc igitur facies? non conuenit illud
Quòd vetus, & senio tempora cana gerit.

Quid quòd lingua illi leuibus traiecta catenis,
Queis fissâ facileis allicit aure viros?
Anne quòd Alcidenlinguæ, non robore Galli
Præstantem populis iura dedisse ferunt?
Cedunt arma togæ; & quamuis durissima corda
Eloquio pollens ad sua vota trahit.

Facun-

Facundia difficilis.

EMBLEMA CLXXXI.

ANTIDOTVM *Æaæ medicata in pocula Circes*
Mercurium hoc Ithaco fama dedisse fuit.
Moly vocant: id vix radice euellitur atrâ,
Purpureus sed flos, lactis & instar habet.
Eloquij candor facundiaq; allicit omnes:
Sed multi res est tanta laboris opus.

Antiquissima quæque commentitia.

EMBLEMA CLXXXII.

PALLENAEE senex, cui forma est histrica, Proteu,
Qui modò membra viri fers, modò mēbra feri:
Dic age, quæ species ratio te vertit in omnes,
Nulla sit vt vario certa figura tibi?
Signa vetustatis, primæui & præfero sæcli,
De quo quisque suo somniat arbitrio.

In-

Insignia Poëtarum.

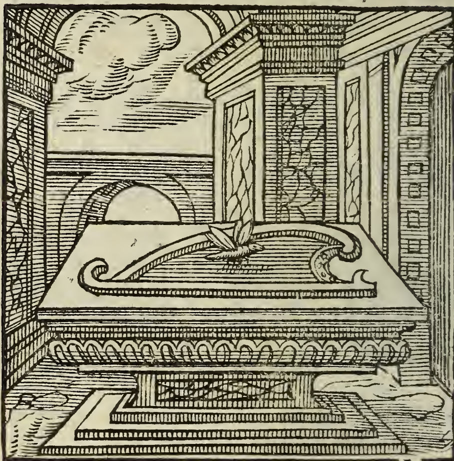
EMBLEMA CLXXXIII.

GENTILES *clypeos sunt qui in Iouis alite gestant,*
Sunt quibus aut serpens, aut leo, signa ferunt.
Dira sed hæc vatum fugiant animalia ceras,
Doctaq; sustineat stemmata pulcher Olor.
Hic Phœbo sacer, & nostræ regionis alumnus:
Rex olim, veteres seruat adhuc titulos.

Muſicam Diis curæ eſſe.

EMBLEMA CLXXXIV.

LOCRENSIS *poſuit tibi Delphice Phœbe cicadam*
Eunomus hanc, palmæ ſigna decora ſuæ.
Certabat plectro Sparthyn commiſſus in hoſtem,
Et percuſſa ſonum pollice fila dabant.

Trita

Trita fides rauco cœpit cùm ſtridere bombo,
Legitimum harmonias & vitiare melos:
Tum cithara argutans ſuauis ſeſe intulit ales,
Quæ fractam impleret voce cicada fidem:
Quæq́; allecta, ſoni ad legem deſcendit ab altis
Saltibus, vt nobis garrula ferret opem.
Ergo tuæ vt firmus ſtet honos, ô ſancte, cicada,
Pro cithara hic fidicen æneus ipſa ſedet.

Littera occîdit, ſpiritus viuificat.

EMBLEMA CLXXXV.

VIPEREOS *Cadmus dentes vt credidit aruis,*
Seuit & Aonio ſemina dira ſolo:
Terrigenûm clypeata cohors exorta virorum eſt,
Hoſtili inter ſe qui cecidere manu.

Euaſere

Euasere quibus monitu Tritonidos armis
Abiectis data pax, dextraq; iuncta fuit.
Primus Agenorides elementa notasq; magistris
Tradidit, ijs suauem iunxit & harmoniam.
Quorum discipulos contraria plurima vexant,
Non nisi Palladiâ qui dirimuntur ope.

Dicta septem Sapientum.

EMBLEMA CLXXXVI.

H AE C *habeas, septem Sapientum effingere dicta,*
Atque ea picturis qui celebrare velis.
Optimus in rebus modus est, Cleobulus vt inquit:
Hoc trutina examen siue libella docet.

Noscere

Noſtere ſe Chilon Spartanus quemque iubebat:
Hoc ſpeculum in manibus vtraq́ꝫ ſumpta dabunt.
Quod Periander ait, Frena adde Corinthius iræ;
Pulegium admotum naribus efficiet.
Pittacus at Ne quid dixit nimis: hæc eadem aiunt,
Contracto qui gith ore liquefaciunt.
Reſpexiſſe Solon finem iubet: vltimus agris
Terminus haud magno ceſſerit ipſe Ioui.
Heu quàm vera Bias! Eſt copia magna malorum:
Muſimoni inſideat effice Sardus eques.
Ne præs eſto Thales dixit; ſic illita viſco
In laqueos ſociam parra meropsq́ꝫ trahit.

Sub-

Submouendam ignorantiam.

EMBLEMA CLXXXVII.

QVOD *monstrum id? Sphinx est. Cur candida virginis ora,*
Et volucrum pennas, crura leonis habet?
Hanc faciem assumpsit rerum ignorantia: tanti
Scilicet est triplex caussa & origo mali.

Sunt

Sunt quos ingenium leue, ſunt quos blanda voluptas,
Sunt & quos faciunt corda ſuperba rudes.
At quibus eſt notum, quid Delphica littera poſſit,
Præcipitis monſtri guttura dira ſecant.
Namq; vir ipſe bipesq; tripesq; & quadrupes idem eſt,
Primaq; prudentis laurea, noſſe virum.

Mentem, non formam, plus pollere.

EMBLEMA CLXXXVIII.

INGRESSA *vulpes in Choragi pergulam,*
Fabrè expolitum inuenit humanum caput,
Sic eleganter fabricatum, vt ſpiritus
Solùm deeſſet, ceteris viuiſceret.
Id illa cùm ſumpſiſſet in manus, ait,
O quale caput eſt! ſed cerebrum non habet.

Diues

Diues indoctus.

EMBLEMA CLXXXIX.

TRANAT *aquas residens pretioso in vellere Phryxus,*
Et flauam impauidus per mare scandit ouem.
Ecquid id est? vir sensu hebeti, sed diuite gazâ,
Coniugis, aut serui quem regit arbitrium.

In fidem vxoriam.

EMBLEMA CXC.

ECCE *puella, viro quæ dextrâ iungitur: ecce*
Vt ſedet, vt catulus luſitat ante pedes!
Hæc fidei eſt ſpecies: Veneris quã ſi educat ardor
Malorum in læua non malè ramus erit.
Poma etenim Veneris ſunt. ſic Scheneïda vicit
Hippomenes, petiit ſic Galatea virum.

Reue

Reuerentiam in matrimonio requiri.

EMBLEMA CXCI.

Cvm *furit in Venerem, pelagi ſe in littore ſiſtit*
Vipera, & ab ſtomacho dira venena vomit:
Muranamq́ ciens ingentia ſibila tollit;
At ſimul amplexus appetit illa viri.
Maxima debetur thalamo reuerentia: coniux
Alternum debet coniugi & obſequium.

In fœcunditatem ſibiipſi damnoſam.

EMBLEMA CXCII.

LVDIBRIVM *pueris lapides iacentibus, hoc me*
In triuio poſuit ruſtica cura nucem:
Quæ laceris ramis, perſtrictoq; ardua libro,
Certatim fundis per latus omne petor.
Quid ſterili poſſet contingere turpius? eheu,
Infelix, fructus in mea damna fero!

Amor filiorum.

EMBLEMA CXCIII.

ANTE *diem vernam boreali cana palumbes*
Frigore nidificat, præcoqua & oua fouet:
Molliùs & pulli vt iaceant, sibi vellicat alas,
Queis nuda hiberno deficit ipsa gelu.
Ecquid Colchi pudet, vel te Progne improba mortem
Cùm volucris propria prolis amore subit?

Pietas filiorum in parentes.

EMBLEMA CXCIV.

PER *medios hosteis patriæ cùm ferret ab igne*
Æneas humeris dulce parentis onus:
Parcite, dicebat: vobis sene adorea rapto
Nulla erit; erepto sed patre summa mihi.

Mulie-

Mulieris famam, non formam, vulgatam esse oportere.

EMBLEMA CXCV.

ALMA *Venus, quanã hæc facies? quid denotat illa*
Testudo, molli quam pede Diua premis?
Me sic effinxit Phidias, sexumq́; referri
Femineum nostra iussit ab effigie:
Quodq́; manere domi, & tacitas decet esse puellas,
Supposuit pedibus talia signa meis.

In Pudoris ſtatuam.

EMBLEMA CXCVI.

PENELOPE *deſponſa ſequi cupiebat Vlyſſem,*
Ni ſecùs Icarius mallet habere pater.
Ille Ithacã, hic offert Sparten. manet anxia virgo.
Hinc pater, inde viri mutuus vrget amor.
Ergo ſedens velat vultus, obnubit ocellos:
Iſta verecundi ſigna pudoris erant.
Queis ſibi prælatum Icarius cognouit Vlyſſem,
Hocq; Pudori aram ſchemate conſtituit.

Nupta

Nupta contagioſo.

EMBLEMA CXCVII.

DII *meliora pijs, Mezenti. cur age ſic me*
Compellas? emptus quòd tibi dote gener,
Gallica quem ſcabies, dira & mentagra perurit:
Hoc eſt quidnam aliud, dic mihi ſæue pater,
Corpora corporibus quàm iungere mortua viuis,
Efferaq́ Etruſci facta nouare ducis?

Cupreſ-

Cupreſſus.

EMBLEMA CXCVIII.

INDICAT *effigies metæ, nomenq́; cupreſſi*
Tractandos parili conditione ſuos.

Aliud.

FVNESTA *eſt arbor, procerum monumenta Cupreſſus,*
Quale apium plebis, comere fronde ſolet.

Aliud.

Aliud.

PVLCHRA *coma est, pulchro digestaq́ꝫ ordine frondes:*
Sed fructus nullos hæc coma pulchra gerit.

Quercus.

EMBLEMA CXCIX.

GRATA *Ioui eſt quercus, qui nos ſeruatq́ fouetq́:*
Seruanti ciuem querna corona datur.

Aliud.

GLANDE *aluit veteres, ſolâ nunc proficit vmbrâ:*
Sic quoque ſic arbos officioſa Iouis.

Salix.

Salix.

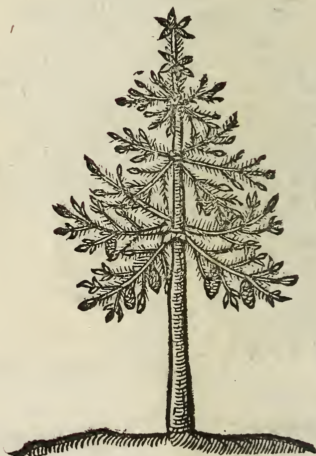
EMBLEMA CC.

QVOD *frugiſperdam ſalicem vocitarit Homerus,*
Clitoriis homines moribus adſimilat.

Abies.

EMBLEMA CCI.

APTA *fretis abies in montibus editur altis:*
Est & in aduersis maxima commoditas.

Picea.

EMBLEMA CCII.

At picea emittat nullos quòd ſtirpe ſtolones,
Illius eſt index, qui ſine prole perit.

Cotonea.

EMBLEMA CCIIII.

POMA *nouis tribui debere Cydonia nuptis*
Dicitur antiquus conſtituiſſe Solon.
Grata ori & ſtomacho cùm ſint, vt & halitus illis
Sit ſuauis, blandus manet & ore lepos.

Hedera.

EMBLEMA CCIV.

HAVDQVAQVAM *arescens hedera est arbuscula, Cisso*
Quæ puero Bacchum dona dedisse ferunt:
Errabunda, procax, auratis fulua corymbis,
Exteriùs viridis, cetera pallor habet.
Hinc aptis vates cingunt sua tempora sertis:
Pallescunt studijs: laus diuturna viret.

Ilex.

EMBLEMA CCV.

DVRITIE *nimiâ quòd ſeſe rumperet ilex,*
Symbola ciuilis ſeditionis habet.

Malus Medica,

EMBLEMA CCVI.

AVREA *ſunt Veneris poma hæc : iucundus amaror*
Indicat, eſt Græcis ſic γλυκύπικρος amor.

Buxus.

EMBLEMA CCVII.

PERPETVO *viridis, crispoq; cacumine buxus,*
Vnde est disparibus fistula facta modis,
Delicijs apta est teneris & amantibus arbor:
Pallor inest illi; pallet & omnis amans.

Amygda-

Amygdalus.

EMBLEMA CCVIII.

CVR *properans folijs præmittis amygdale flores?*
Odi pupillos præcocis ingenij.

Morus.

EMBLEMA CCIX.

SERIOR *at morus numquam niſi frigore lapſo*
Germinat: & ſapiens nomina falſa gerit.

Laurus.

Laurus.

EMBLEMA CCX.

PRAESCIA *venturi Laurus, fert signa salutis:*
Subdita puluillo somnia vera facit.

Aliud.

DEBETVR *Carlo superatis laurea Pœnis:*
Victrices ornent talia serta comas.

Populus alba.

EMBLEMA CCXI.

HERCVLEOS *crines bicolor quòd populus ornet,*
Temporis alternat noxq́; diesq́; vices.

CLAVDII MINOIS DIVIONENSIS EMBLEMATVM ANDREÆ ALCIATI EXPLICATIONES.

VM *pueros*, &c.] Præponitur hoc epigramma vice Præfationis, quâ suum libellum Emblematum consecrat viro nobili, Peutingero Chonrado. Primò itaque suum studium laudat ex dissimilibus: occasionem huius opusculi conscribendi aperit: descriptionem emblematis, eiusdemq; vsum ac finem ponit: & ad extremum amico homini ac docto Chonrado suum idem opusculum modestè commendat.

Dum pueros iuglans.] Tria lusuum genera totidem ætatibus apta initio attingit.

Festiuis horis.] Diebus genialibus, quo tempore remittere soleo ingenium à grauiore legum studio.

Artificum illustri.] Definitio Emblematum, de quibus nos iam satis superque.

Vestibus vt torulos.] Finalis caussa Emblematum. Conferent hæc ἄφωνα signa, vt ornamenta quædam vestibus, pileis, ædium parietibus, aulæis, fenestris possimus apponere: vtque ingeniosi homines tacitis quibusdam notis, & quasi hieroglyphicis litteris animorum sensa exprimant.

Supremus Cæsar.] Maximilianus: cui fuit à Consiliis Peutinger Augustanus.

Pretiosa nomismata.] Donaria, qualia boni principes con-

conferre solent optimis & fidissimis consiliariis.

Et veterum, &c.] impertiar tibi amplissima quæque artificum veterum manupretia, statuas ingeniosè & sollerter effictas; ipsissimas inquam res aureas, argenteas, aliasque maximi pretij, non picturam quamdam nudam, qualis est hæc mea chartacea.

Ipse dabo vati.] Ad decorum hoc pertinet. non est enim alienum hoc munus à persona eius cui nuncupatur.

Pignus amoris.] id est, *μνημόσυνον*.

EMBLEM. I.

PROPONITVR insigne Ducatus Mediolanensis, id est, gentilitium signum Principum Mediolanensium. In eo signo conspicitur serpens cæruleus in aurea planitie, infantem rubore tinctum euomens. Id schema fingit Alciatus acceptum ab Alexandro Magno, qui se Ioue Ammone natum prædicabat. Id verò ne absurdum putetur, ait serpentes quosdam ore parere: & apud Poëtas Mineruam Iouis è cerebro prosiliisse. Serpentem quidem in Hieroglyphicis, pro sapientiæ symbolo vsurpari palàm est. Itaque hoc stemmate repræsentatur diuina progenies, antiqua & illustris nobilitas è sano sapientiæ capite profecta.

Exiliens.] erumpens, extrà saliens.

infans.] puer anniculus, *νήπιος, παιδάριον*, vt fœtus ex vtero rubens.

è faucibus.] gulæ partibus interioribus.

anguis sinuosi.] serpentis in sinus & gyros complicati.

Est gentilitiis n. st. t.] Schema seu stemma gentilitiū, vsurpatum à tuis gentilibus, & maioribus familiæ.

Talia nomismata.] symbola in numis, signis militaribus, in templis, locisque publicis expressa. sic enim hîc accipi nomisma *συνεκδοχικῶς* interpretor.

Pellæum regem.] Alexandrum Magnum, à Pella vrbe Macedoniæ ita vocitatum.

Vidimus.] legimus apud historicos. Rectè, vidimus, verbum

verbum enim ἐμφατικόν. sic κατ' ἱστορίαν ἰέναι, visendi vel sciendi gratiâ ire, vt apud Plutarch. de historia dicitur.

his.] nomismatis.

suum concelebrasse genus.] publicasse suam originem, de qua Plutarch. Iustin. in 12. Q. Curtius, alij multa.

Dum se Ammone, &c.] Ammon Iupiter dictus, quasi arenarius, quòd sub arietis effigie coleretur in delubro condito in arena. hoc de templo Curtius in 4. Luca. 9. bell. ciuil.

Matrem anguis imagine lusam.] Olympias Alexandri mater vel putauit, vel simulauit se à Ioue compressam sub specie draconis, ad tegendam congressus ignominiam. Id enim factum fuisse à Mago quodam impostore credibilius est, vt auctores non pœnitendi prodiderunt. Huc refero congressum Martis (id est, personati cuiusdam militis, qui Martem mentiebatur) cum Rhea Romuli & Remi matre. Quid enim huc commemorem aniles nostrorum fabulas de Melusina, deque Roberto, cui cognomen Diabolo fecerunt? Non plura: nam de Succubis & Incubis aliàs.

Diuini & sobolem seminis.] Deorum non est propria generatio, sed hominum, vt rectè disputat in Numa Plutarch. vbi agit de congressu Pompilij cum Nympha Ægeria. Nam sexus in homine, argumentum est impotentiæ & imbecillitatis, quæ in Deo esse non potest, vt Lactantius docet. Sed multi illustres nothi, cùm incerto patre nati essent, retulerunt suum genus ad Deos, non malè profectò, sed cautè tamen, vt Epaphus Ouidianus Phœbum pro patre agnouit, quia sol & homo generant hominem. Ipseque Alexander apud Lucianum, dicit sibi vtile fuisse ad res præclaras gerendas, & terrendos barbaros, quòd filius Iouis crederetur.

tradunt sic quosdam enitier angues.] Ore párere Amphisbænas tradunt Plinius & Solinus: ille 8. cap. 23. hic cap. 30. Itidem de Sepiis nonnullis.

An quia sic Pallas.] quod figmentum vt vetustum, ita ingeniosum, omnes pænè Græci & Romani scriptores referunt ad sapientiam humanam, quam à Deo profectam, vt omne donum optimum ortum à supremo omnium parente agnoscunt.

EMBLEM. II.

EX duarum Galliæ vrbium, nempe Biturigum & Heduorum schematibus & symbolis publicis elicit ἔτυμον, seu notationem Mediolani. Bituriges enim arietem, Hedui porcum habere dicuntur Alciato. Mediolano autem ideò tributum nomen, quia cùm prima vrbis eius fundamenta iacerentur, repertus est sus mediatim lanatus. Auctorem laudo diuum Ambrosium, quondam oppidi huius Episcopum sanctissimum, doctissimumque.

sucula.] parua sus, porculus.

signum.] publicum stemma.

His populis, &c.] Mediolanum à Gallis excitatum fuisse tradit Liuius lib. 5.

vetus lingua Gallica.] De hac vetere Gallorum lingua memini me quædam commentatum alio loco.

Culta Minerua, &c.] Olim eò loci Mineruæ diuini honores tributi, vbi nunc templum D. Theclæ, ante sacram diuæ Virgini ædem.

EMBLEM. III.

INGENIOSE nomen suæ familiæ deducit ab Alce fera, cuius vires & pernicitatem, adducto ad id Alexandri apophthegmate, transfert ad fortitudinem & diligentiam, quæ in rebus gerendis, & iis quidem honestis atque præclaris adhibenda sit.

Alce.] fera Septemtrionalis, de qua Plinius in historia mundi, & Gesnerus operoso illo volumine de animalibus.

μηδὲν ἀναβαλλόμενος.] nihil procrastinans, nihil differens

rens in tempus aliud. Id petitum ex Homeri ſcholiaſte annotat Eraſmus adagio, Nunc tuum ferrum in igne eſt.

Conſtat Alexandrum.] Nullam virtutem regis iſtius magis, quàm celeritatem laudauerim, ait Curtius lib. 5. Relictis enim pedeſtribus copiis, totâ nocte cum equitibus itineris tanto ſpatio fatigatis, ad Araxem primâ luce peruenit. Idem eodem lib. dum audiſſet regem Darium captum eſſe: In illo corpore poſita eſt victoria (inquit Alexander) & tanta res, celeritatis eſt præmium. Certè naturâ eâ rex ille fuit, vt omnia faciliùs, quàm moram perpeti poſſet.

Fortior hæc, dub.] Monemur itaque ſummâ quæque perfici diligentiâ, & virium firmitate.

EMBLEM. IV.

TRACTVM id ex Xenophontis Sympoſio; quo loco ait Ganymedem non corporis, ſed animi cauſsâ in cælum à Ioue tranſlatum: quod ipſum nominis etymo ſignificari tradit. Nam Γανυμήδης dicitur, ὃς γάνυται μήδεσι, id eſt, qui diuinis conſiliis lætatur. Ex quo illud Homericum torquet, γάνυται δ' τ' ἀκούων, lætatur audiens. & alio loco, πυκνὰ φρεσὶ μήδεα εἰδώς, edoctus animo conſilia. Id refertur ad hominis contemplatorem animũ, qui relictâ corporis ſecretione cæleſtia rimatur intento mentis oculo: quod ipſum ſine raptu non fit, vt obſeruant Philoſophi veteres.

Egregius pictor.] peritus, πεπαιδευμένος. Pictores olim, florente Græciâ, non ſuæ artis modò, ſed & rerum omnium quæ cognitione dignæ eſſent, peritos fuiſſe conſtat ex Pauſania & Plinio.

Fecerit.] ποιεῖσθαι Poëtarum eſt, nam hinc ποιηταὶ dicti.

Iliacum.] Troianum. Ilios, ſeu Ilium, Troiæ vrbs, regia Principum Troianorum.

ſumma per aſtra.] puto alludi ad animi alas, de quibus Plato.

vehi.]

vehi] Metaphora præclara, vnde vehiculum animi, contemplatio, διάνοια, θεωρία.

Quísne Iouem, &c.] Puritatis amator Deus, &, casta placent superis.

senex.] ab ætatis peritia, ab auctoritate, dignitateque.

Mæonius.] Homerum dictum Mæonidem & Mæonium sciunt omnes.

Consilium, mens atque Dei, &c.] his nomen Ganymedis respondet, μήδεα, καὶ γάνυμαι.

EMBLEM. V.

Hoc monstro notantur Athei quidam, & deliri Epicurei, qui cùm sint animâ rationis participe à Deo informati, relictâ sui conditione meliore, nihil nisi terram sapiunt, neglectâ omni religione, diuinoque cultu: quem tamen præ se ferunt, sed simulatione quadam, nimirum vt rebus terrestribus, quas auidissimè appetunt, securiùs fruantur. Sumptum carmen est, sed aliò quidem tortum, ex collectaneis Epigramm. Græcorum lib. 4. titulo, εἰς Χείρωνα ἱπποκένταυρον.

Quid dicam, &c.] Magno vtitur verborum circuitu in monstro hoc efformando, cui ne quidem satis proprium vocabulum possit tribuere, vt quod ab omni naturæ ratione sit alienum.

Sed sine vir, &c.] homo est supernè, infernè verò serpens: nec tamen hominis aut serpentis naturam aut conformationem habet.

petit, eructauit.] verba obscœna, ad monstri designandam obscœnitatem.

Sic olim Cecrops.] Atheniensium Rex, dictus διφυὴς, hoc est, naturæ duplicis; quòd primus Atticam imbuerit idolomaniâ, vanoque deorum cultu, vt tradit D. Augustin. De ciuit. Dei libris.

doctis Athenis.] Athenas locum doctrinæ fertilissimum dixit Val. Maxim. lib. 8. cap. 7. Id epithetum Athenis tributum à variis auctoribus alio loco meminimus.

Sic

Sic & gigantes.] Nomine gigantum Poëtæ intelligunt impiam quamdam gentem, Deos negantem; qui quia nihil superum cogitarent, iusque omne rectumque adspernarentur, ficti sunt serpentinis pedibus fuisse, Deosque cælesti sede pellere voluisse. Macrob. cap. 20. Saturn. 1.

Hæc vafrum species.] Arguuntur itaque hac picturâ vafri quidam & veteratores ἄθεοι, de hac tantùm vita solliciti, religionis expertes; quam tamen cum sapientia inseparabili nexu coniunctam esse vult eloquentissimus veterum Christianæ religionis assertorum Lactantius. Itaque sapientia hominum diuini cultus expertium, mera stultitia censenda est. Sic enim Dei Vates Isaias: Perdam sapientiam sapientum, & prudentiam prudentum reprobabo.

EMBLEM. VI.

EX D. Ioannis Apocalypsi ducta est hæc fictæ religionis ἀνδριαντογραφία: ex qua colligimus in statu religionis iam olim fuisse, multosque adhuc esse, qui suis præstigiis falsaque doctrinâ imperitos inescant, erroris que poculo iis imponunt: quo tamquam ebrij facti, mentisque impotes, à subdola capti meretrice, purissimos diuinæ sapientiæ fontes aspernantur, adeoque insanientes, seque & alios miserrimè in præcipitium coniciunt.

meretrix pulcherrima.] In sacris Litteris non semel comparatur ementita religio cum meretrice, vt Babylon meretrix non rarò: & Ezechiel Leænam, id est, meretricem, Ierosolymam nominat. Contrà, vera religio cum virgine confertur à D. Paulo: Vni viro virginem castam exhibere Christo.

regali sellâ.] regio apparatu. signum alioqui alienum à simplici & modesto cultu Christiani gregis.

Omnibus & latices.] Errorem tectum in multos, id est, quoscumque obuios, diffundit & propagat.

At circum cubitans.] Nullum venenum præsentius erroneâ opinione; quæ vbi mentem occupauit, hominis animum tamquam aliquo Circæo poculo ita immutat, vt se omnino nesciat.

ebria turba iacet.] Is enim error, eaque pestifera hæresis non potest insinuari homini sine aperto animi delirio. Atqui expertes rationis, adeoque dementes mouentur rebus externis, principatu, auctoritate, imperio, dignitate, & ceteris eiusmodi. Is ergo est mentis gratissimus error, quem sibi adimi nolunt incauti, vt quem non putent errorem esse.

Sic Babylona notant.] Qui notant? nempe viri sagaces, vereque pij.

illice formâ.] illicio & obtentu pietatis: aliàs enim non caperet. sic enim ferè decipimur specie recti.

Et fictâ.] non omnino falsâ, sed fictâ dumtaxat. Quæ enim prorsus falsa sunt, vt veris opposita, quia sese produnt, non tam facilè possunt imponere; proindeque vitantur: ficta verò, vt quæ habeant aliquid simile vero, etiam cautos decipiunt.

capit.] decipit. hinc artes captatoriæ.

EMBLEM. VII.

DVCTVM id ex Gabriæ apologis, de asino sibi multum arrogante, quòd gestanti sibi Dei cuiusdam simulacrum, putaret honorem impartiri. vnde fuste dolatus ab agasone, audiit, *Non es tu Deus, ô aselle, sed Deum fers.* Notantur magistratus ciuiles, vel etiam Ecclesiastici, qui affectent eum honorem, qui suo Principi, aut etiam Deo debetur. Nullus est certè, quin liberè fateatur honorem esse impendendum iis qui sacris præsunt, quique Reip. præficiuntur: sed tamen eos excedere non debent, ne veniant in reprehensionem, vt asellus iste ἄγων μυστήρια.

Isidis.] apud Ægyptios culta Isis, Io primùm dicta Magna

Magnaque Dea. Hîc torquetur ad summum magistratum, vel etiam sacerdotium.

tardus asellus.] Rectè, & ad veritatem appositè. sic enim non rarò videmus eos præfici magnis & honorificis functionibus, vt etiam sacerdotiis, qui sunt omnium tardissimi & imperitissimi.

Pando veren.] Prou. ὄνος ἄγων μυστήρια.

Obuius ergo, &c.] Honos certè debetur magistratui. est enim munus publicum: sed magistratus virum arguit, seque gerere debet, non modò ei vt licet, sed etiam vt decet.

agaso.] Ea est ratio & mens domina, quæ flectit habenas, ducitque cùm est opus.

EMBLEM. VIII.

SEQVENDVM id est vitæ genus, ad quod nos Deus & natura vocat. quod olim significauit apud paganos Mercurius viæ ductor, qui triuiis positus viam cuique monstrabat. Docemur etiam hoc Emblemate, nihil nos, quodcumque vitæ genus eligamus, posse proficere, nisi doctorem aliquem probum doctumque ad imitandum nobis proponamus, qui sit instar cuiusdam Ἑρμοῦ ἐνοδίου καὶ ἡγεμονίου.

In triuio.] Ij dicuntur versari in triuio, qui in deliberando de re aliqua sunt suspensi & anxij. Vide prouerb.

mons est lapidum.] Non perperàm id accipi licet pro ærumnis & difficultatibus, quæ in vitæ genere deligendo cuiuis occurrunt.

Trunca Dei effigies.] monet monstratque viæ flexus ipse immotus Mercurius: quia satis est admoneri à doctore, qui ipse viam sæpiùs non ingrediatur.

pectore facta tenus.] quia nihil præter consilium exigitur à præceptore, tu ipse præsta opere quod moneat.

viator.] in ipso ingressu ad studium.

suspende viator serta Deo.] docilem te & amabilem præsta: persolue δίδακτρον & honorarium tuo doctori.

quid enim? ridendo dicere verum nihil vetat.

rectum qui tibi monstret iter.] τὴν ὀρθὴν ὁδὸν, ὁδοποιὸν, qui sit tibi ἐνόδιος. quod epitheton tributum olim Mercurio. Vel rectum iter, ad μέθοδον refero, quæ nomen habet ab ὁδοῦ, i. via; estque nihil aliud quàm recta via, & ratio seu institutio rectè docendi.

Omnes in triuio.] In nobis nihil est consilij, nihil iudicij. opus itaque habemus aliquo ductore Mercurio, seu Philosophiam attingamus, seu artem Medicam, seu prudentiam Iuris, aut etiam Theologiam. Nam scholæ Philosophorum sunt plenæ spinosis argutiis: Medicina in multis fallax est, ipsaque τέχνη μακρὴ, καὶ πεῖρα σφαλερή. Perpetua est inter Iurisconsultos altercandi alea. Denique Theologia ea quæ in scholis ventilatur, plena est salebris, ad quas discutiendas opus est magistro quodam perito & sincero.

ostendat ni Deus.] nî sit ὁδοποιός.

EMBLEM. IX.

ID sumptum ex vetere Sabinorum statua, quâ numen vnum triplici facie, nomineque triplici effingebatur. Dextra virilis, habitu pacifico: sinistra muliebris, eodem habitu, coronam lauream gestans in capite, quæ dextram iungat cum imagine priore: in quarum medio effigies ingenui pueri spectabatur, cuius supra caput scriptum erat, FIDII SIMVLACRVM: apud imaginem dextram virilem, HONOR; sinistram muliebrem, VERITAS. Quidam volunt hoc simulacro designatam fuisse sacrosanctam Τριάδα, numen vnum tribus in personis, vti piè vereque credimus. Sed malumus tamen ad sensum communem id symbolum conuertere, vt dicamus fidem veritate, honore & amore creari conseruarique. veritatem quidem matrem habet, nudam & simplicem, non comptam aliquo fuco, neque velo tectam: Honorem, vt sit stabilis, firmique pacti pignus: eum verò indutum veste purpureâ, vt reuerenter & cum dignitate seruetur fides. Locum medium Amor tenet;

vt

vt adhibeatur aliquod tamquam amicitiæ condimẽtum.

Stet depictus Honos.] in tabula depictus proponatur ſtans. Rectè verò ſtare fingitur, non ſedere, aut deſidere, quia numquam honos debet eſſe otioſus, aut deſes.

Tyrio velatus amictu.] purpurâ indutus. In ſignum honoris & dignitatis Romanos Patritios, non etiam ceteros fuiſſe vſos purpurâ, teſtis eſt Plinius 9. c. 36. quod tamen abiiſſe in deſuetudinem queritur Iuuenalis in 3. Satyra.

eius] honoris.

iungat dextrã.] de dextrarũ coniũctione aliquid poſteà.

nuda Veritas.] ſimplex & aperta, nullo tincta fuco. ſic nominatur ab Horatio 1. Carmin.

Sitq; Amor in medio.] i. μεσίτης, cõciliator, pacificator.

cui tempora circum, &c.] De hoc amore pudico, qui ἀντέρως, in ſequentibus, vt Emblemate, cuius epigraphe, *Amor virtutis.*

Conſtituunt hac ſigna fidem.] his tribus cõſtituuntur tres efficientes cauſæ fidei, *Veritas*, mater: *Amor*, nutricius pater, ſeu conciliator: *Honos*, qui tamquã fouet & ſuſtentat.

EMBLEM. X.

PRINCIPI ſuo fœdus aliquod cum ſociis & vicinis Principibus inire conſtituenti oſtendit quanta ſit concordiæ vis, ſumptâ comparatione à lyræ temperato aut confuſo concentu: ea enim conſtans ex ſummis, mediis & infimis chordis, concinnam reddit harmoniam, ſi tamen eam vir peritus artis aptarit. Eodem modo Reſpublica omnis ex diuerſis hominum conflata generibus, & ordine diſſimili, concordi pace ligatur, ſi Principem nacta fuerit, qui & conſilio & rerum vſu valeat, quique beneuolentiam ſuorum, aſſenſum, & commune pacis vinculum fouere norit.

Hanc citharam.] quæ lembi formam habet, nauiculæ celerrimæ: ea ſe habet in modum piſcatoriæ nauis.

Vendicat & propriam.] An quia Lutina eſt Italis vſitatiſſima? Eius inuentionem tamen plerique referunt ad Mercurium.

Accipe, Dux.] auſculta quid hoc ſymbolo velim.

placeat noſtrum munus.] monitum, conſilium.

Difficile eſt niſi docto.] imò difficilius eſt imperito Principi tenere imperium, totque hominem formis moderari. Perſius ideò Satyr.4. Neronem increpat: & prouerb. Aliud ſceptrum, aliud plectrum.

Vnáque ſi fuerit non benè tenta fides.] niſi coërceantur improbi & ſcelerati. id enim omne ἀλληγορικῶς accipiendum.

Ruptáve, quod facile eſt.] ſi intereat; aut etiam tollatur de medio aliquis patriæ neceſſarius ciuis.

perit omnis gratia conchæ.] Reipub. modus & pulchritudo abit in nihilum.

concors nil eſt quod timeas.] ſi tibi ſtet cum ſociis concordia cumque ſubditis, nihil planè metuendum. Claudianus:

Non ſic excubiæ non circumſtantia pila,
Vt tutatur amor.

At ſi aliquis deſciſcat.] Deficiat, ſe deſertorem præbeat. Eſt ergo neceſſaria Principi omnium & ſingulorum beneuolentia, vt ametur, ametque.

EMBLEM. XI.

ID expreſſum ex Græco Palladæ epigrammate, quo ſignificat, omnem hominem vel imperitum, pro ſapientiſſimo haberi, quamdiu linguam tenere potuerit: eum enim tacendo, morbum affectumque ſanè turpiſſimum tegere. Sic enim ferè numquam diſtinguitur indoctus à ſcienti peritoque, à circumſpectô & prudenti homine imprudens. Notum adagium vetus: Tutum ſilentij præmium. & illud Simonidis: Locutum fuiſſe pœnituit ſæpè, tacuiſſe numquam.

Cùm tacet, haud quidquam.] Nullum videtur inter ſapientem doctúmve, & inſipientem vel indoctum diſcrimen, ſi vterque tacuerit.

amens.] ἄνους pro ſtulto vel nugatore, ſeu abderologo,

vt

vt nominatur id hominum genus in prouerbio vetere.

Stultitiæ est index.] Seneca ad Serenum, cap.11. Vt quisque contemptissimus, & vt maximè ludibrio est, ita solutissimæ linguæ est.

Ergo premat labias.]tacendi artem modumque teneat. Labias hîc in feminino, vt apud Gellium, Macrobium, Apuleium,Nonium.

digitóque silentia signet.] Ouid.9.Metamorph.

Quíque premit vocem, digitóque silentia suadet.

Ausonius Paulino:

Tu velut Oebaliis habites taciturnus Amyclis,
Aut tua Sigalion Ægyptius osculá signet.

Et sese Pharium.] Harpocrates,silentij numen. de quo Plutarch. Disputatione de Iside.Talis Romæ Angerona, cuius effigies ore fuit obsignato.

EMBLEM. XII.

SCRIBIT Festus Pompeius, Minotauri effigiem inter signa militaria Romanis ideò fuisse,quòd non minùs occulta esse debeant consilia Principum, quàm fuerit olim domicilium Minotauri Labyrinthus: idque vel maximè in bellicis expeditionibus debet obseruari. Vt enim permultum habet momenti ad victoriam taciturnitas, ita sæpè ingentes affert calamitates linguæ intemperantia.

Limine quod cæco.]Descriptio Labyrinthi per periphrasim. Vide Plin.36.c.13.

monstrum.]Minotaurum. de quo Virg.6.Ouid.8.Metamorph. Hyginus,Palæphat.

Gnosiacis latebris.] in clauso & obscuro carcere Labyrinthi Cretensis. Gnosos, vrbs Cretæ,regia Minois.

Dædalus.] faber ingeniosissimus. de quo Plin.7. c.56.

Romana phalanx.]Romani bellatores. Phalanx,cuneus & acies militaris: vox Macedonum. Q. Curtius 3. Alexander phalangem, quâ nihil apud Macedonas validius erat, in fronte constituit.

Semiuiróque nitent.] Ad illud alludit Ouidian. 2. Artis:

Semibouémque virum, semiuirúmque bouem.

signa superba.] conspicua, in altum erecta.

auctori cognita techna nocet.] Consilium Principis de re dubia vel periculosa si detegatur ante tempus, nocet ei qui detexerit.

EMBLEM. XIII.

PATIENTIA plus quàm virilis, summaque cruciatuum perpessio in muliercula, fidem tenacem & constantem arguit. Ea Leæna fuit, scortum Harmodij & Aristogitonis, nobilium adolescentum, qui cùm adorti essent tyrannos de medio tollere, idque consilium successu caruisset, capta Leæna, & torta fidiculis, vt consilia iuuenum proderet, tenax propositi mulier, nihil patefecit, tandemque mediis in tormentis animam exhalauit. Itaque Athenienses, vt facti memoria perduraret ad posteros, non tamquam scorto, statuam erexerunt sub effigie Leænæ elinguis. Leænæ quidem, vel vt id animal haberetur pro fortitudinis symbolo: vel vt indicaretur Leænæ nomen. Elinguis verò, quia consilium iuuenum, etiam ad extremum torta non prodidisset. Historiam referunt Pausanias, Athenæus, Plinius, Gellius, alij.

Cecropia in arce.] in acropoli Athenarum.

effictam.] expressam ære statuam.

hospes.] spectator, si fortè ignoratione rerum Atticarum labores.

amica fuit.] ἑταίρα, seu meretrix.

Harmodij.] & Aristogitonis, nobilium iuuenum.

placuit.] verbum Iuris, quo populiscitum intelligit.

animum acrem.] μεγαλοψυχίαν, θυμόν.

viraginis.] fortis & interritæ, quæ virili animo fuit.

More feræ.] Leænæ, quæ pro symbolo fortitudinis & inuicti animi vsurpatur.

nomen vel quia.] quòd mulieri huic Leæna nomen fuisset.

Quòd

Quòd fidib.] fidiculis ad mortem vſque torta.

ſuo non prodidit .] neminem prodidit ex-ſociis coniurationis.

Iphicrates.] de quo Plinius 34. cap. 8.

EMBLEM. XIV.

NVLLA eſt adeò magna & verſuta calliditas, nulla inſidioſa vis, nullæq; præſtigiæ, quas non poſſit animi magnitudo, prudensque conſilium ſollerter effugere. Quamquam enim nobis ſit interdum concertandum cum fortioribus, & fraudulentis, non eſt tamen abiiciendus animus, ſed aſſumenda potiùs firma quædam animi conſtantis ſaniq́ue iudicij panoplia. Id oſtenditur Bellerophontis hiſtoriâ, qui multis periculis expoſitus, euaſit incolumis, equo Pegaſo vectus, vt traditur à veteribus.

Bellerophon.] ſapiens, beneq́ue conſultus, quiq́ue ſit βυληφόρος, vel τὰ βέλλερα φωνῶν.

fortis eques.] animi magni.

Chimæram.] fallaciam dubiam, fraudem, quamquam variam & fortiorem.

ſternere] deuincere, vt apud Horat. 2. Satyr. *ſtrauit ferro pecus.*

monſtra ſoli Lycij.] Homines improbos, maleficos, fraudulentos. Lycij, à nomine λύκος, lupus. hinc adag. Homo homini lupus.

Pegaſeis pennis.] virtutis & ingenij alis, animi dexteritate.

petis æthera.] famam nominis immortalem conſequeris.

Conſilióque animi .] cui reſpondet nomen Bellerophontis, vt dixi.

EMBLEM. XV.

DVOBVS ſymbolis, quibus ex vetere Chriſtianorũ patrũ inſtituto, ædes ſacræ inſigniri ſolent, Gallo nem-

pe in apice summo turris, & Leone pro templi foribus, repræsentatur duplex boni pastoris & Episcopi officium, vigilantia & custodia. Rectè D. Gregorius: Quisquis populi speculator ponitur, debet in alto stare per vitam, vt prodesse possit per prouidentiam.

Instantis quod.] Id temporis appellatur Gallicinium, vt Galli cantus ab Horatio.

Eoi instantis.] diei redeuntis, quem videtur aperire Eos ἡ ἠώς. i. aurora solis prænuntia.

Et reuocet.] homines ad laborem vocet.

manus famulas.] id est, manuarios artifices. hi sunt βαναυσοι, mechanici, seruiles.

area peluis.] tintinnabulum, seu nola: de cuius inuentione Polydor. 6. c. 13.

leo, custos, oculis.] Orus Apollo testis est. Et Leonem quidem παρὰ τοῦ λᾶν deductum volunt, hoc est à videndo.

EMBLEM. XVI.

DVCTVM id è dicto Epicharmi, quo duo præcepta in primis ad vitam necessaria tradebat: vnum de amplexanda sobrietate, alterum de vitanda credulitate. Sobrietas, seu temperantia, est vitæ custos, mater valetudinis, sapientiæ comes, pacis amica: cui symbolum meritò tribuitur pulegium, exiguum clus, & paratu facile. Credulitas iudicium impedit, mentemque à sua sede & statu dimouet. Eam qui admittit, sæpè sibi aliisque certum exitium arcessit: quod exemplis innumerabilibus ostendi potest. Symbolum est oculata manus, quo ostenditur non esse credendum alicui, nisi optimè perspectâ & cognitâ hominum fide.

Ne credas.] temerè, vel adeò facilè.

ne non sobrius esto.] esto sobrius.

nerui membráque.] ἄρθρα, νεῦρα, τὰ μέρη. quod dicitur per translationem.

Ecce.] demonstrandi nota rectè cum oculata manu, quæ credit id quod videt. Huc pertinet præclarus sermo

mo Dionis Chryſoſtomi περὶ ἀπιςίας: & illud Theocriti:

μὴ πίςευε τάχιςα, πρὶν ἀτρεκέως πέρας ὄψῃ.

pulegium.] herba quædam minima, de qua Plinius 20. cap. 14.

antiquæ ſobrietatis olus.] quâ veteres, homines frugi, & rerum parabilium appetentes vtebantur.

Quo oſtenſo.] pulegio.

turbam graui tumidam ſeditione.] populum tumultuantem, iamque ad ſeditionem ſe comparantem.

Heraclitus.] vt eſt apud Plutarch. De garrulitate.

EMBLEM. XVII.

LAERTIVS & Suidas ſcribunt Pythagoram præcepiſſe, ſuos auditores domum repetentes, hunc verſiculum pronuntiare:

Πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

Nam omnis humanæ vitæ lapſus in tribus potiſſimùm cernitur, aut cùm tranſgredimur. i. ſecùs facimus quàm oportet; quod eſt plus quàm decet: aut quod omiſſum oportuit, neque ſatis conſideratè fecimus: aut omittimus quod erat faciendum. Id volatu gruum didicit Pythagoras, quæ dum volant in ſublime, lapillum geſtant æqualem viribus, & iuſto libratum pondere: vt ne nihil tollant, ne nimiùm efferant ſeſe, néve aduerſis ventis abripiantur.

Italicæ Samius.] Pythagoras, auctor Philoſophorum Italicorum. Cic. Laërt. D. Auguſt. De ciuit. Dei.

Samius.] oriundus ex inſula Samo.

Ipſe ſuum clauſit.] ſapientiæ ſuæ vim omnem, aut certè præcipuam vno hoc carmine comprehendit.

Quò prætergreſſus?] quò tranſgreſſus? aut vltrà quàm decuit, feciſti? quod eſt, NIMIS.

quid agis?] vel quid agebas? ſic enim Græcè, τί δ' ἔρεξα; qui lapſus eſt in eo quod PARVM.

quid omittis agendum?] quid non decens à te factum eſt? quod eſt in omiſſo bono.

Hanc rationem vrgens] Volebat quisque sibi apud se rationem hanc redderet. Idem pænè de Sestio Seneca lib. 3. De ira, 36. cap.

Quod didicisse gruum.] Grues nempe in volatu id docuerunt Pythagoram. Et huc fortè pertinet verbum Gruere, siue Congruere, à Gruibus ductum; quod significat conuenire. Grues enim se non segregant, siue cùm volant, siue cùm pascuntur, ait Festus.

mala flamina.] venti oppositi & impetuosi.

EMBLEM. XVIII.

IANVM bifrontem finxit antiquitas, quòd ferinum & siluestrem cultum mutarit in ciuilem: vel quòd pater Græcæ & Latinæ gentis fuerit: aut quòd Solem, seu Ianum, cælestis aulæ ianitorem crederent. Quod tamen permulti referunt ad sapientiam prudentiamque optimi principis Iani, qui præterita nosset, & futuris multò antè prospiceret.

transacta futuráque calles.] res præteritas & futuras æquè perspectas habes.

Quique retrò sannas.] irrisiones. Persius:

——— *posticæ occurrite sannæ.* Idem:

O Iane, à tergo quem nulla ciconia pinsit.

Te tot cur oculis.] Inuenio & Ianum non modò bicipitem, sed tricipitem & quadricipitem effictum olim.

EMBLEM. XIX.

NOCTVA Mineruæ sacra, insigne Atheniensium fuit, vel propter oculos cæsios, quibus qui præditi sunt, præstantioris & acutioris ingenij feruntur esse: vel propter lucubrandi & contemplandi munus, quòd animi vis dicatur nocturni potissimùm temporis silentio vegetari. Sed & tertia caussa redditur, quòd noctuarum nusquam multitudo maior esset quàm Athenis: aut ob nummum in quo esset impressa imago noctuæ. Ea itaque Athenis, id est, emporio disciplinarum toto orbe notissimo,

tissimo, & vrbe optimis instituta legibus, symbolum fuit, vt significaretur prudens maturumque consilium, & recta ciuitatis institutio, in qua inepta hominum loquacitas nullo haberetur in numero.

Cecropiis Athenis.] à Cecrope rege ita dictis. Hinc Cecropidæ Athenienses.

Inter aues sani.] quæ pro symbolo consilij habeatur.

Armiferæ Mineruæ.] Ouid. Fast. 6.

Creditur armiferæ signum cæleste Mineruæ.

Garrula quo cornix.] Testis Ouid. 2. Metamorph. & perspicuè Ælianus de Animalib. 3. cap. 9.

EMBLEM. XX.

IN rebus arduis, & quibus neglectis aliquid periculi esse potest, cauendum est à nimia celeritate, nimiáve mora. Videndum enim maximè, vt maturè non modò rem, quam sumus aggressuri, suscipiamus, sed & susceptam maturè persequamur; ne in capiendo consilio imprudentia vel error cõmittatur, aut in mora periculum. Id ostenditur symbolis duobus inter se iunctis, Telo, & Remorâ: quod expressit Cæsar Augustus, cùm diceret, σπεῦδε βραδέως, quo monebat vt ad rem agendam simul adhiberetur & industriæ celeritas, & tarditas diligentiæ: ex quibus contrariis simul iunctis fit ea quæ dicitur maturitas. Sueton. & Gellius.

Maturare properè.] accelerare, seu properare opportunè prouideque.

cunctarier.] tardare.

omnes.] sapientes, auctores optimi.

Ne nimiùm præceps.] ne sis nimiùm festinus & subitus ad aliquid aggrediendum.

connexum echeneide telum.] Remoræ adiunctum telum. de Remora, in sequentibus,

EMBLEM. XXI.

ID susceptum apparet in fugacem quemdam, deprehensum, lubricæq; fidei hominem, qui cùm vel dolis vel præstigiis sæpiùs imposuerit, tandem arctissimis vinculis irretitus ita comprimitur, vt effugij viam omnem præclusam habeat. Ducta hîc similitudo ab anguillæ natura, quæ quia sit lubrica, facilè teneri nequit, nisi folio fici scabro & aspero.

Caßibus in nostris.] retibus, vinculis. Ouidius:

Decidit in casses præda petita meos.

vires eludere nostras.] me, cum risu, effugere, euadere, astu mihi imponere.

Ficulno anguillam.] Prouerb. Folio ficulno anguillam.

EMBLEM. XXII.

PHIDIAS clarissimi nominis statuarius, Palladis simulacro draconem peruigilem apposuit, quem pedibus dea premeret. quo significabat virgines & puellas (fuit enim Pallas virginitatis numen) peruigili curâ studioque seruandas. Vbique enim & vndique amor grassatur: & eo sexu nihil imbecillius aut fragilius.

innuptæ Palladis.] i. virginis, παρθένε Græcis per excellentiam nominatæ.

eius hic Draco.] cuius nomen à δέρκειν, quod est videre. clarissimam enim dicitur habere oculorum aciem, summeque perspicacem.

dominæ.] Palladis.

custodia rerum huic data.] quia sunt acutissimi visus dracones, incubantes eos thesauris custodiæ caussâ finxerunt veteres, ait Festus Pompeius.

se lucos, sacráque templa colit.] sic in lucis & delubris colitur, eo nempe habitu. testis Pausanias Atticis.

Innuptas opus est.] Stobæus cāp. 73. ex nescio quo poëta citat hoc:

οὐκ ἔστιν οὔτε τεῖχος, οὔτε χρήματα,
οὐδ' ἄλλο δυσφύλακτον οὐδὲν ὡς γυνή.

Non est vel murus, vel pecuniæ aceruus, vel aliud quidquam,

quam, quod tam difficulter asseruari possit, quàm mulier. Ita Plautus Epidico;

——— doctè & sapienter dicis, non
Nimis potest pudicitiam quisquam suæ seruare filiæ.

EMBLEM. XXIII.

DVCTVM id ex 4. Anthologiæ Græcorum Epigrammatôn, de Baccho & Pallade, simul in eadem ara iunctis: quo significabatur, prudentiæ fieri accessionem, vbi vini generosi, sed moderati vsus accederet. Vinum enim est promptum liberè loquendi calcar: cui non temerè facundiam & inuentionem veteres tribuerunt.

Bacchus pater.] almus Deus, cuius munere alimur & reficimur.

communiter ambo templa tenent.] vt sint συνναοὶ θεοὶ, vel σύμβωμοι, vt Ceres & Neptunus, Hercules cum Musis, Mercurius & Venus: qua de re nos pluribus alio loco.

soboles vtraque Iouis.] quod ἀλληγορικῶς accipio. Duo enim præstantissima nobis à Deo sunt elargita munera, vnum animi, prudentia nempe, quæ nomine Palladis figuratur: alterum valet ad vires reficiendas corporis, vinum scilicet.

Hæc caput.] Minerua è capite Iouis nata, vt 1. Embl. dictum.

ille femur soluit.] vt dicetur sequenti, in Bacchi statuam.

huic vsus oliui.] Olea seu oliua Mineruæ tribuitur. Ratio non vna redditur à scholiastis. Virgil. 1. Georgic.

——— oleæque Minerua
Inuentrix.

inuenit primus at ille merum.] Plin. 7. cap. 56.

quòd si qui.] i. si quis.

abstemius.] alienus à temeto. i. vino. Temetum, quòd attentet mentem, ait Nonius. vbi hoc citat è 3. de Repub. Ciceronis: Magnam habet vim disciplina verecundiæ, carent temeto omnes mulieres.

E M-

EMBLEM. XXIV.

SVMITVR id è Græco incerti disticho. Prudentis est vino vti moderatè: secùs enim sumptum rationem obturbat, animi vigorem impedit, vt meritò cesserit in prouerbium, *Sapientiam vino obumbrari*, ait Plinius. Capitale olim Romanis mulieribus fuit vinum attingere. Egnatius Metellus vxorem interfecit, quòd vinum bibisset, ait Val. Maxim. Et Polybius, fieri non posse, vt quæ mulier vinum biberit, lateat. Sic Ouid. 3. de Arte:

Turpe iacens mulier multo madefacta Lyæo,
Digna est concubitus quoslibet illa pati.

Quid me vexatis.] premitis.

rami.] palmites, pampini.

sum Palladis arbor.] olea Mineruæ sacra. Plin. 12. cap. 1. & 17. cap. 44.

botros.] gemmas, vuas.

virgo fugit Bromium.] puella verecunda & pudica procul est ab omni temulentia.

Bromium.] quod vnum est ex Bacchi cognominibus, à βροντὴ, fremitu. Ouid.

——— *Bacchúmque vocant, Bromiúmque Lyæum.*

EMBLEM. XXV.

DVO complectitur hac descriptione: primùm, incommoda vini aperit: deinde, salubrem & vtilem eius vsum docet. Bacchus quidem iuuenis effingitur, quòd vino hilares homines fiant; iidemque annos quasi iuueniles feruent, si sobriè vtantur eo Dei munere. Tympanum & cornua eidem Baccho tribuuntur, ad strepitum & furorem indicandum, qui vinolentiam consequi soleat. Igneus est seu rubeus, ad vini naturam designandam; quod nisi aquâ misceatur, non secùs atque ignis præcordia adurit, ebrietatem & furorem inducit. Itaque ad extremum, quot quibúsve vini sit vtendum mensuris præcipit.

quis te mortali l.] quis te aliquando hominum vidit, cùm sis Deus?

Et docta effinxit.] quis te pictor aut statuarius arte suâ expressit?

Praxiteles.] de quo Plinius 34. 8.

rapientem Gnoßida.] cùm raperem Ariadnem in littore Naxo dormientem.

Cur iuuenis.] Tenella menti lanugo arguit te esse iuniorem, cùm sis ætate superior Nestore.

queas Pylium.]. Senex Pylius, Nestor. Ouid. Epist. Heroid.

Nos Pylon antiqui Neleia Nestoris arua
Misimus: incerta est fama remissa Pylo.

Sed cur Nestore annosior Bacchus? an vt apud Lucianum, Cupido dicitur Ἰαπέτυ ἀρχαιότερος?

Muneribus si quando.] si sobriè vino vsus fueris, nam hîc parcere, est φείδειν, non omnino νήφειν.

Iunior, &c.] duo præstat vini vsus moderatus, floridam ætatem, & vires corporis.

Tympana non m.] habes manibus tympanum, & in fronte cornua: quæ signa videri possunt insaniæ.

abusus munere sumit cornua.] Ebrietas audaciam, strepitum, furorem inducit. Menander, ὁ πολὺς ἄκρατος μικρ᾽ ἀναγκάζει φρονεῖν: Immoderatum merum nos parum sapere cogit. Vide Plin. 23. 1.

Quid vult ille color.] Igneus vel rubeus Bacchus effingitur, ad naturam vimque meri indicandam.

Cùm Semeles de v] Ouid. 3. Metam. Plin. 14. 5.

infectum puluere mersit aquis.] qua de re Græcum epigramma Meleagri,

αἱ Νύμφαι τὸν Βάκχον, &c.

Huc Plutarch. Disputatione, An seni administranda Respub. Aquam vino miscemus, inquit, vt Deum furentem, sicuti ait Plato, sobrio altero castigatum temperemus.

Hinc sapis.] sapiens est, qui temperatè vino vtitur: qui minimè, sibi perniciem creat. Theocrit.

εἶτα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθος.
Athenæum lege Dipnoſ.10.9. Plin.14.15.

Sed nunc me doceas.] Altera pars Emblematis, de vini moderato vſu.

Quadrantem addat] conſiſte intra menſuras mediocres. vt ſi quis apud nos Lutetiæ, præter heminám bibit, pro ebrioſo & vinolento non iniuriâ haberi poteſt: cùm qui moderati ſunt, nec omnino malè inſtituti, ſemiheminâ ſint contenti.

Res dura hæc nimiùm.] ſeueriòr hæc bibendi lex, dixerit aliquis.

ſunt pendula guttura.] Nullus eſt qui non appetat vini delicias, neque ita diluti, aut ita anguſtis poculis. facilè enim fluit, & facile eſt id percolare.

heu facilè commoda] quæ commoda ſunt, vel quæ ita putantur, non facilè nobis accedunt. Nam quæ pulchra, difficilia: quæ verò ſunt incommoda, vltrò veniunt, etiamque non arceſſita.

EMBLEM. XXVI.

FONTEM huius Emblematis ex Feſto Pompeio repetendum duco, cuius hæc verba: Herbam do cùm ait Plautus, victum me fateor, ſignificat: quod eſt antiquæ & paſtoralis vitæ indicium. Nam qui in prato curſu aut viribus contendebant, cùm ſuperati erant, ex eo ſolo in quo certamen erat, decerptam herbam aduerſario tradebant. Citatur ex Attio:

Gaudent, currunt, celebrant, herbam conferunt.

Alciatus verò hîc celebrat graminis vires. ex qua corona graminea olim fiebat: in qua nidificat alauda: quam herbam Saturno & Marti ſacram ait, & quâ comeſtâ Glaucus putatur reuixiſſe, & in Deorum numerum tranſiiſſe: quibus exemplis oſtenditur gramen poni meritò pro nota ſalutis & tutelæ.

Gramineam corollam.] ſignum ſalutis. Ea dabatur ei

qu

qui ciuis ciuem seruasset, dicebaturque ciuica. Plin. 22 cap. 3. 4. 5. Vide etiam Festum.

Pœnos Hannibalémque.] id est, Hannibalem Carthaginensium ducem.

mora.] proinde Cunctator pro Dictatore Fabius appellatus.

Occulit inflexo.] Alauda siue Galerita nidificat in gramine. Citatur hoc ex Cassiano Basso, lib. de Agricultura,

ἐν κορυδȣ̃ κοίτα σκολιὴ κέκρυπται ἄγρωστις:

Ramosum gramen nido occultatur alaudæ.

Saturno Martíque sacrum.] Cur id? an quia Aischyrion Samius in quodam Iambo ait Saturnum seminasse gramen, quod vocat gramen deorum? an quia viuax gramen dicitur Ouid. 7. Metamorphoseôn? Marti autem, quod in campo Martio Romæ cresceret, & Martiali donaretur præmio. Certè gramen, & Gradiuus (quod Martis nomen) à gradiendo appellantur.

quo Glaucus adeso.] Athen. 7. 16. Plin. 9. 16. & 32. 11. Prouerb. item, Glaucus comesâ herbâ in mari reuixit.

His nodis.] his notis, symbolis.

arguitur.] ostenditur.

Herba digitalis.] Plinius 24. 19.

EMBLEM. XXVII.

SVMPTVM hoc ex duobus distichis Græcis lib. 4. Antholog. Nemesis, arrogantiæ omnis vindex ita depingitur, vt homines persequatur, eorum actiones exploret, cubitum (id est mensuram) alterâ manu teneat, alterâ verò frenum; quasi quæ modum rebus omnibus imperet: & ne quid fiat improbè, aut dicatur malè peruerséque, præscribat.

virûm vestigia seruat.] obseruat hominum vestigia: quâ ratione vestigiaria dicta, ἰχναίη Græcis.

Continet & cubitum.] non cubitum brachij, sed vlnam, sex palmorum mensuram interpretor. Iulium Pollucem auctorem laudo, qui pro eodem accepit πῆχυν καὶ ὠλένην. i. cubitum & vlnam,

duráque frena.] durum frenum, lupatum.

Ne malè quid facias, &c.] cui respondet freni symbolum.

Et iubet in cunctis.] In rebus cunctis modus ostenditur cubito, id est, vlnâ seu mensurâ.

EMBLEM. XXVIII.

APPARET id esse sumptum ex duobus Græcis epigrãmatis, lib. 1. Antholog. Significatur id quod aliis verbis à Liuio dicitur: *Veritatem laborare sæpè, extingui numquam* Vt enim quæ falsa sunt, vel nullo certè ita curante delentur aliquo tractu temporis: vera autem & iusta, quamquam cedant interdum violentis hominum iniuriis, tandem tamen emergunt. Proponitur id exemplo nobili de armis Achillis, quibus iniquo Græcorum iudicio Vlyssi adiudicatis, ea tandem post eius naufragium ad Aiacis tumulum, vi fluctuum peruenerunt; quasi sic volente numine, vt verus possessor ius suum vel post mortem obtineret. Refert historiam Pausanias, & Q. Calaber.

Æacidæ Hectoreo.] Propter hyperbaton confusa syntaxis ita ordinanda: Iustior Neptunus arripuit scutum (perfusum sanguine Hectoreo: & quod iniqua Græcorum concio dedit Ithaco) iactum in æquora naufragio, &c.

Æacidæ.] Achillis, ab Æaco auo, qui pater Telamonis & Belei.

Hectoreo perf.] Hectorem enim Achilles interfecit.

Quod Græcor. Ithaco.] quod scutum Vlyssi adiudicauit iniquus Græcorum consessus.

iniqua concio] vel ad suffragia refero & fauores, vel ad ipsos iudices, Agamemnonem & Menelaum, qui concionem aduocarant, ad ferendum iudicium de Achillis armis.

Iustior Neptunus.] Atqui homines debeant esse mari mitiores; quo elemento nullum aliud implacabilius.

arripuit.] Verbum celeritatis ad hominum eleuandam fidem, eamque cum Neptuni, id est, maris æquitate conferendam. Imò verò belluæ interdum mitiores sunt hominibus quàm homines ipsi in suos.

in æquora iactum.] proiectum vi tempestatis.

vt dominum suum.] Aiacem, qui habebat ius dominij.

Littoreo Aiacis.] detulit ad tumulum Aiacis in littore situm.

boat.] immurmurat, & quasi mugitum bouis edit. metaphora.

voce.] καταχρηστικῶς, pro sonitu.

Vicisti.] Prosopopœia maris ad Aiacem. sic se habent fata quædam iudiciorum, vt non obtineant nisi post eorum mortem, quorum fuit ius.

Telamoniade.] Telamonis filio.

tu dignior armis.] honore armorum Achillis.

Affectus fas est.] Liuius: Veritas laborat sæpè, extinguitur numquam, vt suprà : & Menander:

> *ἐν παντὶ δεῖ καιρῷ τὸ δίκαιον ἐπικρατεῖν.* i.
> *Vbique victrix iustitia par est, fiet.*

EMBLEM. XXIX.

HVIVS historiæ testis videri potest Plinius lib. 8. cap. 16. Primus Romæ leones ad currum iunxit M. Antonius, & quidem ciuili bello, cùm dimicatum esset in campis Pharsalicis, non sine quodam ostento temporum, generosos spiritus iugum subire illo prodigio significante.

Romanum postquam.]Est & in hoc hyperbaton, & implicatus verborum contextus, quem sic digero : Postquam M. Antonius, pestis acerba suæ patriæ, perdiderat eloquium Romanum, perempto Cicerone, inscendit currus victor, &c.

Roman. eloquium.] sic appellatur Plin. 7. cap. 30.

perdiderat.] i. perdidisset, de medio sustulisset.

patriæ suæ pestis.] qui suæ patriæ fuit exitiosus.

Magnanimos cessisse.] Huic ferè simile Accij illud ex Nonio:

Nullum est ingenium tantum, neque cor tam ferum,
Quod non labascatur linguâ, mitescat malo.

EMBLEM. XXX.

CICONIAE quantum temporis impenderint fœtibus educandis, tantum & ipsæ à pullis suis inuicem aluntur, ait Solinus Polyhist. cap. 43. Ergo Ægyptij, cùm significarent hominem, qui patris curam gereret, Ciconiam & Cucupham pingebant; quòd hæ soleant genitoribus senio confectis eodem modo gratiam rependere, quo ipsæ fuerint educatæ. Iis enim nidum parant, pennas vellicant inutiles, & pabulum suppeditant. Itaque pietatis & grati animi symbola gerunt.

Aereo nido] loco edito, alto.

Inuestes pullos.] impuberes, nondum volandi potentes.

Taliáque exspectat.] sibi vicem repensum iri sperat, cùm fuerit affecta ætate. hinc præclara verba, γηροβοσκεῖν, γηροτροφεῖν, γηροκομεῖν. Vide prouerb. ἀντιπελαργεῖν.

EMBLEM. XXXI.

PROPONIT epicedio iudicis æquissimi duo symbola, Vrceum, & Malluuium, quibus in iure dicundo summa integritas & abstinentia designatur à muneribus capiundis. Ceterùm manuum abluendarum gestus olim fuit innocentiæ aperta quædam demonstratio: quod ex sacris & externis Auctoribus cognosci potest.

Vrceus.] aqualis, vas quo infunditur aqua.

malluuium.] pollubrum, lebes.

hæc forma.] hæc designatio symbolorum.

Ius dictum sine sordibus.] fuisse ἀδώροτον κριτὴν, καὶ ἀδωροδόκητον, iudicem incorruptum, & à capiundis muneribus alienum: qualis ab Horatio describitur 4. Carmin. 9.

Iudex

Iudex auara fraudis, & abstinens
Ducentis ad se cuncta pecuniæ, &c.

puras manus.] καθαρὰς χεῖρας, vt in 1. Cod. tit. de mandat. Princip. rectè præcipitur.

EMBLEM. XXXII.

SIGNIFICAT sibi rem esse cum quibusdam vicinis suas ædes ita altè exstruentibus, vt officerent suarum luminibus ædium: de quibus ita conqueritur, vt olim de Harpyiis Phineus. parum enim abesse, quin propriis ædibus exturbetur, nisi sibi sua animi probitas & integritas opem tulerit; haud secus atque olim Phineo Zetes & Calaïs.

Iunctus contig.] vicini mei Marius & Subbardus, qui iunctum habent parietem meis ædibus.

nostri nomina.] benè noti in nostro foro, vel vt locupletes, vel vt pragmatici, & factiosi homines.

benè nummati.] dites. Horat. 1. Epist.

At benè nummatum decorat Suadela, Venúsque.

satagunt.] nituntur quantum possunt.

vel vltrò.] etiam suâ sponte, nullo suo iure, nullaque à me iniuriâ prouocati: hi quidem de eorum genere, quos Plautus notat Pœnulo: *Si nihil sit litium, lites serunt.*

Obstruere nostris luminibus.] officere luminibus, lumen eripere. formula loquendi in Iure peruulgata.

geminæ Harpyiæ.] vicini hi mei sunt mihi Harpyiarum instar. de Harpyiis 3. Æneid. Virg. 7. Metam. Ouid. aliique multi.

Integritas nostra.] nisi mentis integritate honestateque vindicer, quæ mihi sint vt olim Phineo Zetes & Calaïs. Et quidem κάλαϊς ἀπὸ τοῦ καλοῦ, quo animi designatur integritas: animus verò quæsitor honesti, est ille Zetes, id est, ζήτης, qui nomen habet à ζητεῖν, quærendo.

EMBLEM. XXXIII.

PVLCHRE id imitatus eſt ex 3. Græcorum epigrammatôn: quo ſub nomine Ariſtomenis, Carolum V. Imp. celebrat: alluditque ad Imperialis dignitatis publicum ſtemma, nempe aquilam, notam fortitudinis, ſtrenuitatis, intrepidi animi.

volucris Saturnia.] aquila, Ioui ſacra, qui Saturnius à Saturno patre dicitur poëtis.

ardua.] ſublimis, erecta.

magni Ariſtomenis.] i. Caroli Quinti, quem nomine Ariſtomenis appellat. De Ariſtomene, Plin. 11.37. Val. Max. 1.8.

ſemideos inter.] Heroas, ſeu Principes magni nominis, ſtupendæque virtutis.

timidæ columbæ.] quæ ſymbolum ferunt meticuloſi & timidi animi.

buſta.] ſepulchra, tumulos.

Nos aquilæ.] Aquila ſignũ fortitudinis, excelſiq; animi.

EMBLEM. XXXIV.

DVO verba hæc, *Patere & abſtine*, Philoſopho Epicteto familiaria, quibus benè viuendi rationem omnem complexus dicitur. Primo ad patientiam hortabatur. id eſt, virtutum omnium adminiculum & quaſi cuſtodem, quâ ſe quiſque aduerſus fortunæ omnes impetus obarmaret, & labores ad vitam neceſſarios æquo ferret animo. Altero verò abſtinendum eſſe ab omni luxu, maximéque Venereo, vt etiam cibo potuque nimio volebat. Quod hîc declaratur tauri ſymbolo, qui ligato poplite, duci ſuo paret: ſeque à vaccis grauidis omnino continet.

Et toleranda.] aduerſa fortuna eſt forti viro ferenda. Sic poëta:

——— *ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.*

Et nimiùm fœlix.] In Publij Mimo:

Fortuna dum blanditur, captatum venit.

illicitis

illicitis absque tenere manus.] i. abstinere manus illicitis, continere manus à rebus illicitis: est enim tmesis.

ducis.] ductoris.

Sic ducis imp.] testis Orus & Pierius.

EMBLEM. XXXV.

SIGNIFICATVR innasci plerumque motum popularem, vel ob iniquam Magistratuum administrationem, vel intolerabilem Principum tyrannidem. Accidit enim nonnumquam Principi violento, aut rerum gerendarum imperito, quod equisoni, qui dum equum alioqui violentum moderari nesciat, excutitur sæpissimè. Ita Princeps iniquus, & præter modum sæuus, populi animos in se commouet. Ex quo Aristippus dicebat Regi benè cessurum, si equitandi artem primùm addisceret. equum enim adulari non posse, vt hominem: nec adblandiri, vt scurram aut parasitum.

Thessalis ora.] regio Thessalica: i. ipsi Thessali.

toties dominos mutet] reges, seu tyrannos potiùs. historia est apud Diodor. Sic. lib. 6. & Vlpian. Demosthenis interpretem.

obtrudere palpum.] arte doloq; fallere, adulari. Verbum Plautinum, ab equisonibus ductum. hinc palpones, assentatores.

Regia quem morem.] Q. Curtius lib. 8. pernitiosa adulatio, perpetuum malum regum: quorum opes sæpiùs assentatio, quàm hostis euertit.

ingenuus sonipes.] velox equus & superbus.

dorso excutit.] fitque sternax, & eum deiicit, qui se moderari nesciat.

Hippocomon.] qui equos ornat aut componit.

Nec sæuire tamen.] Rex non alio sæuire modo in suos debet, quos minimè obsequentes norit, quàm vt fortiore legum vinculo eos reprimat & cohibeat.

lupata.] asperrima frena.

EMBLEM. XXXVI.

NITENDVM est magno & indefesso labore ad ardua quæque,neq; remittendus animus, proposita spe fructus & victoriæ. Symbolum Palmæ apponitur, quæ quamquam pressa onere, non deorsum sedit; nec intrà flectitur, sed aduersus pondus resurgit, & sursum nititur. Plutarch.8. Sympos. Plin.16. 42.Gellius 3.6.

Nititur in pondus.] videtur niti aduersus impositum fortè sibi onus.

odoratas glandes.] odoriferos dactylos.

bellaria dulcia] τραγήματα,seu βαγήματα De hoc verbo Gell.13. 11.

mentis qui constantis erit.] γνώμη. ferè simile Seneca de ira: Mille sunt in quibus pertinacia impedimentum omne transcendit, ostenditque nihil esse difficile, cuius sibi ipsa mens patientiam indixerit. Et deinde: Nos non aduocabimus patientiam, quos tantum præmium exspectat?

EMBLEM. XXXVII.

EXEMPLAR huius Emblematis ductum est ex Cornelij Taciti extremo libro De morib.Germanorum, vbi Fennos describit, mirâ feritate ac paupertate homines,quibus neque arma,neque equos,neque penates fuisse dicit: quibus etiam pro victu herbam, pro vestitu pelles, pro cubili humum. Quod vitæ genus beatius arbitrantur, quàm agris ingemere, illaborare domibus, suas alienasque fortunas spe metuque versare:securos eos aduersus homines, securos aduersus Deos. hæc ferè Tacitus: Quam tamen historiam accommodat Alciatus apophthegmati Biantis, vt significet animum hominis esse beatissimum, qui non pendeat ab iis quæ caduca sunt & fortuita, vt quæ sollicitudines sanè multas pariant: sed ea in primis appetenda, in iisque consistendum, quæ facilis natura nobis est elargita, vel quæ ab animo proficiscuntur.

Scythicique mis.] paupertimus incola maris glacialis Scythiæ.

Vstus perp] vi perpetui frigoris confectus. Vrere etiam frigoris est, & molestiam inferre interdum significat.

Qui Cereris, &c.] qui panis vinique vsum numquam nouit.

Stragula.] pelles: quibus vtitur pro vestitu.

Nam murina illum.] opertus est murinis pellibus.

Sic furem.] tutus & securus agit, ex se beatus est, neque furum, neque temporis iniurias metuit.

EMBLEM. XXXVIII.

PRINCIPVM summorum status non aliunde firmius stabilimentum capit, quàm à populi consensu, concordia, & beneuolentia. Itaque prudenter & prouidè faciunt, qui stabile ac securum in subditos imperium tutari volunt, cùm motuum omnium & seditionum caussas præcidunt, maluntque à suis amari quàm timeri. Quod ostenditur symbolo cornicum sceptrum regium sustentantium. Cornicem haberi pro concordiæ nota, didicimus ex Oro, aliisque.

Hinc volucres.] quia cornices pro symbolo concordiæ adhibentur, hîc rectè sceptrum gerunt, vt significetur populari consensu imperium quodque regium stabiliri. hinc puto repertum nomen βασιλέως, seu πασιλέως. Lege Senecam De clementia, 1.c.3.4. & 19.

duces] reges.

Quem.] consensum.

præceps.] subita, celer.

regia fata trahit.] regis aut principis mortem.

EMBLEM. XXXIX.

EX 2. historiarum Taciti, & aliquot aliis locis didici dextras pro cõcordię symbolo apud Romanos aliasq; nationes accipi solitas. sed ad rem: in ipso belli ciuilis classico ne amici cum inimicis & hostibus citra discrimen compri-

comprimerentur, interpositum fuit eiusmodi sacramentum fidei. At verò existimem hîc dextras, pro quadam vsitata fidei nota, in auro, argentóve, aut alio metallo depicta, sumi.

duces.] imperatores suos.

Viribus & cad.] Imitatio Horatiana, Epod. 16.

Altera iam teritur bellis ciuilibus ætas,
Suis & ipsa Roma viribus ruit.

Mos fuit.] vt qui essent eiusdem factionis, mutuo dextras darent in signum concordiæ.

EMBLEM. XL.

GERYONEM tricorporem ideò finxere veteres, quòd vnà cum fratribus, quos duos habebat, tanto amore, tantaque fide vixit, vt ij vno nomine Geryones dicerentur: adeoque vnicam regi animam, voluntatemque inesse, quamquam tres essent, communis iactaret opinio. Iustin. lib. 44. Ex quo intelligitur concordes, & vnanimes inuictos effici: qui singuli, & discordes, aut non sibi mutuò respondentes, debiles omnino, vinciq; faciles.

Inuicti hum.] vt cùm vinci non possent ab hostibus etiam fortissimis.

ampla tenerent Regna.] duas insulas Balearides, & Ebusin: vel Trinacriam in Ponto Euxino, de qua Palæphatus.

vno nomine Geryonis.] quamquam tres essent, vno tamen nomine nuncupabantur.

EMBLEM. XLI.

CHARACTER huius Emblematis duci mihi videtur ex Iliad. Homericæ κ. quo loco Diomedes, cùm mittitur exploraturus Troiana castra, petit aliquem socium sibi adiungi, sed in primis Vlyssem, vt sit ei à consiliis, ipse viribus vtatur corporis. Ex quo intelligimus, ad res quasque graues, vt militares, & quæ pertinent ad

Reipub. summam, consilium & vires adhiberi oportere. In iis enim perficiendis, nedum suscipiendis, vnus vir, nullus vir, quod habet adagium: adeò vt vires consilio destitutæ; & contrà, consilium vel optimum, viribus, nihil omnino promoueat.

Laërte genitum.] Vlyssem.

genitum Tydeos.] Diomedem.

Hac cera.] tabula cerea, vt olim apud veteres.

Zenalis apta manus.] artifex peritus.

Viribus hic præstat.] Diomedes valet corporis viribus.

hic pollet acumine mentis.] Vlysses pollet consilio.

Nec tamen.] alter alterius ope indiget.

Cùm duo coniuncti.] σύν τε δύ' ἐρχομένω, vt Homerus loquitur, Iliad. κ.

EMBLEM. XLII.

ID mutuatus est ex epigrammate quodam Græco Crinagori, quod confert in laudationem Caroli V. Imp. partâ illâ nobili de Turcis victoriâ, qui irrito conatu Viennam Austriæ vrbem obsederant. Symbolum hîc ponitur annosæ quercus, quæ, quamquam foliis hinc inde excussis, firmis radicibus hæret. Ita virtus illa Imperatoria, aut etiam Christianus status, moueri loco non potest, tametsi quidam bello cadant, alij etiam modis aliis periclitentur.

Oceanus quamuis] quamuis videantur fluuij omnes in mare cogi, à mari magno absumi.

Danubiúmque.] quamquam Turcus Imperator suis innumerabilibus copiis videatur exsiccare Danubium fluuium Germaniæ, de quo Plin. 4. 12.

Non tamen irrumpes.] vi, magnoque impetu non penetrabis in Germaniam.

Cæsar dum Carolus.] quamdiu præerit Imperator Carolus expeditionibus bellicis.

Sic sacra quercus.] Vetustæ quercus non excutiuntur vi ventorum, quamquam folia quædam sicca decidant.

Sic apud poëtam immotus Æneæ animus cum annoſa quercu comparatur, lib.4.

EMBLEM. XLIII.

HOC videtur ab Alciato conſcriptum, quo tempore ad Niceum colloquium magnâ omnium ſpe & votis expectabantur Carolus V. Imp. & Franciſcus I. Galliarum Rex : quo loci nonnulli in ſpem veniebant, fœdus aliquod firmum & ſtabile inter eos compoſitum & ſancitum iri, vt eo confecto negotio contentionum omnium in orbe Chriſtiano tam diu graſſantium occaſio omnis abſcinderetur. Comparat ergo Rempub.Chriſtianam cum naui ventis & fluctibus vndique agitata; duos Principes orbi ſalutiferos, cum Caſtore & Polluce, id eſt Dioſcuris, quos, cùm apparent, aiunt eſſe nauibus ſalutares.

fatiſcit.] deficit, pæneque obruitur.

Quòd ſi Helenæ, &c.] ſi Caſtor & Pollux appareant nauis. de quibus Seneca Natur. quæſt. 1. præfatione, Diodor. Sicul. Ouid. Plutarch. alij.

EMBLEM. XLIV.

PVLCHERRIMA Spei deſcriptio ex adiunctis & effectis, quæ Symbolis conuenientiſſimis explicatur. Ea hominem lætum reddit, & ſemper meliora expectantem, adeò vt ad mortem vſque comitetur: mera ſibi fingit ſomnia,nihilque non ſibi pollicetur. Si tamen immoderata ſit & importuna,vltricem habet Nemeſim, quæ vota plus æquo ambitioſa facit irrita , quæque omnem cupidorum arrogantiam vlciſcitur.

Cuius peniculis.] cuius imago expreſſa fuit penicillo.

Elpidij] pictoris,cuius nomen ab ἐλπὶς,ἐλπίδος.

ſpes bona præſtat opem.] Prouerb. Spes ſeruat afflictos; &, Spes alunt exules.

Cur viridis tibi palla] Viror ſpei color eſt; vt poſteà in colores, noſter hic,

Nos

Nos sperare docet viridis, &c.

Quid manibus.] Tela fracta mortis ideò Spei tribuuntur, quòd adactos in extremas miserias vna soletur. Prouerb. Ægroto dum anima est, spes est.

præcido sepultis.] Mortuis spes præciditur, qui non sunt ampliùs in natura.

Cur in dolioli.] Fabula de Pandoræ pyxide apud Hesiod. 1. ἔργων.

Ascræi senis] Hesiodi, ab Ascra, Bœotiæ vico.

Quæ tibi adest.] Cornix, auis tributa Spei, quòd subinde *cras, cras,* edat.

oscen.] auis auspiciis apta.

Est benè cùm nequeat.] Ex Suetonij Domitiano extremo:

NuperTarpeio quæ sedit culmine cornix,
Est, benè non potuit dicere, dixit, erit.

Qui comites.] Spei comites. Bonus euentus, de quo Plin. 34 8 & 36. 5. itemque Cupido.

Vigilum somnia.] Plato τὰς ἐλπίδας dicebat ἐγρηγορότων ἀνθρώπων ὀνείρους εἶναι.

Quæ tibi iuncta.] Nemesis vindex arrogantiæ omnis Spei adiuncta: vt doceamur, nihil sperandum nisi quod licitum sit, nostrisque viribus & captui congruum.

EMBLEM. XLV.

OCCASIONE suilli rostri sibi à cliente quodam pro xeniis oblati, significat occasionem vndecumque nobis esse captandam vlteriùs progrediendi, vt labore & diligentiâ promoueamur, successumque optatum consequamur, adeò vt non reuocemur ab officio faciendo occasione leuiculâ, & quod vlterius fuerit, sit semper melius.

Rostra.] rostrum, synecdoche numeri.

nouo anno.] Iani Kalendis.

suis setigeri.] porci setas gerentis.

obtulit.] pro strenis.

ventri xenia, dixit, habe.] Prosopopœia rustica rustici hominis. Obiter reperio suillas carnes Romanis fuisse in deliciis.

Progreditur semper.] hinc occasio captata Emblematis.

Gramina.] quisquilias & alia.

crepando.] rostro reflexo, recuruo.

Cura viris eadem est.] iidem debent curare homines, ne frustrentur suâ spe, rebusque cupitis.

& vt melius.] i. δεύτερον ἀμεινόνων.

EMBLEM. XLVI.

IDEM cum superiore. Spem cum Nemesi eadem arâ positam, vt admoneamur nihil nobis optandum aut sperandum, nisi quod liceat, quodque nostrâ expectatione nostroque captu dignum sit: quia Nemesis, vindex omnis arrogantiæ & fastus, propè sit temeritatem vltura impotentem.

nostris altaribus.] iisdem sunt locatæ aris. quod paullò antè dictum.

EMBLEM. XLVII.

ÆLIANVS lib. 14. scribit Porphyrionem auem, muliebris pudicitiæ obseruatorem esse, matrisque familias adulterium suspendio suo indicare. Alij etiam auctores idem prodiderunt. Huius rei caussa est in abditis naturæ arcanis. tantùm liceat hinc colligere, quàm turpe, quamq; flagitiosum sit adulterium, cuius actu vel clanculario, auicula se sponte vitâ priuet.

si incestet:] si adulterio se inquinet vxor domini.

Abdita in arcanis.] eius rei ratio reddi non potest, vt quæ sit inter naturæ arcana.

EMBLEM. XLVIII.

TRACTVM id ex Asclepiadis tetrasticho, quod legitur in 3. Græcorum epigrammatôn. Conqueritur Virtus ad Aiacis tumulum sedens, quòd Achillis arma, non Aiaci,

Aiaci, curiuſtè debebantur, ſed Vlyſſi fuerint adiudicata, iniquâ Græcorum Principum ſententiâ. Ex quo intelligitur, pleroſque viros innocentes, iniquis iudicum decretis de ſuo iure deturbari, vexari, ſpoliari bonis; doloſos verò & fraudulentos, contrà in honore haberi, valere gratiâ, ſuſtentari, fruſtrà dolentibus intereà viris bonis.

albentes dilacerata comas.] in ſignum mœſtitiæ.

Scilicet hoc reſtabat.] q.d. Non ita grauiter animo affecta cruciarer, niſi tam miſerè victa & deſtituta eſſem ab ijs, quibus in primis me putabam commendari, Græcis nempe, politis & doctis hominibus. Idem enim iudicium ſi latum eſſet à iudice barbaro, ferrem animo æquiore.

& cauſſâ ſtet potiore dolus.] adeò fraudulenti & doloſi ſuperiores ſunt in controuerſia: vel, dolus ſit melioris conditionis quàm iuſtum & æquum.

EMBLEM. XLIX.

PLINIVS lib. 29. c. 4. tradit, è ſtellionibus malum medicamentũ fieri. Nam (inquit) cùm ſtellio immortuus eſt vino, eorum qui biberint faciem lentigine obducit: ob hoc in vnguento necant eum inſidiantes pellicum formæ. Stellio itaque poteſt eſſe ſymbolum malæ mentis, maliq́ue animi, vt ſit hoc tortum in quoſdam ſubdolos & fraudulentos Sinones, à quibus eſſe cauendum notæ quædam corporis tacitè videntur præcipere: vt natura prouida fuit, nobiſq́ue egregiè cauit, quæ certas malignitatis notas quibuſdam animantibus inditas eſſe voluerit. Ita vulgò dicimus, Cauendum à ſignatis.

Stellio.] de quo Plin. 30. 10.

ſtellatus corpora.] in tergore notas habens in ſtellatum modum. Ouid. 5. Metamorph. Verrius tamen ab eo dicit, quòd virus ſtillet cibo, potiùs quàm à ſtellarum ſimilitudine, quia eius corium varium eſt.

parua lacerta.] ſpecies lacertæ.

qui latebras & caua b.] Ouid. ibid.

——— *latebrásque petit, aptúmque colori*
Nomen habet, variis stellatus corpora guttis.

prauíque doli.] doli mali, de quo iuris interpretes.

nuribus zelotypis.] mulieribus zelotypiâ laborantibus.

lentigine.] maculâ subrufâ in facie, vt etiam interdum in manibus.

pellice.] amasiâ, meretrice.

EMBLEM. L.

TORQVETVR hoc in eos proditione infames Corycæos & sycophantas improbos; qui cùm animo esse amico & beneuolo sese profiteantur, vt incautis & minùs prouidis faciliùs imponant, nihil non fingunt, nihil non simulant, vt insontes, minimeque malos homines in summum discrimen coniiciant. Quod fit, cùm post sermones vltrò citroque habitos, obiiciunt miseris & incautis vel detestandum sortilegij aut hæreseos crimen, vel denique aliquid aliud, ex quo sunt illi correpti, delatique ad extremum vsque vitæ famæque periculum; vnde vix ac ne vix quidem se possunt expedire.

Altilis anas.] quæ domi alitur.

allectator.] alliciens, παλεύτρια, seducens, deceptrix.

cærula pennis.] cani coloris vel cinericij.

Congeneres turmas.] eiusdem generis anates.

garrit.] strepit.

In illarum se recipit gregem.] se sociam illis adiungit.

Pratensa incautas.] donec eas cogat in paratas ab aucupibus pedicas.

Perfida cognato.] sese obstringit scelere perfidiæ longè grauissimo, quòd prodat eiusdem generis alites.

EMBLEM. LI.

SIMILE quid legitur in 3. Græcorum Epigrammat. Vespæ autem tumulo Archilochi affixæ, effrænis

linguæ

linguæ petulantiam arguunt. Quod torqueri facilè potest in scriptorem quemdam maledicum, quique alios fuerit insanâ quâdam obtrectandi licentiâ insectatus. Vespæ sunt raucæ & mordaces: acriter enim pungunt; sed neque mel, neque ceram fingunt: ita maledicis vnum carpendi conuitiandíve studium, in ceteris inutiles & inepti.

tumulo de marmore.] tumulo marmoreo. vt apud Virgil. in 4.

——— *fuit in tectis de marmore templum.*

certa sigilla.] signa seu notas.

EMBLEM. LII.

Ex Phauorino citatur illud à Stobæo: Quemadmodum Actæon à canibus, quos alebat, discerptus est: ita parasiti & assentatores eos, à quibus enutriuntur, miserè perdunt. Id verò in eos torquet Alciatus, qui latrones furesque domi suæ receptant: aut etiam (vt verbis vtar Marcellini lib. 14) qui familiarium agmina tamquam prædatorios globos post terga trahunt, à quibus tandem miserè absumuntur.

Latronum.] prædatorum.

furum.] ganeonum, eorumq; qui malis artibus viuunt.

manus.] multitudo, globus.

It comes] te comitatur.

& diris cincta cohors gladiis.] sicarij, qui vulgò spadacini, per contumeliam.

te mentis generosum.] nobilem, & excelso animo.

Quòd tua olla.] tua mensa plures improbos alliciat. Prouerb. Ollæ amicitia.

En nouus Actæon.] μυθολογία. De Actæone verò Naso 3. Metamorph.

EMBLEM. LIII.

Expressum id è libello Plutarchi, de discrimine adulatoris & amici. Adulatori omnino idem accidit

atque chamæleonti. Nam ille colorum omnium similitudinem exprimit, præterquam albi: sic assentator, cùm se similem præstare non possit in ijs quæ digna sunt studio, turpia quæque imitatur quantum potest.

reciprocat auram.] resorbet, retrahit.

populari vescitur aurâ.] Prou. Vento viuere.

Albi & pudici nescius.] color albus mentis integritatem puritatemque, vt rubeus pudorem arguit.

EMBLEM. LIV.

SVMPTVM ex Græco Archiæ: estque apostrophe ad hirundinem in statuæ Medeæ quasi sinu nidificantem. Quæ fabula torquetur in prodigos & decoctores, quibus nihil de rebus aliorum committendum, qui adeò prauè sua dilapidarint: eos enim non secùs atque auiculam imprudenter facere, quæ Medeæ suos paruulos credat, cùm ea non continuerit manus à proprijs liberis.

Colchidos.] Medeæ.

in gremio.] sinu.

nidum congeris.] nidificas.

tam malè credis.] tam improuidè committis.

Dira parens Medea, &c.] Ouid. 7. Metam.

EMBLEM. LV.

HANC similitudinem mutuatus est à Platone, qui animum nostrum cum auriga, perturbationes cum equis comparat. Significatur autem, nihil ei committendum esse, qui in proprios affectus nullum sibi sumit imperium; sed temerè hac & illac fertur concitatus, non aliter quàm equus, qui sessorem abripit.

In præceps rapitur.] de plaustro cadit.

frustrà tendit habenas.] sic Virgil.

Instat equis auriga, neque audit currus habenas.

effreni oris equus.] ἀχαλίνου στόματος.

EMBLEM. LVI.

PHAETHONTIS casus in eos Principes traducitur, qui rectâ mente consilioque destituti, & audaciâ iuuenili exsultantes, multis variisque difficultatibus sese implicant, adeò vt post labores inexhaustos, tandem se & suos in præcipitium miserè coniiciant. Ferè fit enim, vt Principes illi fatui & excordes, eo, quod habent in alios imperij & potentiæ, pro sua libidine abutantur, & quasi prodigant in publicæ rei summam perniciem.

currus paterni.] imperij vel regni paterni administratio.

Maxima qui postq.] vbi permultos motus concitauit, ferro flammâque depopulatus est.

Est temerè insesso.] de plaustro decidit, quod temerè inscenderat.

Sic plerique]ita quidam noui Principes ad Regni vel Principatus euecti fastigium, aurâ quadam fortunæ blandientis, non autem ex virtutum meritis.

ambitio quos iuuenilis.] iuueniliter exsultantes; vt de Annibale Cato maior.

Post magnam.] post ingentem populorum stragem, & facultatum longè maximum dispendium.

Cunctorum pœnas.] tandem pœnas sui furoris & amentiæ luunt.

EMBLEM. LVII.

AGAMEMNON clypeum habuit, in quo depictus leo conspiciebatur: qui clypeus in Olympiæ fano per aliquot tempora pependit, inscriptione etiam adiectâ:
οὗτος μὲν φόβος ἐστὶ βροτῶν, ὁ δ᾽ ἔχων Ἀγαμέμνων.

Terror hic est hominum, quiq; hunc gerit est Agamemnon. Ducum certè ac militum immanitas ac sæuitia signis militaribus non rarò arguitur. Quid enim significant in eiusmodi bellicis stemmatis vultures, gryphes, dracones, aquilæ, leones, quàm rapacitatem, deprædationem, internecionem, terrorem, & alia longè multa,

quæ perpetuò ſanguinarios belli duces comitantur?

Et ſcriptum in ſummo.] id vno nomine dicitur ἐπιγραμμα, vulgo Gallico *eſcriteau.*

talia ſigna.] tale ſymbolum.

EMBLEM. LVIII.

APOLOGVS hic in eos flectitur, qui licet tenuis fortunæ ſint, aut ingenio non perinde valeant, audẽt tamen potentiores, vel etiam doctiores inceſſere: quo ex conflictu nihil referunt præter noxam & dedecus. Meminit Apologi Marcellin. lib. 22. vbi de Iuliano Imp. à maledicis impetito: Fruſtrà (inquit) virum circumlatrabant, immobilem occultis iniuriis, vt Pygmæi Thiodamas, agreſtis homo Lyndius cum Hercule. Hiſtoriam tamen malim peti à Philoſtrato in Imaginibus.

recreat dum corpora ſomno.] idem atque dormit. Virgil.
——— *placidam per membra quietem Irrigat.*

Alciden] Herculem.

Pygmæa manus.] pumilionum ſeu nanorum multitudo.

Poſſe.] quod erat ἀδύνατον.

putat.] quod erat ἀγόητον, non ſpectatâ primùm ſuâ imbecillitate.

Excitus.] excitatus ſomno.

proterit.] facilè victoriam vir magnus de puſillis nanis retulit.

EMBLEM. LIX.

EX Æſopi Apologo, & Luciani quodam Epigrammate: quod in eos dicitur, qui nullâ corrigi arte poſſunt: vel in ea omnia quæ fucata ſunt & ſimulata, vt inanem gloriam, non vitæ meritis, ſed corruptis hominum ſuffragiis emptam; cuius tamen ſimulacra omnia, vt ita dicam, tamquam floſculi celeriter decidunt: cùm ſimulatum quidquam non poſſit eſſe diuturnum.

Aethio-

Aethiopen.] Maurum. Vide Prou. Æthiops non albescit.

EMBLEM. LX.

CVCVLI nomen abusiuè in eos traductum est, quorum impudicæ sunt vxores: cùm ij contrà cuculi potiùs vocari debeant, qui vxores alienas adulterant, spectato nimirum auis ingenio, quæ sua oua in nidis alienis ponere soleat.

Ruricolas agreste, &c.] Nondum mihi constat, cur plerique impingunt nomen cuculi rusticis quibusdam.

Vere nouo cantat.] Fortè quia cuculi peculiari conuitio dicebantur olim agricolæ, qui negligentes, socordes, tardiq́ue essent; quòd non priùs putassent vites, quàm cuculus canere cœpisset, ait Alciat. ipsemet 7. Parerg. c. 5. ex Plinio 10.9. & Horatio 1. Serm.7.

EMBLEM. LXI.

CHAEREPHON Atheniensis, Socratis discipulus, tam pertinaciter libris incubuit, vt nocturnis lucubrationibus extenuatus maximum pallorem maciemq́ue contraxerit; adeò vt vulgari ioco Noctua, aut, vt aliis placet, Vespertilio nominaretur. Id prouerbij legere est apud Aristophanem, in macilentum & pallore confectum.

Assumpsisse suum.] Chærephon conuitio quodam publico audiit Vespertilio.

Fusca viro facies.] quòd esset fuscus, & voce stridulâ. fusca vox, φαία φωνὴ Polluci: huic opponitur canora.

Notâ.] probro, conuitio. Nota dicitur probrum, inquit Nonius.

EMBLEM. LXII.

ID confinxit Emblema ex multiplici acceptione vocabuli Vespertilionis: quod ad res varias torquere solent eruditi homines. Primùm in debitores, qui ne in iudi-

cium pertrahantur, & æs alienum cogantur exsoluere, ad modum vespertilionum lumen fugiunt, & in medijs noctis tenebris, & per amica silentia Lunæ volitant. Conuertitur etiam in tenebriones quosdam, qui sapientiam eam profiteri se fingunt, à qua sunt alienissimi: simulant enim quod non sunt, nec secùs ac volucres hæ plumarum loco membranas in aëre motant, muribus non absimiles: ita hi naturæ aut rerum obscurarum arcana rimantur, sed irrito conatu. Denique in versipelles & subdolos quosdam dicitur, qui nulli factioni se addicunt, sed cum vtraq; parte colludunt: qui tamen cùm soleant omnibus imponere, omnibus etiam suspecti sunt & inuisi.

Vespere quæ tantùm.] hinc Vespertilioni nomen.

mala nomina] debitores, qui non sunt soluendo.

Caligant oculis.] nihil vident in iis de quibus affirmant.

falsáque sola vident.] Sic fassus est Cicero 1. de Nat. Deor. se faciliùs quid falsum sit videre, quàm verum agnoscere.

versutos.] ad malitiam callidos, inquit Nonius. vt de Catilina Cic. pro Cælio: Versare suam naturam, & tegere ad tempus, atque huc & illuc torquere & flectere.

EMBLEM. LXIII.

ADMONEMVR iræ impetum cohibendum esse, omnesque occasiones deuitandas, quòd ea perturbatio sic hominem extra se deiiciat, vt quasi transformetur in belluam ferocissimam.

Alceam veteres] quòd eius incitamento ad fortitudinem excitetur. i ἀπὸ τῆ δι' ἀυτῆς εἰς ἀλκὴν ῥίπτεσθαι.

Quâ stimulante.] quâ se mouente. Plin. 8. Leonum animi index cauda, vt equorum aures. Immota ergo placidus, clemens, blandientique similis: quod rarum est: crebrior enim eius iracundia, &c.

Lutea bilis.] ἰσάτώδης glastea, acerrima, mordacissimaque, & quæ extremam inter genera bilis malignitatem obtinet.

crudescit.] crudus fit, durior & impotentior.

atro felle.] fel, iræ folliculus.

EMBLEM. LXIV.

ID petitum è Græco incerti Auctoris, de capra lupi catulum lactante. De ingratis intelligitur, iisque maximè qui perniciem aut detrimentum afferunt de se benè meritis: quo genere sceleris nullum aliud exsecrabilius, aut dignius supplicio. Quid enim deterius, quàm iis vitam adimere, aut etiam afficere incommodis, qui nobis vitæ caussa fuerunt?

pastoris malè prouida cura.] ποιμένος ἀφροσύνη.

simul] vbi, postquam.

Improbitas nullo.] Publius Mimus,

Maleuolus semper suâ naturâ vtitur. i. Nullo beneficio ingrati animus mutatur.

EMBLEM. LXV.

PLERIQVE gloriosuli suum nomen ab antiquo quodam & nobili genere trahunt, quamquam indignissimè, cùm nullâ suâ virtute præclaro nomini respondeant: proinde fit interdum, vt nomine leuiter immutato vel detorto, dignam factis appellationem sortiantur: vt hîc Otho gloriabundus quispiam & arrogans, non quidem ab Othone, vti iactabat, Imperatore, sed ab Otide, aue fatua, parasitica, captuque facili.

diceris Otus] vel Otis potiùs.

Aurita est] Otis. Aristot. in historia Animal.

auceps aptus.] aucupandi doctus.

mancipat.] manu capit.

auem.] Otidem.

EMBLEM. LXVI.

CERVARII lupi natura ea est, vt quamuis post longa ieiunia repertas ægrè carnes mandere cœperit, vbi quid casu respexerit, obliuiscatur, & copiæ præsentis immemor, aliud quærat. Testis est Plin. lib. 8. cap. 22. Idem contingit ambitiosis & auaris, qui spe honoris amplioris, aut etiam commodi alicuius, in quo sit quæstus vberior, neglectâ præsenti sorte, quærant aliud; fitque sæpenumerò vt vtroque frustrentur.

lupus ceruarius.] Lynx.

mandit.] mandere incipit.

hinnuleum] fœtum ceruinum.

incertam prædam.] quam nondum arripuit.

EMBLEM. LXVII.

FIGMENTVM hoc Niobes ob insolentem iactantiam in saxum rigens transformatæ, arguit potentiorum quarumdam mulierum superbiam, & immodicam arrogantiam, quâ obcæcatæ, ne ipsis quidem Superis subesse se putant, adeò vt suæ mortalitatis immemores incidant in miseram quādam ἀναισθησίαν, & sensus vacuitatē.

statuæ statua.] expressa imago lapidea ex alia imagine saxea, in quam conuersa Niobe.

ductum de marmore marmor.] marmoreum idolum è simulacro marmoreo: id est, Niobe marmorea.

procax] petulans, conuitiatrix.

Se Deis ausa conferre.] quæ numini ausa est obloqui, seque efferre supra hominum captum.

Est vitium mulieb] solemne est mulieribus, quæ sunt potentiores, superbire.

EMBLEM. LXVIII.

HERACLIDES Ponticus, qui allegorias scripsit in Homerum, ait per Scyllam significari omnis generis impudentiam, quæ non ab re cingatur canum rictibus, audaciâ, rapinâ, auaritiâ.

mulier.]

mulier.] ὡς σημεῖον τῆς ἀνοίας ἐκ ἐλάχισον. quod non minimum amentiæ ſignum, ait Galen. προτρεπτικῷ ἐπὶ τέχνας.

pube tenus.] impudentiæ nota.

ſuccincta latrantibus.] inferiore ſui parte cincta quaſi canibus monſtroſis.

Scylla biformis] ſupernè feminam referens, infernè in caninos rictus deſinens.

Monſtra putantur.] auiditas, temeritas, rapina, ſeu rapacitas.

At Scylla.] ipſamet eſt τῆς ἀναιδείας typus ſeu imago.

EMBLEM. LXIX.

NVLLA deterior ingeniorum peſtis, quàm nimia ſui admiratio & confidentia, quæ eam menti caliginem inducit, vt aſſentatione omni deterior negligentem, ſuperbum, otioſum, & aliorum contemptorem hominem reddat; adeò vt niſi quod ipſe faciat, vel doceat, nihil rectum putet. Benè Seneca libello De vitæ tranquillitate: Puto multos potuiſſe ad ſapientiam peruenire, niſi putaſſent ſe perueniſſe.

Quod nimium] deſcriptio φιλάυτε.

In florem.] tibi cognominem, quæ Narce dicitur, & ſtuporem ſonat. Illius odor caput aggrauat, Plin. 21. cap. 5. & 11. 29.

Ingenij eſt marcor.] φιλαυτία inducit ingenio quaſi marcorem & exitium.

doctos quæ peſſum.] quod vitium permultos ingenio præditos omnino perdidit.

Qui veterum abiectâ] qui à veterum doctrina docendique ratione deſciſcentes, nouam quamdam ſectam induxerunt.

Nilque ſuas præter.] ijque nihil aliud tradere voluerunt, quàm quod eorum dictabat libido.

EMBLEM. LXX.

ID mutuatus est ex Oda quadam Anacreontis in hirundinem somnos matutinos interrumpentem: quod in eos flectitur, qui sapientibus & sedatis viris importunâ suâ garrulitate negotium facessunt. Et quidem vsuuenire solet, vt quibus est rationis inopia maior, sint loquaciores aliis; quia cùm loquendi tempus nesciant, passim & vbique obstrepant.

matutinos somnos.] qui sunt longè suauissimi. Hîc intellige otium quietum, & à contentione laborum vacationem: quæ tamen quies interrumpitur aliquando importunâ quorumdam nugacitate.

Progne garrula.] hirundo, symbolum garrulitatis. Notum prouerb. Hirundinem sub eodem tecto ne habeas.

Obstrepero Daulias ore] Luscinia.

Dignus Epops Tereus.] meritò in vpupam mutatus, qui Procnes linguam scindere, quàm omnino auellere maluit. Ouid. 6. Metam. Plin. 10. 29.

putare.] scindere.

EMBLEM. LXXI.

ELEGANS Inuidiæ descriptio ex effectis adiunctisque: quibus ostenditur, eum qui laboret inuidiâ, virulentis cogitationibus pasci, aliorum prosperis successibus ingemiscere, animum mœrore conficere, corpus macie & pallore confectum reddere, aculeis maledicis alios insectari.

femina.] Rectè femina Inuidia: vel quia id contumeliosum nomen: vel quòd non cadat id vitium nisi in animos molles, parumque viriles.

squallida.] sordida, inculta.

vipereas carnes.] Ouid. 2 Metam. de Inuidia:

——— videt intus edentem
Vipereas carnes vitiorum alimenta suorum.

Cuique dolent oculi] Virgil. Epigrammat.

Testantur gemitu graues dolores,

Suspi-

Suspirat, gemit.

Quaque suum cor edit.] Prouerb. Pythagoræ: Cor ne edito. i. Ne curis animum excrucies. Et cura dicitur quòd cor edat. Maro:

——— Tytyíque vultur intus
Qui semper lacerat coméstque mentem.

Quam macies.] Ouid. ibidem:

Pallor in ore sedet, macies in corpore toto.

Virgil. *Pallor terribilis genas co orat.*

Spinosáque gestat tela.] Ouid. eodem 2. lib.

Indoluit, baculúmque capit, quem spinea tortum
Vincula cingebant.

EMBLEM. LXXII.

HAEC sunt fœdæ libidinis expressissima symbola. Satyrus, siue hircus (animal salacissimum, & ad Venerem maximè pronum) capite gestans erucam, herbam virtutis calidissimæ (ab vrendo dictam) significat luxuriam putidam & olentem esse in actu, & in affectu ardentem.

Eruca.] herba naturæ calidæ. Plin. 19. 8.

capripes Faunus.] caper luxuriæ nota.

redimitus.] cinctus anteriores capitis partes.

Immodicæ.] nam Venus moderata laudatur aliàs, vt naturalis.

salax.] ad libidinem prouocans.

Et Satyri Nymphas.] Pausanias Atticis, de insulis Satyriis; Ælian. 3. histor. omnigenæ.

EMBLEM. LXXIII.

HOC ex apophthegmate Diogenis. Dicebat enim, eos, qui profusè & temerè bona decoquerẽt, opésque insumerent in rebus Venereis, conuiuiis magnificis, & id genus alijs, esse arboribus similes in montium cacumine nascentibus, quarum fructus essent hominibus inutiles, à coruis aut vulturibus deuorandi.

Rupi-

Rupibus aëriis, &c.] Rupes, seu saxum, imperiti & stolidi symbolum: aër, pro ventoso: crepido, pro fortunæ summo gradu.

Immites fructus] καρποὺς ἀκάρπους.

corui] improbi quique, impostores, nigri homines, quos fugiendos esse monuit Horatius.

improba cornix.] vt lena, scortillum.

Qui nihil hum. comm.] qui non subseruiant hominum vsibus; quamquam omnia hominum caussâ facta. Et bona dicuntur à beando. Beare, est prodesse, seu beatum facere. Hinc, χρηστοὶ ἄνδρες, viri boni & salutares.

fatuorum.] insipidorum, improuidorum, nulla penè mente, nulloque ingenio præditorum.

parasiti.] alienæ quadræ assueti, scurræ vagi.

scorta.] meretriculæ.

iustos.] viros bonos. Nomine Iustitiæ virtutes omnes complectimur, ex Platone, Dialogo, qui ἐραστὰς inscribitur.

EMBLEM. LXXIV.

SEPVLCRO Laidis, scorti nobilissimi, leæna est effica partibus posterioribus arietem complexa: quod procacitatem petulantiamque meretricis indicabat. Aries enim, animal stolidissimum, ita scalptum à leæna, repræsentat amatorem fatuum & stolidum, qui blandæ & dolosæ dominæ subseruiat, quique suam seruitutem, quàm sit misera, non sentiat. Leæna meretricem arguit.

Quis tumulus?] cuius hoc sepulcrum?

Ephyrææ est Laidos] famosæ meretricis.

non erubuit.] ei etiam tam formosæ ausa est mors inijcere manum?

Nulla fuit tum forma.] iam in senium vergebat.

illam iam carpserat ætas.] inclinans æuum iam nitorem formæ ademerat.

Iam speculum.] coacta erat amores teneros aliis iunioribus permittere.

Quid

Quid scalptus.] quid per arietem scalptum à leæna, quem arreptum vnguibus posteriore parte detinet?

Non aliter captos.] eò quòd sciret inescare & capere miseros amasios.

EMBLEM. LXXV.

PRIMA huius comparationis pars sumpta est ab Æliano lib. De animalib. 1. cap. 23. Vt sargus piscis facilè à piscatore capitur, si caprinam pellem induerit: (genus enim hoc piscis instinctu quodam naturæ amore caprarum detinetur:) ita deperit amasius visâ quâdam formosulâ, vel potiùs laruatâ caprâ; cuius laqueis irretitus, vix se inde potest extricare.

Villosæ indutus.] Piscator indutus caprinam pellem pilosam.

Addidit vt capiti] additis capiti duobus quasi cornibus.

amatorem.] amore capræ detentum.

stans summo in litore.] hærens piscator ad litus eo cultu.

In laqueos simi quem.] quem ad retia pellicit amor ille capræ. Simus grex, i. caprarum, quæ simæ.

Capra refert scortum.] meretriculæ similis capra, sargus amasio.

EMBLEM. LXXVI.

SCRIBIT Homerus Odyss. κ. socios aliquot Vlyssis virgâ percussos à Circe, epotoque pharmaco venefico, statim in porcos esse transformatos. Quo figmento adumbratur meretricis & libidinis fœdæ typus: ea enim suis præstigiis humanas illas cogitationes, & naturales motiones (quæ ὁρμαὶ Græcis dicuntur) in homine tumultuantes excitat impotenter, mutatque in deterius: ex quo fit vt homo, diuinæ naturæ particeps, in belluam degeneret. Per Vlyssem, qui nullo veneficio à pristino mentis statu dimoueri potest, constantem animi ducem rationem intelligimus.

Sole

Sole sata.]filiæ Solis.

potentia] vis.

Verterit vt multos.]Homer. Odyss *x*.

Testis equûm domitor.]Virgil 7. Ouid. 14. Metamorph.

Scylla biformis]de qua paullò antè.

Atque Ithaci] Vlyssis socij : de quorum transformatione alio loco.

Et rationem animi.] Hinc Venus ἀφροδίτη dicta , quasi ἀφροσύνη. i. stultitia, mentisque priuatio.

EMBLEM. LXXVII.

VENVS fingitur mortui Adonidis genitalia lactucis recondidisse; vt moneamur libidinem turpemque voluptatem ciborum moderatorum vsu sopiendam & reprimendam esse. Nihil enim æquè conducit ad motus illicitos cohibendos , quàm victus ratio temperata. Eruca calefacit , Veneremque incitat : lactuca verò contrà, herba frigidæ qualitatis.

Inguina dente.] Venus exanimatum iam Adonidem amasium, qui apri dente confossis inguinibus periit, tumulo mandauit in lactucæ foliis.

genitali aruo.] facultati illi genitali, quæ nominatur. Genitale aruum , pro pudendis partibus , aptisque ad generandum , vt Virgil. 3. Georg. & D. Augustin. 18. c.23 de Ciuit. Dei.

lactuca resistit.] Plin. & Cass. Dionys. 12. de Agricult. cap. 13.

eruca salax.]de qua paullò antè.

EMBLEM. LXXVIII.

EX Homero & quibusdam scholiastis tradit amuletum ad arcendas amoris illecebras(quo nullum magis exitiosum aut furiosius præstigium) nempe adhibendam motacillam humano stomacho , quæ disponatur inter binos circulos sese quasi intersecantes. Eam auiculam aiunt esse veneficis mulieribus ad incantationes peruti-

perutilem : quam etiam à Venere primùm è cælo ad homines deportatam,& Iasoni traditam volunt, vt Medeam alliceret. Sed par non est haberi fidem ei præstigio : quin potiùs ita statuamus, venenum veneno pelli, & amore amorem sisti atque coërceri ; id est, otiosum animum aliquo labore obstringendum, ne turpi voluptati corporis aurem præbeat.

Ne dirus te vincat amor.] ne amoris laqueis te irretiri patiaris.

neu femina,] néve mulier quædam venefica animum tuum Magicis artibus præpediat.

præstò motacilla.] habe præstò motacillam, auem Baccho sacram.

Quam quadriradiam.] quam locabis in medio orbis circulo, ita vt vtraque alâ & pedibus quasi crucem referat.

Tale amuletum.] Istud erit paratissimum amuletum ad impediendam vim omnem carminum Magicorum.

Dicitur hoc Veneris signo.] Pindar. Odâ 4. Pyth.

Pagasæus.] à Pagasa, vrbe Thessaliæ: sic etiam nominatur Ouid. 1. Fastor.

Phasiacis dolis.] Medeæ incantationibus.

EMBLEM. LXXIX.

MOLLITIES notatur nobilium quarumdam matronarum, quæ ad corporis ornatum ostentent raras pelliculas animalculorum, vt muris aranei, æluri zibellini (felis libidinosissimi) vtanturque suffitu musci Arabici. Quæ omnia, vt vno verbo, symbola possunt esse rei Venereæ.

Delicias & mollitiem.] mollitudinem, luxum, libidinem.

mus albus] Prouerb. Mus albus.

Arguere] significare.

salax.] ad libidinem excitans.

Romanas nurus.] matronas.

Sarmaticum murem.] de quo Ælian. 12, 10.

EMBLEM. LXXX.

NOMINE Essæi desidentis, in cælum oculos fle ctentis, sub pallio faculam ardentem obtegentis, i designantur apud nos, qui vitam piam & contemplati uam prætexentes, otiantur: ingenij lumen extingui si nunt, nil sibi nec aliis vtiles.

Desidet in modio.] ignauam vitam ducit.

Speculatur & astra.] vt qui religionem profiteatur θεωρητικὴν quamdam præ se ferens.

Subtus & accensam.] tegit faculam sub pallio, vires in genii non exserit, sed hebescere patitur.

Segnities specie.] qualis cœnobitarum quorumdam.

Non se, non alios] Prou. Nec sibi nec alijs vtilis.

EMBLEM. LXXXI.

MONVIT Pythagoras chœnici non insidendum: id est, non esse cibum alienum per inertiam sectan dum; neque in alienis sportulis vitam collocandam, v sede in eis statutâ, totum ætatis tempus otiosè traduca mus, sed aliquam ineamus rationem, vt nostrâ industri victum comparemus, neque semper ab aliorum pendea mus ope.

In chœnice figere sedem.] feriari ob spem demen diurni.

Nos prohibent.] prohibemur ex Pythagoræ symbolis

manus assuesce labori.] apta & compone te ad labo rem.

EMBLEM. LXXXII.

QVI sunt ingenio lubrico, parumque constanti mentem suam ab honesto quodam instituto vita auocari facilè permittunt: sic enim cœptis cũ aliqua lau de rebus, magno suo damno renuntiant, vel contro uersiæ aut litis mouendæ tricis abstracti, vel quibusdam illecebris amasiæ alicuius deliniti. Ducitur similitudo

à natu

à natura remoræ pisciculi, qui nauem vel maximam sistat: vt Plin. testatur lib. 9 cap 25.

spreto impete] impetu. Gell. 19. 7.

ratem sistere potest.] Plin. 9. 25.

ad sidera vectos] summum iam honorem consecutos.

in medio tramite.] instituto iam benè inchoato.

EMBLEM. LXXXIII.

IN vetere quadam fabula inductus erat seruus aliquis fatuus, & nihil non satagens, qui asteriæ, vel ardeolæ stellatæ figuram repræsentare conaretur, vt mores & conatus ardelionum exprimeret: ij satis mouent sese, sed nihil vnquam promouent: nihilque agunt, sed tantùm satagunt, ad modum falconis degeneris & adulterini, qui cit tantùm ceuentis in aëre motus. Ij vulgato nomine Ardeliones appellantur: quo hominum genere nullum impudentius, aut ineptius.

Ignaui serui.] nullam ad operam vtilis.

ardeolam stellarem.] Ardeolarum tria genera, Leucon, Asterias, Pellos. Plin. 10. 60.

fabula prisca.] Aristot. hist. Animal. 9. 18.

ceuet.] alas agitet, volare contendat. Aliàs ceuere verbum obscœnum.

EMBLEM. LXXXIV.

AB Horatio & Petronio Arbitro sumpta hæc imago Tantali, de auaro intelligitur, magnas inter opes inope, qui hac in vita iam suos manes patitur, cuique nihil aliud mali optare possis, nisi vt viuat diu.

Heu miser.] verè quidem & sponte miser.

miser Tantalus.] ταλάντατος.

sitiens] numquam expletur cupiditatis sitis: proinde cum hydrope comparatur auarus. Horat. 2. Carm. 2. & 1. Serm. 1.

medijs in vndis.] opibus & facultatibus, quæ sunt fluxæ caducæque: hinc ductum puto verbum *abundare*. &c.

 stat.]

ſtat.] numquam ſedet, nec conquieſcit.

poma proxima] res partas.

Qui quaſi non habeat.] Tam deeſt auaro quod habe quàm quod non habet.citatur ex D.Hieronymo.

EMBLEM. LXXXV.

HOC à Plutarcho mutuatus, libello περὶ εὐθυμίας Dicitur in auarum, qui aſininâ quadam ſtolidita vtatur cibis rancidis, pane mucido, larido iam pænè co rupto, vappâ improbè veſcatur, cùm ei opes affatim ſu petant.

populos inter ditiſſ.] inter ſuos populares omnes locu pletiſſimus, vt ille apud Perſ.4.Satyr.

Diues arans Curibus, quantum non miluus oberre.

Et Horat.

Diues agris, diues poſitis in fœnere nummis.

Arua quo magis ampla.] id vno verbo, locuples.

ſenex.] Quid verò turpius (ait Cato apud Cic.) au ritiâ ſenili? &, quò minus viæ reſtat, eò plus viati quærere?

Defraudans genium.] naturæ ſubtrahens quod appeta Prouerb. Plautinum.

betas duráque rapa] viles & contemptos cibos.

Séque rubo aut durâ.] Prou. Aſinus mauult ſtrami quàm aurum.

EMBLEM. LXXXVI.

EA eſt aulicorum vita miſerè ſplendida, vt aure compedibus vincti teneantur, nec poſſint effuger quod de Ariſtippo dictitabat irriſor Diogenes. Quâ ſe uitute nihil abiectius aut miſerius, cùm ſint illi anim fracto demiſſóque, qui mancipiórum inſtar, ad alioru nutum viuere & adblandiri cogantur.

Vana Palatinos.] qui aulam affectantur aulici, quan quam populari iudicio beati, vincti tamen ſunt, te neanturque aureis compedibus.

vana aula.] epitheton verissimum, quæ inani sæpe ento suos asseclas pascat.

auratis compedibus.] Prouerb. Aureæ compedes.

EMBLEM. LXXXVII.

VT Ibis, auis Ægyptia, rostri aduncitate per eam se partem proluit, quâ reddi ciborum onera maximè alubre est, ait Plinius 8. cap. 27. sic plerique, quod vulgò lici solet, podicem ex ore faciunt, qui nimiâ verborum centiâ vtuntur, quique putidè loquuntur, eaque etiam letegunt, quæ prouida natura voluit esse tecta.

Niliacis cognita.] in Ægypto nota. Arist. 9. Animal. listor.

opprobrij in nomen.] in probrosam appellationem sordidorum & obscœnorum.

Publius Naso.] Elegiâ in Ibim.

Battiades.] Callimachus.

EMBLEM. LXXXVIII.

SVMPTVM id ex Æsopico Apologo; cuius etiam meminit Aristophan. Equitibus. In eos conuertitur qui tum maximè quæstum faciunt, cùm patria seditione vel intestinis odijs laborat. Id dicitur vulgò, *in aqua turbida piscari.*

si limpida verrat.] si sit aqua limpida, & illimis. i. absque limo lutoque.

Cassus erit, ludétque operam.] nihil capiet.

multum excitet ergo si creta.] si multum arenæ vel sabuli, aut cœni limíve excitarit.

& palmula turbet aquas.] aquaque omnis turbetur. Palmula, remi extrema pars.

turbida.] tempore tumultus aut belli.

pace.] pacis tempore.

arctati legibus.] coacti, retentique iugo legum ciuilium.

EMBLEM. LXXXIX.

Ex Græco Bianoris, in 1. Epigrammaton. Flectitur crudelem & insatiabilem hominum auaritiam, qui vitam hominum conspirare non dubitant, quò eos bonis omnibus spolient. Ex quo discimus, mitiores interdum esse feras in hominem, quàm ipse homo in genus suum existat.

vada cærula sulcat] mare cæruleum nauigat.

Hócque sono] lyræ suæ modulis.

aures mulcet] Delphini. Virgil. dixit in 1.

Et mulcere dedit fluctus, & tollere ventos.

Pacuuius, mulcere laudibus, pro mollire, seu lenire, vult Festus.

frænat & ora] retinet os delphini, ipsúmque mitefacit.

rapimur.] opprimimur, lædimur, de medio tollimur. Rapere ad vim pertinet.

eripimur.] liberamur, seruamur. Virgil. 6.

Eripe me his inuicte malis.

EMBLEM. XC.

Hac imagine depinguntur lurcones, gulosi, helluones, quibus tribuit collum gruis, quod sibi dari optabat Philoxenus: ventrem maximè prominentem cum duabus auiculis edacissimis, Laro, & Onocrotalo.

Curculione gruis.] collo gruis. Nam propriè curculio vermis edacissimus, quasi gurgulio dictus: quo nomine notati etiam parasiti quidam.

aluo tumida.] ventrosus, φύσκων καὶ γάστρων.

Laron] Gauiam, auiculam edacissimam. Prouerb. Larus hians.

Onocrotalon.] rapacem auem, quæ duplicem videtur habere vterum, vnum naturalem, in faucibus alterum. Plin. 10. 47.

Talis forma Dionysi.] Athenæus 1. Dipnos. 3. Plin. 9. 17.

Et gula quo celebres.] vt Gnatho Siculus. Gallonius Æsopus, Claud. Albinus, Abron, aliique.

EMBLEM. XCI.

ID ex Pausaniæ Phocicis. Ocnus texens è iunco restim, vel funem, quam asella propè astans confestim voret, gnauum & industrium hominem notat, qui vxorem habet, quæ statim dilapidet & absumat quidquid ille suo labore conquisierit: vt est mulierum quoddam genus maximè sumptuosum & prodigum.

Impiger.] non intermisso labore.

sparto] genistâ.

Protinus] porrò ac sine intermissione, continuò. Nonius.

ignaui ventris.] πολυτελὴς γυνή. sic apud D. Paullum Cretenses dicti γαστέρες ἀργαί.

Feminis iners animal.] Idem Satyr. 6. Iuuenal.

Prodiga non sentit pereuntem femina censum, &c.

vide Prouerb. Mulieris podex.

mundum suum.] muliebrem. Gell. 4. 1.

EMBLEM. XCII.

ID torquetur in mordacem quemdam scurram, vernionem, alienâ quadrâ semper assuetum, mordacibus dictis in alios citra discrimen vtentem.

fluuiales cancros.] fluuiatiles.

forfice plurimus ordo.] pedes habent cancri multiplices, qui sunt in modum forficis. Chelæ, sunt eorum brachia. Lege Plin. 9. 31.

stat pingui abdomine.] venter pinguis. Abdomen est spinæ adhærens pinguedo. Iuuenal.

——— *venter adest abdomine tardus.*

Cùm vagus] Horat. 1. Epistol.

Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret, &c.

mensæ sedilibus erras.] Epitheta hinc Græcorum multa, vt τραπεζολοιχὸς, qui mensas lingat, θυράτταξ, & θυράρπαξ, quòd foribus insidietur alienis. Prou. Saitaginum pernicies.

EMBLEM. XCIII.

Non est multum lucri sperandum ex negotiis minimis; & in quibus quamquam multum laboris & operæ collocetur, tamen fructus inde parum capitur, præsertimque si sit consors in eadem administratione. hinc adagia: Vno in ramo non benè sedent duæ ficedulæ. &: Vnum arbustum non alit duos erithacos.

In modicis.] rebus, vel negotiis.

erithacos] Rubeculas. Plin. 10. 20.

In tenui spes.] Prou. Tenuis spes.

ficedulæ.] à ficubus edendis; cùm tamen vescatur vuis. Plin. 10. 29.

EMBLEM. XCIV.

Id ex Apologo Æsopi dicitur in eos, qui lautioris victus ergô in opulentiorum domus irrumpunt; vnde nihil præter damnum aut etiam interitum consequantur: vel in eos, qui luxus & gulæ intemperantiâ mortem præproperam sibi accersunt, quique, vt vulgus Gallorum loquitur, suum in dentibus tumulum faciunt.

Regnator penus.] mus incolens penus. de nomine hoc Gellius 4. c. 1.

mensæ arrosor herilis.] assuetus rodere mensas heri, seu patris familias.

hiulca.] hiantia. De ostreis Plin. 32. 6.

falsa ossa.] testam ostreæ, quam ossa esse putabat.

domum.] suam testam.

Deprensum furem.] murem ἐπ' αὐτοφόρῳ.

Semet in obsc.] qui semet coniecerat in id discrimen.

EMBLEM. XCV.

Petitum id ex Clementis Alexandrini 2. Pædagogi cap. 1. Qui animum in aluo defodit, pisci, qui asellus dicitur, maximè similis. Accommodatur in quosdam rabulas forenses, qui suo incondito clamore videntur aërem turbare, cùm dent sine mente sonum,

omnia-

omniaque intereà ad ventrem & ingluuiem referant.

Voce boat toruâ.] quod est λαρυγγίζειν, vt habet Prouerb. Intentâ voce clamat Onocrotalus, siue Truo.

rabulam.] Vide Nonium in Rabula.

addictum ventríque gulæque.] γλωσσογάστορα, vt nominatur à Polluce Onomast. 2.

EMBLEM. XCVI.

VIDETVR id ab Alciato confictum, ex scholarum Iuris consuetudine, in eos Doctores, qui pro variis in docendo vitiis varia sunt agnomina sortiti. Fit enim sæpenumerò, vt citiùs vitia quàm virtutes in iis obseruemus, qui publicè docent, ioculari quadam lasciuiâ, vt est quorumdam in conuiciando natura procax.

Moris vetusti.] in scholis potissimùm Iuris.

cognomina.] ad laudem aliquam, seu vituperium.

Reuoluitur qui eodem.] qui se implicat, eodemque redit vnde digressus erat.

Mæander.] flexuosus, obliquus.

Labyrinthus.] quòd se bellè non explicet, nullâque vtatur methodo.

Nimis breuis.] Breuitas, quâ necessaria prætermittuntur, est in vitio: vt fortè fuit Claudius Cantiuncula.

Qui vel columnas.] Prouerb. Columnas rumpere.

Truo.] de qua aui suprà.

tenuis quòd voce.] vt Chærephon Socratic. de quo antè iam.

colobotes.] mancus, decurtatus. κολοβόω, comminuo & trunco.

sturnus.] de hac aui Plin. 10. 24.

ceu vipera.] serpens.

psecas.] stillicidium, vel gutta, aut stilla è tectis decidens.

Quàm multa.] quot vitia, tot vocabula & nomina conuitiosa fingi possunt.

EMBLEM. XCVII.

NOMINE Panos, natura significatur hominis. Pan enim pro Deo habitus, superiore sui parte hominem, inferiore verò captum referebat. Homo naturâ diuinâ est, angelicâ, cælesti, immortali, si eius animum spectes, in quo mens, ratio, intelligentia: quibus partibus antecellit aliis animantibus. Est & inferior animi pars ex coniunctione corporis, rationis expers, bruta, ferox, & bestiæ quàm homini similior, in qua sunt perturbationes. Caper pro libidinis symbolo perspicuè vsurpatur: coitu enim omnia animantia propagantur.

Pana colunt gentes.] gentiles seu Pagani vulgò dicti.

naturam hoc dicere rerum est.] nam πᾶν totum, vel vniuersum sonat.

quòd nobis insita.] Ratio principium habet à corde, principatum in cerebro. Cic. 1. Tuscul. Plutarch. 4. Decretor. 5.

caper] symbolum coitus, siue libidinis. At coitu animalia omnia generantur, vt sunt aëriæ, aquatiles, terrestres.

sophian] rationem & mentem. Lactan. Opificio Dei.

Inferiora modus.] Ita & cupiditates nihil habent rationis: easque habemus cum belluis communes.

EMBLEM. XCVIII.

SVMPTVM id è Galeni περὶ τέχνας προτρεπτικῷ: apud quem Fortuna, muliebri habitu, globo seu pilæ insidet, ad eius indicandam instabilitatem: Mercurius verò quadrato cubo, ad designandam artium potissimùm liberalium firmitatem, vt quæ nullo fortunæ impetu moueri loco possint. Quò illud refertur apud Græcos auctores peruulgatum:

λιμὴν ἀτυχίας ἐστὶν ἀνθρώποις τέχνη:

ars hominibus est infelicitatis portus.

sphara.] orbi rotundo, ad significandam volubilita-

rem & inconſtantiam; qualis eſt in artibus ſordidis & mechanicis.

cubo.] quadrato lapidi, firmæ ſedi, ad deſignandam artium liberalium ſtabilitatem; vel vitam ipſam ſedentariam hominum ſtudioſorum.

Artibus hic.] Mercurius bonarum diſciplinarum præſes.

variis caſib] rebus fortuitis, quæque ſunt in perpetuo inconſtantiæ motu.

illa] Fortuna.

Aduerſus vim fortunæ.] Ars eſt infelicitatis portus. λιμὴν ἀτυχίας, dixit quidam: & alius, Ars ſua cuique pro viatico eſt.

Diſce bonas artes.] Ouidium imitatur 1. Artis,

Diſce bonas artes moneo Romana iuuentus.

EMBLEM. XCIX.

AD firmandam conſeruandamque valetudinem corporis duo ſunt obſeruanda, certa victus ratio, & vini vſus moderatus, qui curas animo pellat, vitamque hilarem faciat. Quod præceptum συμβολικῶς expreſſerunt, qui iiſdem aris Phœbum Medicinæ numen, & Bacchum vini deum collocarunt.

Natus vterque Iouis.] Bacchus & Apollo: alter Semeles, alter Latonæ filius.

Saluete.] χαίρετε.

Tu vino curas.] Horat —— *diſsipat Euhyus*

Curas edaces

victu dilue morbos.] aufer corporis ægritudines certâ victus ratione.

EMBLEM. C.

EX quatuor auicularum generibus, quæ totidem partibus anni conſpiciuntur, videtur innuere rerum omnium tempeſtiuitatem: vt admoneamur ſuſcipiendum omne negotium tempeſtiuè, quia magna ſit occaſio-

casionis vis in rebus omnibus adgrediundis & perficiendis.

frigilla] à frigore dicta. de qua Aristot. hist. Animal. 8. 3

vere nouo garrula hirundo] Ouid. Fast. 2.

——an veris pranuntia venit hirundo.

Prouerb. Audi Chelidonem.

cucullus] de quo suprà nonnihil.

ficedulas] de quibus paullò antè.

EMBLEM. CI.

NESTORIS patera geminis fundis, argentea, clauiculis aureis, quatuor ansis, & sub harum quaque columba sedens, cælum & pulcherrimum astrorum ornatum significabat. Nam crater iste coloris argentei, & clauiculis aureis, cælum purissimum referebat, & stellas aurei coloris: columbæ, Pleiades erant: duo vmbilici, vtraque Vrsa. Hoc schemate commendatur Astronomia, longi vsus & obseruationis ars; quæque in rebus arduis plus potest, quàm robusti corporis vires.

Quod grauis argenti] crater factus è massà argentea.

fulua columba.] Martial. 8.

Hi duo longæuo censentur Nestore fundi:
Pollice de Pylio trita columba nitet.

magna minórque fera] Ouid. sic 3. Eleg 4. Trist.

Magna minórque feræ.

longo vsu.] longâ doctus experientiâ.

EMBLEM. CII.

TORQVETVR hoc in nimiùm curiosos Philosophos, vel eos Astrologos, qui vulgò Iudiciarij nominantur: ij quæ sunt abdita in natura, vel quæ Deus homini voluit esse tecta, perquirunt anxiè, deque iis totos dies noctesque secum disceptant, miserè sese intereà conficientes, non secùs atque olim pendens in monte Caucaso

caſo Prometheus; cui aquila cor ita exedebat, vt exeſum renaſceretur.

Caucaſia æternum]Martial.in 1.

—— in Scythica religatus rupe Prometheus
Aſsiduam nimio pectore pauit auem.

ſacri præpetis.] aquilæ Ioui ſacræ. de voce Præpes, Gell. 6.c.6.

prudentum.]nimiùm altè ſapientium.

EMBLEM. CIII.

ID ex Græco Γ'ελιανῦ conuertitur in Aſtrologos quoſdam falſarios & impoſtores, qui ſupra humanum captum conantur aliquid, quæque longiſſimè abſunt ab ingenio humano, vi mentis, & fallacis artis ope ſe conſequi poſſe putant: quo fit, vt detectâ impoſturâ,in ludibrium & miſeram inopiam decidant.

per ſuperos & aëra.]per aëra ſuperum.

donec in mare] donec in mare lapſus, pennis liquefactis nimio Solis æſtu.

cera eadem.] turſum fingeris à pictore ex cerea quadam materia.

Exemplo vt doceas dogmata.]ὡς διδάξαι τὰ δόγματα: commonefacias vnumquemque, doceaſque certo tuo exemplo.

EMBLEM. CIV.

ID ex Apologo Æſopi, de aucupe & vipera. Dicitur de aſtrologis, qui occupati circa inſpectionem rerum cæleſtium,vt inde aliquid ſe præſagire poſſe putent, non præuideant quod in terris ſibi periculum impendeat.

Dum turdos.] auceps dum captat viſco turdos,alaudas pedicâ & telo gruem.

iacta arundo.]i.telum,ſeu ſagitta.Ob vſum enim,quem ſagittis conficiendis præbent arundines, pro ſagitta vſurpatur arundo à Poëtis.

Dipſa-

Dipsada.] serpentem. Dipsas genus serpentis sitim inducens, à διψᾶν, sitire.

non prudens.] incautus.

securus fati.] nesciens infortunij, quod habebat pedibus obuolutum : sic enim habet epigramma Græcum Antipatri:

τὸ ποσὶν οὐκ ἰδάην κῦμα κυλινδόμενον.

Lactant. lib. 2. cap. 3. in Philosophos: Dum aliorum præcipitium vident, non prospexerunt quid ante suos pedes esset.

EMBLEM. CV.

Ex Græco Argentarij : quo significatur, viros fortissimos, & alioqui sanctissimos, amore præpediri: neque mirum videri, si imbecilliores eius iugo tam facilè subijciantur.

auriga.] ductor.

Expressus gemmâ.] sculptus annulo, effictus.

pusio.] puerulus, παιδάριον.

manu hac.] dextrâ.

scuticam.] flagellum è loris.

hac vt flectat habenas.] sinistrâ frenum tenet.

Vtque est in p.] formosissimus in Græco, πολλὰ δ' ἀμφιτέθηλε χάρις: multâ autem circum floret gratiâ.

Dira ues procul esto] O dirum exitium! vel vt in Græco sine epiphonemate, φρίσσω τὸν βροτολοιγὸν: horresco homicidam.

feram talem.] leonem.

Est potis.] potest.

EMBLEM. CVI.

Id etiam ex Græco : ex quo discimus, Amorem & in terris & in aquis imperium obtinere in quodcumque animantium genus : quod ostenditur symbolo rosæ siue floris, qui terram; & piscis, qui mare designat.

placidum tuetur.] μείλιχος ἐστὶ, placidus est.

Nec

Nec faculas.] faces ardentes.

nec quæ cornua flectat.] arcus.

flores.] rosam. Rosa enim Veneri sacra. In Appendicibus Virgilianis legitur, *Sideris & floris nam domina vna Venus?*

piscem.] Delphinum, vt in Græco, δελφῖνα καὶ ἄνθος.

Scilicet vt terræ.] Virgil. Georgicis:

Omne adeò genus in terris, &c. est enim notum carmen.

EMBLEM. CVII.

Ex 4. Græcor. Epigram. quo significatur, amore strenuo nihil vehementius aut insuperabilius, adeò vt rebus ipsis, quæ violentissimæ putantur, non cedat. Itaque Græcis nominatur πανδαμάτωρ. i. omnium domitor.

Deus aliger.] ὁ πτανὸς, alas gerens Cupido.

aligerum fulmen.] cui tribuuntur alæ propter pernicitatem.

EMBLEM. CVIII.

Hoc scriptum esse in Hieronymum Paduanum, virum litteratum, qui rebus amatoriis operam daret impensissimè, retulit Guicciardinus, scriptor Italus. Potest non minùs commodè flecti in quosuis studiosos litterarum, qui nescio quâ animi leuitate ita se abiiciant & prosternant, vt amorem non satis honestum persequantur.

Immersus studijs.] totus in studiis occupatus.

dicundi & iure peritus.] Iurisperitus.

maximus libellio.] γραμματεύς. Sed certè hoc nomine malim quemdam insigniter litteratum intelligi, & eum qui studijs pænè immortuus fuerit.

quantum nec Thracius.] efflictim deperit Helianiram, vt non plus olim Tereus, rex Thraciæ, Philomelam deperierit. Ouid. 6. Metamorph.

sororis.] Procnes, de qua iam suprà.

Pallada

Pallada cur alio.] At Venus, cur iterùm superasti Palladem? num sat erat semel in monte Ida te victricem fuisse?

EMBLEM. CIX.

Ex Græco Mariani Scholastici, 4. Græcor. Epigrammat. figmentum sanè pulcherrimum, quo vis honesti amoris ob oculos ponitur: is enim homines inflammat ad rerum cælestium & honestarum contemplationem: virtutum omnium rationem ex se ducit: quam enim coronam capite gestat, prudentiam designat in parte totius corporis nobilissima, & in qua contemplatio. Per tres alias coronas, quas manibus contrectat, iustitiam, fortitudinem, & temperantiam, in actione maximè positas agnoscimus, vt omnem virtutis atque honesti vim inde proficisci discamus.

Dic vbi sunt incurui] arcus enim, pharetra, telaq; Amori tribuuntur. qua de re dicetur paullò pòst in statuam Amoris.

fax tristis] facula exitialis, noxia.

tres vnde corollas] cur triplicem corollam manibus contrectas?

vnde aliam.] cur aliâ coronâ insignitum caput est?

Haud mihi.] non sum natus Venere vulgari: nihil mihi rei est cum volgiuaga voluptate.

Quatuor éque ipsa.] ex omni natura virtutis tres corollas conficio, è quibus prima, quæ prudentiam seu sapientiam repræsentat, caput circumdat.

EMBLEM. CX.

Nemesis, vltionis Dea, superbientem Veneris filium voluit ab alio aduersario Cupidine, seu opposito amore, vinciri & constringi: quo significatur, turpem amorem, aut noxiam cupiditatem honesto quodam affectu & labore non modò imminui, sed etiam sopiri.

Aligerum aligero] Nemesis, dea scelerum vindex, af-

finxi

finxit aligerum Amorem aligero Amori oppositum, certeque contrarium: arcum arcui, ignem igni: id est, Cupidini vulgari opposuit alium Cupidinem omnino contrarium, eique aduersantem.

Vt quæ aliis fecit, plectatur.] vt ferat eos cruciatus, quibus miseros affecit homines.

puer olim intrepidus.] immò πανδαμάτωρ, inuictus, qui vim suam in Deos etiam exercet.

Terspuit ínque sinus.] mœstitiæ & indignationis signum expressissimum.

crematur Igne ignis.] huc Ouid. 2. de Remedio:

Alterius vires subtrahit alter amor.

Et Philosophi solent amorem veterem amore nouo tamquam clauum clauo pellere, ait D. Hieronym. ad Rusticum Monachum.

EMBLEM. CXI.

Hoc figmento, amoris naturam intelligere licet, qui, vt rectissimè Plautus ait, *& melle & felle est fæcundissimus*: nam gustu dat dulce, amarum ad satietatem vsque aggerit. Quid enim voluptate blandius? sed eâdem tandem quid tristius?

Matre licta.] relicta. i. cùm procul à matre secessisset.

infans Lydius] Cupido dissolutus. Lydi, Asiæ populi, omni mollitie ac luxu perditi. Herodotus 1. Athenæus 12. 4. Plin. 3. 5. & 5. 29.

hunc diræ sedr.] sed intereà morsus est ab apibus.

Venerat hic.] putabat esse mites volucres, sed re ipsâ est expertus serpentis morsum non esse nocentiorem.

Prô dolor, heu sine te.] ô apes, non minùs acres estis, quàm mel ipsum dulce. Nam vox ἀντίπαλοι, quæ in Græco legitur epigrammate (è quo id tralatum emblema) significat æqualium inter se virium, seu qualitatum contrarietatem: quasi apertiùs diceret, apum acerbitatem æquare mellis dulcedinem, magnumque bonum summo malo compensari.

EMBLEM. CXII.

AMOREM cum Apibus comparat. Apes ceram & mel conficiunt: eædem aculeum habent violentissimum: sic amor voluptatis suppeditat illecebras: idem dolorem mœroremque fundit in animos. Vel id intelligetur generaliùs de iis rebus, ex quibus petitur aliqua oblectatio, quæ tamen, nisi caueamus, immixtam habet amaritiem.

Alueolis.] apum aluearijs.

dum mella legit.] Cupido mellilegus.

mala apes.] noxia.

Et quatit humum.] signum doloris vehementissimi.

dolorem.] vulnus.

ridens Venus] φιλομειδής. Horat.

Siue tu mauis Ericina ridens.

hanc feram.] bestiam. Apes hîc feræ dicuntur, vt apud Iurisconsultos, L. Naturalem. D. de acq. domin. Plin. tamen 11. 5. tradit eas nec mansueti, nec feri generis esse.

EMBLEM. CXIII.

OSTENDITVR quàm sit absurda Cupidinis descriptio, qualis circumfertur ex opinione veterum Poetarum. Nam nuditas, & vestium priuatio, repugnat Dî naturæ rerum omnium copiâ beatæ. Puer non est, qui sit annosior Nestore: inconstans non est, qui sic obstinatè obfirmet animos: pharetratus non est, quia puer benè iaculari nescit: neque alatus, qui volandi sit impotens, seque humo tollere non possit: non est sagittifer, vt qui captus lumine: igneus non est, quia ignis omnia depascitur. Tandem opponit veram amoris descriptionem, eamque naturalem, vnà cum eius schemate, *Punica glans in nigra clypei planitie*: quæ repræsentat sexus vtriusque γεννητικὰ μόρια.

Eius qui vario nomine.] qui vim eius naturamque variè repræsentant.

Conuenit hoc.] nónne absurdū, quòd nudus, quòd puer quò

quòd arcitenens, quòd alatus, quòd oculis captus?

Hæc ora, hic habitus.] talis Amor describitur à Poëtis: quæ fictio quàm sit absurda, mox ostendam.

Diuo quasi pallia desint.] Atqui Deus re nullâ eget: est ergo primum absurdum.

Aut qui quæso niues.] si nudus, non poterit frigora perpeti: alterum repugnans.

Si puer est.] non potest dici puer, qui Nestorem ætate superat: est enim ὁ ἔρως ἀρχαιότερος Ἰαπετοῦ, vt ex Luciano monuimus alio loco. Et Hesiod. Theogonia tradit, Chaos, Tellurem, Amorem, Deorum primos extitisse.

Ascræi senis.] Hesiodi.

Inconstans, obdurans.] an inconstans habendus, qui sic pertinaces & obduratos reddat animos?

numquam linquere sponte potest] Senec. Hippolyto:

Qui blandiendo dulce nutriuit malum,
Serò recusat ferre quod subiit iugum.

At pharetras.] arcitenens, seu pharetratus amor, idemque puer: quod absurdum aliud: neque enim puer curuare arcum potest.

Alas curve.] quorsum alæ tribuuntur Cupidini, cùm volare nesciat?

Inscius in volucrum.] non potest auceps esse, quorsum ergo tela, vel sagittæ?

Serpit humi.] humi graditur, semperque hominũ genus ... edit: neque se potest humo tollere, cùm sit saxeus.

Si cæcus.] si sit oculis captus, cur oculos habet opertos vittâ vel tæniâ? id enim nihil ad rem facit. Qui enim ipsâ cæcus est, non potest magis oculorum priuari vsu, vitta obtendatur.

Quisve sagittiferum.] sagittifer aut iaculator minimè ... le potest, qui sit lumine captus.

Hic certa.] iaculator visu scopum aliquem sibi certum ... oponit: cæcus verò non potest.

Igneus est] qui igneus, seu flammeus Amor, cùm omnia ignis depascatur?

Quin etiam tumidis.] quid non extinguitur ignis isti amoris, cùm ingreditur Naïadum corda mollia?

ne capiare erroribus.] ne figmẽtis poëticis tamdiu hęreas

Verus quid sit Amor.] quid verè sit Amoris nomine intelligendum.

Iucundus labor est.] Amoris descriptio κατ' ἐναντίωσιν vt apud nescio quem.

Cura palens, prædulce malum, tristísque voluptas.

lasciua per otia.] otium parens libidinis.

signum Illius est.] Amoris symbolum, Punica glans in nigra scuti planitie: sunt autem hæc τὰ γεννητικὰ μέρη vtriusque sexus. Glans est βάλανος, mentula: scutum siue clypeus, τὰ τῆς γυναικὸς αἰδοῖα.

EMBLEM. CXIV.

MVTVATVS id mihi videtur ex Ammiano Marcellino, lib. 14. in eos flectitur, qui externæ cuiusdam regionis amœnitate & blanditiis capti, sic viuunt, vt veniant in obliuionem patriæ & amicorum, non secus atque Vlyssis socij, cùm ad Lotophagos peruenissent loto ab iis primùm gustatâ ad nauem redire noluerunt nisi verberibus adacti, vt est apud Homerum Odyss. 9

missa patria.] relicto natali solo.

Quos tibi seu sanguis.] qui tibi sunt cognatione vel affinitate iuncti.

siue parauit amor.] quibuscum tibi amicitia intercedit

Aeternæ vrbis.] quæ sic nominatur Ausonio, Marcellino, Symmacho, aliis.

Ithacûm.] Ithacensium, Vlyssis sociorum.

manus.] multitudo, quam miserat exploratum Vlysses in Lotophagorum patriam.

EMBLEM. CXV.

SIRENAS, monstra marina esse Poëtæ tradunt, quæ virginis faciem referunt, & in piscem desinunt quæque nautas cantus illicio pertrahunt, & sopito

demet

demergunt: hæ verò sunt blandarum voluptatum typus, quæ in alto hoc vastoque mundi Oceano incautos præcipitant. Aduersus tamen eas duo hîc antidota proponuntur, studium litterarum, & peregrinatio.

Absque alis.] Sirenes putantur esse volucres sine plumis, puellæ sine pedibus, pisces absque rostro, cantatrices: quod tamen à communi natura videtur alienum.

Illicium est mulier.] Græca locutio, ἡ γυνὴ θέλγητρον, τὸ θελκτήριον, id est, illex.

quæ in piscem.] Horatius ad Pisones:

—— turpiter atrum
Desinit in piscem mulier formosa supernè.

Plurima quòd secum.] fœdæ libidinis effecta multa certè multùm exitiosa.

Aspectu, verbis.] tres libidinis causæ mouentes, visus, colloquium, pulchritudo. De aspectu illud tritum Propertij:

Si nescis, oculi sunt in amore duces.

Parthenope, Ligia, Leucosia.] tria Sirenum nomina tribus respondent causis his, de quibus modò.

Has Musæ explumant.] Ex vetere fabula: Ausæ fuerunt olim Sirenes certare cum Musis voce atque cantu. Musæ victrices plumas Sirenibus auulserunt, quibus sibi coronas confecerunt in signum victoriæ. Pausanias & Stephanus. Et hoc primum Amoris turpis remedium, studium litterarum, & contentio in disciplinis.

has atque illudit Vlysses.] Homerus Odyss. & Ouid. Metamorph.

Scilicet est doctis.] huc Platonis lepidissimum tetrastichon, quod Laërtius retulit,

Ἁ Κύπρις μούσαισι, &c. quo significat inuulnerabiles esse Musas Cupidinis telo. Lucian. idem in deorum Dialogis.

EMBLEM. CXVI.

ID ex Athenæo lib. 13. Dipnosoph. Ex quo discimus, turpissimum esse seni amore diffluere: quod & Deo, & ipsi etiam naturæ odiosum esse nostri dictitant. Notum illud Ouidij :

Turpe senex miles, turpe senilis amor.

quamuis affecta ætate.] decrepita, senio grauis.

puellam.] meretricem, iuuenculam.

A quæstu.] allusio tacita ad meretricis nomen.

ad sua vota trahit.] ad se allicit, vocat.

Insana.] amore saucia.

Ob zelum.] zelotypiam quâ laborabat.

tali carmine.] libello famoso.

EMBLEM. CXVII.

VT sunt varia mentis humanæ πάθήματα, variique sensus, ita ex coloribus, quæ sensum in primis permouere solent, ducuntur varia symbola, quibus exprimuntur tacita animorum consilia, vel etiam cogitationes: vt cùm apponuntur in vestibus, aulæis, signis militaribus, vestibulis ædium, pergulis, &c.

Index mœstitiæ.] Niger siue pullus color adhibetur parentationibus mortuorum.

cùm damus inferias.] cùm vitâ functis iusta persoluimus.

At sinceri animi.] Albor, seu niueus color puritatis, simplicitatis, probitatis index. Eâ ratione sacerdotes lineâ vtuntur sindone.

Nos sperare.] Spei color est viridis, vt ostensum est suprà: In simulachrum Spei.

Est cupidis.] flauus est cupidorum & amantum, eorumque qui spem pretio non emunt.

At ruber.] rubeus est bellatorum : ardorem enim pugnæ cædemque significat. Est & purpureus color pudoris indicium & verecundiæ; qualis est in pueris.

Cæruleus

Cæruleus nautas.] Nautarum & superstitiosorum color cæruleus est.

Vilia sunt giluis.] tenuis fortunæ homines vilia decent, vt birrhum seu rufum, giluum seu melinum.

Quem curæ ingentes.] Meticulosis, zelotypis, & iis qui omnino sunt perturbati, fuluus amictus ex viridi & ruso permixtus potest esse peculiaris.

lignipedes.] restigeri Monachi, qui calceis seu soleis vtuntur ligneis: hi sunt qui vulgò Capucini, & quidam etiam è familiis Franciscanis.

Quisquis sorte.] violaceus ad eos pertinet, qui suâ contenti sorte viuunt: vel etiam fortunæ ludibria pro nihilo ducunt. Eos affectus significare possunt violæ & rosæ, ἴα κ̣ ἄνθη.

Vt varia est nat.] vt varia est natura in coloribus, eorumque differentiis multiplicibus efficiendis: sic varia variorum ex iis ducuntur symbola, vt variæ sunt hominum opiniones.

EMBLEM. CXVIII.

His symbolis, virgâ Mercuriali, caduceo, duobus inter se connexis serpentibus, & duplici copiæ cornu significatur, homines sapientiâ & eloquentiâ præditos, rerum omnium copiam facilè consequi. Quò pertinet illud Aristotelis: Sapiens non eget. Hoc verò fuisse symbolum Alciati, me docuit Paul. Iouius lepido eo libello, quem scripsit De notis armorum & amoris.

caduceus.] Mercurij virga. Homer. Odyss. ε. Virgil. 4. Æneid.

Amalthea cornua.] de quibus Ouid. Metamorph. 9. & Fast. 5. Strabo 10.

Pollentes mente.] φρονίμους, κ̣ νοῦν ἔχοντας.

fandi peritos.] εἰπεῖν δυναμένους.

EMBLEM. CXIX.

DION refert, à Bruto iam morti proximo recitatos versus hos ex nescio qua Tragœdia: *O misera virtus! ergo nomen inane eras: ego verò te vt rem solidam exercui, quàm interim fortunæ seruires.* Significabat tunc quidē temporis plus momenti & virium fuisse in fortuna, quàm in virtute; virosque bonos improborum machinis fractos & extinctos: quod & hodie fieri videmus magno omnium luctu & consternatione.

Cæsareo milite.] Cæsaris Octauij & M. Antonij copiis.

Ciuili sanguine.] cruore ciuium redundantem Pharsaliam.

Iam iam stricturus.] morti proximus, sibi violentas manus proximè allaturus.

Audaci ore.] voce hominis desperantis.

Infelix virtus.] ὦ τλῆμον ἀρετὴ, vt apud Plutarch. Dionem, Zonaram.

EMBLEM. CXX.

ADOLESCENTIS est ingeniosi prosopopœia, quæ multis aliis est communis, quibus si quid suppeteret ad studiorum progressum, non sanè ita hærerent in puluere, sed ad summos doctrinæ gradus eueherentur. Lapis hic impedimentum inopiæ, alæ verò ingenij dexteritatem notant.

Dextrâ tenet lap.] dextera manus retinetur saxo duro.

manus altera.] læua est alata.

leuat.] leuem facit agilemque, promptum ad eruditionis capiendum cultum.

superas volit.] summum honorem ex doctrinæ fructu consequi.

inuida.] noxia.

EMBLEM. CXXI.

SVMPTVM ex Græco Posidippi: quo edocemur, Occasionem nihil esse aliud quàm minimum temporis punctum:

punctum: quæ cùm sit volubilis, & volatica, eodem stare loco nescia, eademque acutissima, fronte capillatâ, occipiti caluo, maturè est, cùm se offert, arripienda ei qui rem tentatam vel optatam ad exitum perducturus sit.

Lysippi.] de quo Plin. 34. c. 7. & 8.

cuncta domans.] καιρὸς ὁ πανδαμάτωρ: occasio rerum omnium victrix.

capti temporis articulus.] momentum breue temporis. Prouerb. Temporis punctum.

Cur pinnis stas?] cur talaria pedibus habes?

Usque rotor.] sum volatica, facillimè fluens.

Pinnis.] pro pennis: vt, *fides alma, apta pinnis.*

In dextra est.] cur nouaculam dextrâ ostentas? Nempe eo signo docetur, quàm acuta sit occasio, quæ mutationem repentè rebus afferat. Itaque Menander; τάχισθ' ὁ καιρὸς μεταφέρει τὰ πράγματα.

Cur in fronte coma?] καιρὸς enim fingitur recaluaster, qui non nisi, cùm se offert, prehendi potest. Rectè ille,

Fronte capillatâ, post hæc occasio calua est.

Tali opifex nos arte.] Lysippus eo artificio expressam reddidit occasionem, tui gratiâ, hospes. i. quicumque hanc effigiem aspicias.

Utque omnes moneam.] me locus peruius & conspicuus tenet, vt omnes moneam.

EMBLEM. CXXII.

EX Polyæno lib. 1. Stratagematôn. Pan Bacchi dux fuit (inquit ille) qui primus aciem inuênit, quam phalangem nominauit: dextrum & sinistrum cornu instituit: quâ ratione cornua ei tributa sunt: primus qui arte & calliditate hostes intercepit. Cùm ergo aliquando qui missi fuerant exploratum, retulissent, hostes in altera siluæ concauæ parte castra metari, Pan præcepit suis ingentem clamorem tollerent. Sonus locis cauernosis exceptus, multò maior exauditus ab hostibus, eos perculit, inque fugam coniecit. Hinc Panici terrores dicti,

 id est,

id est, improuisi metus & consternationes, quæ sine ratione accidunt.

Effuso agmine.] fusis copiis, exercitu perturbato.

Faunus.] Pan, cuius cornua credebantur terrorem immittere.

EMBLEM. CXXIII.

Ex Luciani Apologia, quæ inscribitur Zeuxis, siue Antiochus. Quo exemplo belli duces ij notantur, qui vtile honesto anteponunt, & iuxta Lysandri sententiam, vel dolo, vel fraude, vel insidiis hostem impetunt.

Galatûm.] Gallo-Græcorum.

semermi milite.] semiarmatis copiis, nō benè instructis.

fuderat.] repulerat, disiecerat.

Lucarum boum.] Elephantorum. Lucæ boues dicti elephantes, quòd à Romanis primùm visi in Lucanis. Plin. 8. 6. Veget. 3. 26.

sæua vis.] immanitas, ferocitas.

ira.] summus impetus.

proboscis.] porrectio illa naribus inhærens. Plin. 8. 7. à προβοσκεῖν, antè pascere.

hosti'es.] hostium.

equos.] Galatarum.

Ergo trophæa locans.] trophæum positurus, pingi mandauit elephantum.

Occideramus.] perieramus.

ait.] Antiochus ille Soter, vt Lucianus testatur.

Bellua seruasset] ni nobis victoria obtigisset elephantorum beneficio.

bellua fœdissima.] vastissima, contemptissima, vt referas ad verbum sequens, pudet. Alij legi malunt, fidissima: quæ lectio tolerari potest.

barrus.] elephas, qui barrire propriè dicitur.

vt superasse iuuat.] vicisse vtile quidem, sed non honestum. At lucrum pudori præstat, &, quod quidam ait in Plauti Trinumo:

Pol pudere, quàm pigere præstat, totidem litteris.

E M-

EMBLEM. CXXIV.

SCRIBIT Guicciardinus, Historiarum scriptor Italus, id Alciati carmen affixum fuisse pro foribus Angli cuiusdam, qui factus insolentior ob prosperos successus, permultis inuisum se præbebat. Apologus refertur à Crinito 2. lib. 14. Conuertitur in gloriosulos, qui plus habent ostentationis quàm virium & facultatum, vnde se ridendos propinant, & tamquam sicci quidam flosculi citissimè exarescunt.

Aeream propter pinum.] iuxta pinum editissimam, altissimam.

grandi luxuriasse comâ.] sua folia dilatasse, suas frondes in latum porrexisse.

Cùm ramos complexa.] amplexata pinum, cuius beneficio excreuerat.

nimiùm breuis est.] tua isthæc iactantia breuî durabit; primis enim hiemis frigoribus excutieris, celeriterque decides.

EMBLEM. CXXV.

PETITVM hoc ex Gabriæ apologo. Dicitur speciatim de Christianis Principibus, qui cùm inter se superioribus anteactis annis decertarent, Solimannus Turcarum Imperator, quasi spectatorem agens, suam non parum ditionem auxit, & in Germaniam irrupit, cum maxima totius Reip. Christianæ pernicie.

Dum sæuis ruerent.] dum certarent inter se graui & periculoso Marte, atrocissimâ contentione; leo quidem vnguibus, & dentibus aper truculentis.

Accurrit v.] spectatorem egit.

prandia captat.] inde sperat commodum, sibi aliquid pollicetur.

Gloria victoris.] ex victore ipso prædam capiet.

EMBLEM. CXXVI.

IN suscipienda re aliqua non parum conducit faustum felixque principium : ita non minimum adfert incommodi, si vel malo, vel inerti, aut etiam flagitioso principio negotium ordiaris. Rectè quidem & prouidè, modò absit superstitiosa illa obseruatio, quæ quorumdam animos terrore nescio quo afficit, & miserè torquet.

Auspiciis res.] res malè incœpta initio non sortitur felicem exitum : at quæ cœpta feliciter, non nisi benè cadunt.

Quidquid agis.] si quid incipias.

mustela tibi si occurrat.] bestia inauspicata, malique ominis. Vide Prouerb. Mustelam habes.

Signa mala.] hæc enim portendit nescio quid sinistri.

EMBLEM. CXXVII.

DEFLET horrificam quamdam calamitatem, quâ fuit affecta Insubria circa annum, vti coniicio, 1541. Nam eleuatâ nube locustæ ex aëre ceciderunt, legumina, herbas, grana omnia depastæ, adeò vt famem & desperationem induxerint.

post tot mala.] post tot acceptas calamitates.

raperent.] absumerent, depascerentur.

Vidimus innumeras.] innumerabilem locustarum multitudinem flante Euro concretam saltitasse.

Hæ fœnum] interceperunt omnem annonæ spem.

Spes & in angusto est.] spes admodum minima superest, nihilque nobis relictum præter vota precesque.

EMBLEM. CXXVIII.

EX apologo Gabriæ : in eos qui quæ rapto & fraude congesserunt, tam ægrè perdunt, ac si sua essent. Et vulgò nostri dictitãt, *Eum qui cẽsum perdat sensum amittere.* At magni illi fures, vt rabulæ prædatores, & diuites ærusćatores, qui hîc nomine Milui designantur, non

ita

ita debent ægrè ferre, si opum iacturam faciant, cùm nihil, aut certè parum de suo amittant.

Miluus edax.] præ nimia crapula miluus ad nauseam conuersus: id est, gluto, vorax, qui præ ingluuie nauseabat.

fluunt] Rectè, fluunt: fluxa enim & caduca sunt, esseque solent τὰ χρήματα ἅρπακτα.

Qui rapto viuens.] ex furto victitans, egeris non tua, sed quæ malis artibus parasti.

EMBLEM. CXXIX.

APOLOGVS hic legitur 1. Græcor. Epigrammatôn: ex quo monemur, eum non sapere qui fortunæ suæ ita fidit, vt cum ea se tutò posse lusitare putet. Casus enim aduersi semper vltrò cadunt: prospera neque sunt in nostra manu, & cùm ea nobis interdum obtingunt, sisti ad nostrum arbitrium non possunt.

Ludebant.] animum lusu reficiebant.

parili ætate.] ἡλικιῶτιδες, coætaneæ, æquales.

sortibus.] cubis, tessellis.

ad Stygias q.] quæ prior fatis concessura esset: at mors est incertior quàm sit cubi iactus.

At cui iactato.] cui sorte obtigerat mortis præsagium: quæ iacta tessera se priùs morituram viderat.

Ridebat sortis.] putabat esse ludicrum ex iactu, mortis omen.

cæca.] ignara.

suæ sortis.] fati, quod sibi impendebat.

Cùm subitò] cùm statim est illapsa in eius caput tegula, vel tecti ruina.

Soluit & audacis] re ipsâ est experta non esse tutum in ea diuinatione ludum. Ergo satius etiam omnia tuta timere: quia mortis præceps est & inopinatum vadimonium.

Rebus in aduersis.] aduersa fortuna vltrò nobis obtingit, vltrò se offert, inexpectata venit.

ast in

ast in Faustis.] sed felix & prospera nec prece, nec pretio comparatur: etiam vocata & expectata nos fugit.

EMBLEM. CXXX.

HOMERICO hoc figmento significatur, quàm celeri momento res aduersæ nos impetant, quamque sera iisdem medicina adhibeatur. Quod nostrates accommodatâ parœmiâ efferunt, cùm dictitant, *mala in equis aduenire*, id est, citissimè nos adgredi; *pedibus verò recedere*, hoc est, tardè sensimque abire. Fabula est apud Homer. Iliad. I.

deiecit.] deturbauit.

Aetheriis sedibus.] è cælesti sede.

Aten.] noxam. Nomen habet ab ἀάομαι, lædo, noceo.

vexat mala noxa viros.] βλάπτουσ' ἀνθρώπους, Homerus.

pedibus celer & pernicibus alis] sic Homer.

ἡ δ' ἄτη σθεναρή τε καὶ ἄρτιπος, &c.

Intactúmque nihil.] omnia malis implicat, nihil relinquit intactum, quod calamitatibus non compleat.

Sartura] compositurae, sanaturæ.

Sed quia segnipedes.] Homerus:

χωλαί τε ῥυσαί τε, παραβλῶπές τ' ὀφθαλμώ.

EMBLEM. CXXXI.

HOMERVS Iliad. β hanc fabulam prodidit: quâ docuit, ex rebus arduis, & iis in quibus maxima difficultas proponitur, perpetuam & numquam intermorituram famam consequi.

Crediderat plat.] platano commiserat.

sua pignora.] suos pullos.

passer.] mater.

Et benè.] tutò quidem, nisi eos draco sæuus obseruasset.

Saxeus.] vbi deglutiisset, in saxum rigens est transformatus.

nisi mentitur Calchas.] si vera dicit augur. Ex nouem cum matre passeribus aiebat bellum decennale significari. Nam ex passeribus annos, angue verò tempus intelligebat. Serpens autem saxeus factus arguebat perpetuam rei huius memoriam.

EMBLEM. CXXXII.

Id petitum è Macrobio Saturnalium 1. cap. 8. Tritonas cum buccinis (ait) fastigio Saturni ædis superpositos, quoniam ab eius commemoratione ad nostram ætatem historia elata, & quasi vocalis est: antè verò muta & obscura & incognita: quod testantur caudæ Tritonum humi mersæ & absconditæ. hæc ille. Sed hic noster ad memoriam numquam intermorituram doctorum virorum retulit. Tuba, famæ & commendationis nota, vt quæ ab omnibus exaudiatur: serpens in se reuolutus, æternitatem designat.

cuius pars vltima cetum.] qui caudâ tenus piscem refert: qui parte inferiore piscis est.

Aequoreum facies.] facie verò Deus.

Serpentis medio.] clauditur orbe serpentis, qui quasi mordeat ore caudam: qui referat annulum rotundum.

fama viros.] clari & illustres viri famâ nominis immortali donantur, eorumque gesta præclarè per totum orbem apud posteros celebrantur.

EMBLEM. CXXXIII.

Ex aliquot Græcis Epigrammatis concinnat hoc in gratiam Galeacij sui, cui pro tumulo vniuersam Italiam, quam ab incursionibus Barbarorum seruauit, esse depingendam vult, quasi sepulcrum magnis virtutibus debitum; in apice verò Anguigerum statui, qui ita dicat, *τί με μικρῆς τὸν μέγαν ἐντίθετε*; quasi is, quamquam magnus, non tamen satis dignus honos habendus sit, qui in eum Principem conferatur.

Pro

Pro tumulo.] ad excitandam tumuli magnificentiam Galeacio.

pone.] i. adpone, affinge, describe.

arma.] copias armatas, exercitum.

Duces.] Imperatores belli.

Et mare, quod geminos.] Adriaticum & Tyrrhenum, quibus Italia clauditur.

Adde his Barbariem.] adiunge Barbaros conantes impetum facere.

Et mercede emptas.] milites stipendio conductos: auxiliares copias.

Anguiger.] anguifer quidam, quo alludere videtur ad insigne Ducatus Mediolanensis.

summo sistens in culmine.] consistens in apice tabulæ seu planitiei.

Quis paruis magnum me superimposuit?] In Græco sic, τί με σμικροῖς τὸν μέγαν ἐντίθετε ;
quasi diceret, Quis me, citra exceptionem, magnum, rebus minimis æquare voluit?

EMBLEM. CXXXIV.

OPTIMI ciuis est Remp. suam non modò legum metu vincire, sed & omnes omnium animos pacis vinculo continere, omnemque rixarum & veterum contentionum occasionem adimere. Id exemplo Thrasybuli palàm fit, de quo Æmilius Probus, & Iustinus lib. 5.

iustis armis.] pro salute patriæ.

patriam.] quâ nihil debet esse charius: & pro qua mortem oppetere sapiens non dubitabit.

Thrasybulus.] nomen moribus conueniens, quasi audax consiliarius.

Dúmque simultates.] suadet abolendas veteres iniurias. At verò parum fuisset arma cepisse ad tyrannos expellendos, nisi hoc alterum sapienter & prouidè inductum & persuasum esset.

Concors

Concors ordo omnis.] omnes Atheniensium ordines: optimates cum plebe vnanimes.

magni instar muneris.] ciuicâ eum coronâ donarunt, summi honoris loco. Ea fiebat ex oliuæ fronde, aut quercna, interdumque ilice. Gell. 5.6. Plin. 16.4.

Palladiæ sertum frondis.] oliuæ, quæ Palladi sacra, vt dictum antè.

geras hunc solus honorem.] qui ceteros virtute antistas, solus eo honore dignus repertus.

In magna vrbe.] Atheniensi. Olim Athenæ ἄςυ dictæ per excellentiam: vt Alexandria πόλις. Omnes tibi optimè volunt: nullus non tibi debitum honorem decernit.

EMBLEM. CXXXV.

SVMPTVM ex 3. Græcor. Epigrammat. & Pausania in Atticis: quo intelligitur, heroum & clarorum virorum famam perpetuò apud posteros quasi virescere, numquam intermori, numquam marcescere.

Aeacidæ tumulum] Achillis sepulcrum.

Rhetæo in littore.] vel potiùs Sigæo: quod nobilitatum fuit Achillis sepulcro: sicut Rhetæum, Aiacis. Est ergo hîc Alciati μνημονικὸν ἁμάρτημα.

Quem plerumque.] quem interdum inuisit Thetis, pedibus alba dea, λευκόπους. Ouid. in Epist. Heroïd.

Et Thetidis quales vix reor esse pedes.

Hoc autem dicit, quia marini fluctus sæpè alluunt Achillis tumulum.

Obtegitur semper.] saxum hoc sepulcrale tegitur amaranto viridi. Amarantus, ab α & μαραίνομαι, quòd numquam marcescat. Plin. 21.8.

Quod numquam herois.] τ' ἥρωεν τὸ κλέος ἀθάνατον.

Graiûm murus.] princeps Græcorum fortissimus: quo stante Græci mansere inuicti.

magni nex Hectoris.] qui Hectorem, Troianorum fortissimum interfecit.

Haud plus Debet Mæonidæ]Achilles non plus Homero debet, à quo eius virtutes celebratæ carminibus, & sine quo nomen Achillis ad posteros non peruenisset, quàm Homerus Achilli. Cùm enim sibi proposuit tam excellentem ὑπόθεσιν Iliados in gestis Achillis carmine decantandis, id est, Imperatoris sine exceptione magni, eâ materiâ si caruisset, nomen eius ignotum foret posteris, eiusque doctrina siluisset, visque tam diuini ingenij vnà cum homine periisset. Itaque Homerus Achilli multùm debet.

EMBLEM. CXXXVI.

APVD Athenienses Cicada nobilitatis insigne fuit: aureas enim cicadas crinibus innodabant, & vestibus intexebant, quòd iactarent se indigenas esse & nobiles. Romani verò lunulas habebant in calceis: quem morem etiam fuisse Arcadibus historiæ prodiderunt: quo symbolo conditionem Imperij Romani designari sunt commenti. Id enim sensim creuit, & lapsu temporum decreuit, vt obseruamus in orbe Lunæ: alij superbos animos admoneri rerum instabilitatis aiunt.

Aurea Cecropias.] Atheniensium vestes nectebantur aureâ fibulâ; cui fibulæ annexa erat cicada dentata.

Calceus Arcadico ritu.] ad morem Arcadum calceus, siue mullea, gestabatur à Romanis; cui inerat imago Lunæ: vel, qui calceus habebat Lunæ formam.

patribus Romulidis] Romanis patriciis.

Indigenas.] non aliunde genitos, αὐτόχθονας.

hæc signa.] symbola.

Antiquâ illustr.] qui suum antiquum genus ostentarent.

EMBLEM. CXXXVII.

DVODECIM præcipua Herculis fortissimi, & inuictissimi heroïs certamina, quæ vulgò circumferuntur, hîc allegoricῶs explicantur: eum nempe vi eloquentiæ robustos

robuſtos quoſque & viribus præditos exſuperaſſe: ſophiſtas retudiſſe logicæ facultatis beneficio: virtute furorem coërcuiſſe: continuis laboribus opes comparaſſe: auaritiam aſpernatum eſſe: libidinem muliebrem repreſſiſſe: cultum animis adieciſſe: nocentes abegiſſe: de barbaro homine ſupplicium ſumpſiſſe: ſuâ vnius virtute hoſtes in vnum coëuntes diſieciſſe: multas ſecum opes è locis exteris in patriam reportaſſe: famam nominis numquam intermorituram rebus præclarè geſtis meritum eſſe.

Roboris inuicti.] quod vinci non poſſe videbatur. Allegoria eſt huius, *Prima Cleonei tolerata ærumna leonis.* Eſt ergo eloquentia viribus corporis præſtantior.

Victa ſophiſtarum.] Sic ille:

Proxima Lernæam ferro & face contudit hydram.

quod eſt ſophiſtarum paralogiſmos (quos laqueos dicit) exſoluere, vanos illos quidem, & ad oſtentationem ſeu fallaciam comparatos.

Non furor aut rabies.] Exponit hoc,

Mox Erymanthæum vis tertia perculit aprum.

Nulla vis virtute potentior, quæ etiam furori non cedat.

virtute.] ἀνδρεία: eſt enim propria viri fortitudo.

potentior.] valentior, firmior.

Continuum ob curſum.] Sic Poëta:

Aeripedes quartò tulit aurea cornua cerui.

Opes cedunt ſapienti, mentis animique labore, & curſu indefeſſo.

Spernit auaritiam.] illud eſt,

Stymphalidas pepulit volucres diſcrimine quinto.

nempe, vir ſapiens pecuniæ ſtudium numquam concupiuit. Salluſt.

nec rapto aut fœnore.] Atqui tantum abeſt vt ſapiens rapto gaudeat, vt etiam à turpi lucro omni abhorreat.

Vincit femineos.] illius eſt declaratio,

Threiciam ſexto ſpoliauit Amazona balteo.

Meretricias artes omnes deteſtatur, inque ordinem cogit,

 & ipſo-

& spoliat ornamentis, quibus homines capiebantur. Vel detrahit ornamenta, quæ non meretrici, sed matronæ honestæ debentur.

Expurgat sordes.] est illius ἐπιμύθιον,

Septima in Augiæ stabulis impensa laboris.

nempe sapientia prima stultitiâ caruisse. debet enim ad curandos animos antecedere præparatio diligens.

cultum mentibus addit.] cultus animi, philosophia.

Illicitos coitus.] naturâ vel lege prohibitos. fabula sic habet: *Octaua expulso numeratur adorea tauro.*

Taurus, & Lastaurus in Hieroglyphicis, obscœnũ verbũ.

abigit nocentes.] fit ἀλεξίκακος, nomẽ Herculi tributum.

Barbaries, feritásque.] Exponit hoc:

In Diomedais victoria nona quadrigis.

quas barbari pœnas intulerunt aliis, ipsi tandẽ perferunt.

vnius virtus.] illius est solutio;

Geryone extincto decimam dat Iberia palmam.

collectam & vnanimem hostium multitudinem suâ vnius virtute compressit. De Geryone suprà.

Inuehit in patriam] huic respondet:

Vndecimum mala Hesperidum distracta triumphum.

argumentum boni & laudati viri, qui patriam externarum rerum spoliis locupletet.

Docta per ora.] postremum hoc explicatur;

Cerberus extremi suprema est meta laboris:

virtutis & eruditionis fama numquam extinguitur.

EMBLEM. CXXXVIII.

CERTISSIMVM est, multos iam olim fuisse spurios & nothos qui virtute & animi dexteritate legitimis ipsis liberis antecelluerunt, quique ea perfecerunt audenti fortique animo, quæ legitimi numquam attingere, nedum exsequi, potuere. Eo de numero fuêre Æneas, Hercules, Theseus, Romulus, Alexander Magnus, alij certè multi: qui tamen ad eos rerum successus vix peruenissent, nisi aliquâ portione hereditariâ donati: vt Her-

vt Hercules numquam deus fieri potuisset, nisi Iunonis nesciæ mammam suxisset, vt retulit Isacius Tzetzes in Lycophronis Cassandram.

Herculeos spurij,&c.] Spurij, & incerto nati patre non debent adeò vereri quòd ita nati sint: Herculem enim habent, deum sui ordinis antesignanum, & quasi principem.

Nec priùs esse Deus.] nobilitari non potuit, & quasi natalibus restitui.

quàm sugeret infans.] quàm ei hereditaria quædam portio bonorum obtingeret.

EMBLEM. CXXXIX.

ID ex Pindari 2. Olymp. vbi se cum Iouis alite comparat: alios verò poëtas non alio quàm coruorum dignatur nomine: hac verò similitudine ostenditur, non paruam obseruari in ingeniis inæqualitatem: sunt enim qui ceteris antecellant, altumque volitent; alij verò humi repunt.

sublime volans.] volatu summa aëra petens.

pascuntur humi.] humi gradiuntur.

Sic summum.] felix ingenium præstantissimi Lyricorum Pindari. Horat.4. Carm. Plin. 7. 29. Macrob. 5. Saturnal.

humiserpere.] tenui stilo vti. Horat.

Serpit humi tutus nimiùm, timidúsque procellæ.

Bacchylides.] Lyricus, de quo Suidas & Ælian.

EMBLEM. CXL.

CVM quispiam toto fermè curriculo ætatis prudenter probeque se gesserit, & in extrema senectute, vel etiam post præclarè facta flagitium aliquod admittit, efficit quod capra, quæ mulctram suo plenam lacte dispergit. Id petitum è Prouerb. Capra Scyria.

fine turpi.] fœdo exitu. i. post perfectum opus cum aliqua laude, statim descíueris; labem tibi asperseris,

immemor laborum antè actorum ; indecorè , insolenter, superbè, impotenter te gesseris.

In noxámque.] ex beneficio maleficium admiseris : commodum conuerteris in noxam & incommodum.

fecisti quod capra.] itidem atque capra , quæ vbi è distento vbere mulctrale complerit , calcis ictu dispergit quod erat iam vtiliter paratum.

EMBLEM. CXLI.

FEREBAT ægrè Alciatus æmulum quempiam esse sibi syndromum , eum quidem legum interpretem, auditores quosdam ad sese allicientem , gloriam Alciati, quantum poterat, obscurantem , vel potiùs laudis portionem suffurantem : quem ideò stilo confodit, duplici similitudine, & conficto nomine Oenocratis , quasi dicas meripotorem.

miluus degener.] Id ἀλληγορικῶς accipe,i. doctor quidam extra ordinem, imperitus leguleius.

harpam.] doctorem alium præstantem. De harpa Plinius 11.74.

sargus.] de quo suprà.

Mullum persequitur.]Plin.9.17.& 33. 11.

Oenocrates.] vinosus quidam doctor.

deserta studentum curia.] à me relicta decuria studentium: quam classem Parisini dicunt: id est, auditorium. Ergo deserta studentum curia erit decuria illa , quâ cesserat antè Alciatus.

tamquam lippo oculo.] Prouerb. Plauti, Lippo oculo vtitur: id est, re vtitur, quâ carere non possit vt velit.

EMBLEM. CXLII.

PERSICI symbolum Alciato tributum memini ex Iouio, cum hac inscriptione , TRANSLATA PROFICIT ARBOS. Persicum pomum in Perside virulentum fuit; in Italia consitum, loci mutatione noxium esse desiit. Sic Alciatus procul à patria in pretio maiore

habi-

habitus. Vtque Persicum habet linguæ simile folium, pomum verò cordi: sic idem multùm eloquentiæ laude præstat, prudentiæque dote insignitus est.

cæo aduena nostro.] nostro solo implantata, cùm primùm in Perside nata esset.

quæ noxia quondam.] toxicum ferebat, vt apud Colu-mell. Galenum, Paull. Æginetam, Plutarch. quod tamen Plinio non fit verisimile lib. 5.

Fert folium linguæ.] Plutarch. de Iside.

EMBLEM. CXLIII.

EODEM omnino sensu dixit Marcellinus lib. 29. *Imperium esse curam salutis alienæ.* Princeps enim debet habere perspectum, se sibi minimè natum esse, sed populi quieti & saluti. Vtque Delphinus futuram tempestatem præsagit, vt ait Plinius, ipsamque nauis ancoram iactam, tutiùs vt figatur, dirigit: eodem modo Princeps suorum saluti debet prospicere, sed potissimùm sæuiente aliquâ tempestate, bellique impetu aduentante.

Titanij quoties.] quoties ventis mare commouetur, naturæ anxij confugiunt ad ancoram.

pius erga homines.] φιλάνθρωπος.

imis Tutiùs.] vt firmiùs figi possit vadis pelagi.

Ancora quod naut.] Ancora, symbolum boni Principis, quo sui in subditos officij admoneatur.

EMBLEM. CXLIV.

PRAETER Plutarchum, Commentario de Iside, meminere plures huius simulacri optimorum apud Thebanos iudicum. Sedent quidem Senatores, vt admoneantur constantiæ & grauitatis, neque se studio vel gratiâ flecti patiantur. Sunt sine manibus, vt manus contineant à muneribus capiundis. Princeps ipse cæcus, ne affectu quodam moueatur, solis ad iudicium ferendum vtatur auribus.

manibus trunca.] truncatis.

ante altaria diuûm.] sacris in ædibus.

lumine capta prior.] prima effigies Principis, oculis capti.

resident.] sedent.

Signa potestat.] symbola consessus optimi Principis, & integerrimi Senatus.

xenia.] munera, quod legibus diuinis & humanis vetitum.

absque affectu.] studio vel fauore, quem appellant.

EMBLEM. CXLV.

CHIRON Centaurus superiore sui parte homo, equus inferiore, datus creditur Achilli pædagogus: ex quo notantur Regum & Principum consiliarij, qui ferinam naturam induunt, cùm Principi praua consilia suggerunt, vel populares suos pecuniis emungunt: speciem humanitatis habent, cùm iustitiæ & pietatis imagine populum sibi deuinciunt.

In stabulis.] in sua quasi schola. inseruit figmento, quòd Chiron ferinæ naturæ fuerit.

Semiferum doctorem, &c.] qui præceptis instituat sæuis & inhumanis interdum, tamen aliquam præ se humanitatem ferens.

Est fera.] reuerà χείρων Principum consiliarius ferinam naturam induit, dum socijs se exitiosum præstat.

dum simulat se.] versutus, vafer, vt ille qui describitur Emblemate 5.

EMBLEM. CXLVI.

HOC fuit Traiani Cæsaris apophthegma, qui fiscum lienem appellabat, quòd eo crescente reliqua membra tabescerent. Graui certè malo Reipub. Princeps auarus nascitur, qui vectigalibus immensis alijsque exactionibus plebeculam coniiciat in summam inopiam, ex quo publicæ rei corpus tabidum languet pænèque emoritur.

Humani

Humani quod splen.] quod splen est in corpore, hoc fiscus in re populi.

Splene aucto.] intumescente, facto tumidiore.

tabescunt corp. artus] cetera membra corporis tabida fiunt.

arguitur ciuica pauperies.] argumento est populi, reique publicæ excesæ & comminutæ paupertas.

EMBLEM. CXLVII.

Ex Suetonio in Flauio Vespasiano. Is procuratorum rapacissimum quemque ad ampliora officia ex industria solitus promouere, quò locupletiores mox condemnaret: quibus quidem vulgò pro spongiis dicebatur vti, quòd quasi & siccos madefaceret, & exprimeret humentes. hæc ille.

humentes spongiolas] humidas spongias.

cupidi Principis arcta manus.] Princeps auarus.

fures.] depeculatores. Furum enim generale nomen: at hîc peculatus arguitur.

coërcet.] punit.

EMBLEM. CXLVIII.

IDEM fermè habet Plato, dialogo de Regno: talem enim ciuitatibus regem optat, qualis inter apum examina rex nascitur, vt & corpore & animi dotibus sit insignior & præstantior. Rex apum aculeo caret, aut si habet, eo non vtitur: ita bonus Princeps ad puniendum tardus esse debet, ad clementiam verò pronus.

Vesparum.] vel apum potiùs, vt ex Plinio, aliisque, facilè antè colligebã. Sed cùm me refero ad cap. 15. lib. 5. Æliani de Animal. id propriè, & sine catachresi dictum video: nisi hoc nomine *Vesparum*, alludere tacitè velit hic noster ad Vespasianos, Flauium & Titum, laudatissimos Principes, de quibus Sueton. & Tacit.

nulla vmquam rex spicula.] qui aculeo caret, vel si habeat, eo non vtitur. Vide Senec. 1. De clementia. 19. & Plin. lib. 11. cap. 16.

Arguet.] oftendet.
imperium clemens.] Regis clementiam.
credita iura.] commiſſam iuriſdictionem.
bonis iudicibus.] æquis magiſtratibus.

EMBLEM. CXLIX.

Hoc quamquam erutum è fabulis Poëtarum, & hiſtoria Romana, non video ad quem vſum maximè conuertam, niſi ad eam ſalutem publicam, quam nobis attulit CHRISTVS Seruator, verus animarum languentum Æſculapius, qui ſub ſerpentis imagine appenſus in deſerto à Moſe, omnes omnium morbos ſanauit, & in cruce tandem omnes noxas & crimina expiauit.

Phœbigena.] Phœbo genitus.
Epidaurius.] Æſculapius. Val. Max. 1. cap. De miraculis. Plin. 24. 4. Ouid. 5. Metamorph.
Mitis & imm.] lenis & placidus, quamquam ſub ſpecie ſerpentis.
Annuit.] Ouid. 15. Metam.

Annuit his, motíſque Deus rata pignora criſtis.

ratas preces.] rata vota.

EMBLEM. CL.

Ex Dione lib. 47. Occiſo à coniuratis Caio Cæſare, ij ceu receptâ libertate, fabricari numiſma curarunt, in cuius altera parte duo pugiones, in altera pileus. Pugiones cædem patratam deſignabant, libertatis verò nota pileus: quod ex multis Auctorum veterum locis cognoſcere eſt.

Cæſaris exitio] Iulij Cæſaris morte.
ceu libertate receptâ.] tamquam excuſſo tyranni iugo, ſublato dominio.
ducibus Brutis.] vtroque Bruto, M. & Decimo, Caſſio, Trebonio, alijſque coniuratis in Cæſarem.
cuſa moneta.] cuſus numus.

Enſ-

Ensiculi in primis.] vna ex parte gladius, altera pileus manumissorum.

missa manuseruitia.] serui manumissi, donati libertate.

EMBLEM. CLI.

SVMPTVM è Græco. Democritus, domo egressus, risu omnia solebat excipere; quòd omnia illi ridenda viderentur: contrà Heraclitus deflebat; quòd nihil non miserum & deplorandum intueri cogeretur. Ex quo opinionum conflictu incertum relinquitur, vtrùm satius sit ridere ineptias, an deflere miserias; & an alter sit altero sapientior, vt meritò sit interponenda longa deliberandi mora.

extolle cachinnum.] ride effusè. Persius:

Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.

splene iocer.] abundè rideam. Pers. idem:

——— *sum petulanti splene cachinno.*

EMBLEM. CLII.

APOLOGVS Æsopicus de Castore, quem proditum est sibi testes abscindere, & venatoribus relinquere, vt ita vitæ consulat. Ex quo docemur, viros prudentes non ægrè ferre iacturam pecuniarum, dum suæ vitæ ita prospiciant, maximè verò dum ita necessitas vrget, vt de vita, vel de bulga sit periclitandum.

Et pedibus segnis.] quamquam sit tardipes, tardo ingressu.

tumidâ propendulus aluo.] ventrem habens pendulum, sit tumenti & pendulo ventre.

insidias.] venatorum.

fiber.] Castor.

Mordicus ipse.] dentibus auellit sibi genitales partes rebus aptas medicis.

abicit.] abiicit, eas linquit venatoribus.

gnarus ob illa peti.] nescio quo instinctu naturæ se peti sciens ob genitalia. Plinij hæc verba lib.8. 30. quòd easdem

easdem partes sibi ipsi Pontici amputant fibri, periculo vrgente, ob hoc se peti gnari.

non parcere rebus.] non esse parcendum fortunis & facultatibus.

Et, vitam vt redimas.] vt vitæ consulas, nummos abiicere, pecuniam hostibus numerare.

EMBLEM. CLIII.

Ex Homero, Iliad. χ. & incerti cuiusdam epigrammate. Græci Hectorem pænè iam mortuum circumstantes lacessebant, eique insultabant, nec erat qui extincto vulnus non infligeret. Ita plerique meticulosi & ignaui cùm non audeant viuos impetere, quorum aspectum vix sustinerent, in mortuos audaculi debacchantur.

Aeacidæ moriens.] Hector iam morti proximus, ictu Achillis in terram deiectus.

Comprimere haud potuit.] non potuit eius vox ab illis exaudiri in se insilientibus.

Dum curru.] currui, in quo vehebatur Hector.

parant.] Græci hostes.

Distrahite] discerpite me.

cassi luce.] mortui.

Conuellunt barbam.] Prouerb. Barbam vellere.

EMBLEM. CLIV.

Avctor est Guicciardinus, id carmen ab Alciato scriptum, quo tempore in Italia vehemens pestilentia ita grassata est, vt permulti iuuenes extremum vitæ diem clauserint, & senes ferè illæsi atque incolumes manserint. Mutuatum video ex antiqua Græcorum fabula, quam Gallicè tractauit Ioannes Marius Belga, Illustrationum Galliæ auctor, & post eum Latinis numeris Ioachimus Bellaius, scriptor politus & elegans.

socio Cupidine.] Cupidini. casus pro casu.

Mors aurata.] Cupidini auratæ sagittæ à Poëtis tribuuntur, osseæ verò Morti.

senex

senex Acheronticus.] capularis, & morti proximus: Plautina locutio.

Ast ego.] adolescens emorior, quia Cupido me ferit Mortis telo, non suo.

subeat Acheronta.] moriatur.

EMBLEM. CLV.

EIUSDEM argumenti cum superiore. De Morte conqueritur, quæ puellam amabilem tolli sustinuerit ab Amore telo mortifero sauciam, quæ potiùs cupidineo affici debuerat. Ita ferè fit, vt puellæ nubiles tumulo recondantur, quæ potiùs thalamo erant addicendæ.

dolis carpere.] decipere, fallere. Poëtarum est figmentis ludere, rebus incorporeis corpora tribuere, & quidquid naturale vel fortuitum est, ad artem consiliúmve referre.

EMBLEM. CLVI.

EX hoc paratum sepulcro cuiusdam formosi & nobilis & studiosi adolescentis morte præmaturâ rapti. Amicus enim ad luctus certè magni & beneuolentiæ testificationem tumulo Delphines affingit amicitiæ indices (est enim Delphin φιλανθρωπίας nota) & Gorgones, sensuum vacuitatis & tristitiæ signa expressissima.

Qui teneras formâ.] qui ob formæ dignitatem à puellis erat efflictim adamatus.

totâ nobilis vrbe.] nobilissimus eiusdem vrbis.

Occidit ante diem] raptus est morte præmaturâ.

nulli mage flendus.] Horatiana imitatio:

Multis ille quidem flebilis occidit.
Nulli flebilior quàm tibi, Virgili.

Ergo illi.] tumulum excitas amicissimo adolescenti.

querulis vocibus.] impensissimè obitum defles.

te terra teget.] humo conditus.

fati.] mortis huius.

EMBLEM. CLVII.

HAEC Termini pictura nihil vlli concedentis, mortem significat, quæ ineuitabilem habet in res omnes, nedum homines, necessitatem: ad quam cùm peruenimus, tum solent homines, qui sunt superstites, liberæ de nobis mortuis esse opiniones atque iudicia.

Quadratum infoditur.] Hîc statuitur saxum quadratum.

Stat cirrhata.] super saxo trunca est pectore tenus effigies hominis cirrhati, beneque pexi.

Et sese nulli.] sententia verò legitur hac formulâ, NVLLI CEDO.

homines qui scopus.] ad quem scopum omnes aguntur homines.

Est immota dies.] certus est à Deo constitutus mortis terminus. Plin. 7. 40.

Déque ferunt primis.] ex præteritis præsentia æstimâtur.

EMBLEM. CLVIII.

HIC Patroclus, qui non suis, sed alienis armis dimicat, opulentorum imaginem refert, qui alienis fortunæ bonis intumescunt: quibus fato functis inter heredes rixa solet innasci de bonorum iure, vel etiam possessione: quo fit vt litigatores partem inde aliquam abripiant: cadauer humandum datur vespillonibus, & Sacerdotibus committitur, qui impensas habent funeris.

Troës.] Troiani.

rapiunt.] vt interfectum hostem.

falsis in armis] indutum armis non suis, sed Achillis.

Hinc socij.] Græci.

omnis turba Pelasga vetat.] impediunt Græci raptari Patroclum.

exuuias Hector.] de interfecto hoste Patroclo.

Graci cadauer.] vt donetur honore sepulturæ.

vir opimus.] locuples.

transigit heres.] vt qui nolit aleæ iudiciorum fidere.

Et cor-

Et cernis.] aliquid permittit heredipetis, vespillonibus, sandapilariis, rabulis fori.

EMBLEM. CLIX.

ID ex Græco Antipatri; quo docemur amicos nobis esse deligendos, qui nec temporis diuturnitate, & ne quidem post mortem ipsam amare desinant: quod dictum fuisse Phocionis, retulit Stobæus.

Arentem senio.] senectute arescentem.

nudam.] exutam foliis.

Agnoscitque vires naturæ.] quæ sunt, vt è puero vir, è viro senex fiat, immutabili naturæ communis lege.

grata parenti.] rependit officium quod ab vlmo acceperat.

EMBLEM. CLX.

ID extulit ex Græcorum Epigrammatis quibusdam: quo admonemur, eum esse in rebus omnibus humanæ naturæ consensum, vt nihil omnino sit, quod non egeat alienâ operâ & auxilio mutuo: cùm videamus id quasi de industria naturam voluisse, vt singuli singulis dotibus, non autem omnibus donarentur, quo singuli quidquid haberent, alijs communicarent.

Loripedem.] tardipedem, pedum vsu carentem.

lumine captus.] cæcus.

munera retribuit.] beneficia rependit.

Mutuat.] mutuatur.

hic oculos.] tardipes, claudus.

ille pedes.] cæcus.

EMBLEM. CLXI.

SCVTVM nusquam in quouis periculo deficiens, sed & in iis auxilium præstans, quæ videntur alioqui abhorrere ab vsu proprio & naturali, typus est amici veri numquam non ferentis opem, etiam in iis quæ videntur à sua facultate pænè omnino aliena esse. Sumptum

prum id è Græco Iulij Leonidæ, de clypeo Myrtili.

Bina pericla.] duo, nempe in terris, & in mari.

vnis armis.] vno & eodem scuto.

Cùm premerer solo.] cùm dimicarem terrestri prælio.

premerer salo.] cùm aquis pęnè periclitarer, iisque obruerer.

EMBLEM. CLXII.

TRES Gratiæ neminem non allicientes ad sui amorem, lætæ, pulchræ, & suaui eloquio præditæ: nudæ ideò, quia simplices, & alienæ ab omni fuco, ad obsequium promptæ, ad reposcendum non item: amore mutuo iunctæ inter sese: sunt affectu planè cælesti ac diuino, omnibus grato & accepto.

Veneri assistunt.] Pausan. Æliacis posterioribus.

Hincque volupt.] suppeditant voluptatum omnium materiam.

Euphrosyne.] nempe παρὰ τὸ εὐφραίνειν, lætū reddere.

Aglaia.] ἀγλαΐζειν est ornare seu honorare.

Suadela est Pithus.] Pitho, seu suada, persuadendi vis.

mentis candore.] puritate, simplicitate.

arcula inanis est Charitum.] notū illud Simonidis, cùm diceret se arcas habere duas, vnam Gratiarum, argenti alteram: illam inanem esse, hanc verò solam commodam.

bis dat, qui citò.] In Mimis Publii.

Beneficium inopi bis dat qui dat celeriter.

Prouerb. Bis dat, qui citò dat.

vlnis.] brachijs.

Eurynome.] Eurynome, quasi latipascua, à latè patentibus pascuis.

EMBLEM. CLXIII.

SCRIPTVM id in Franciscum Floridum, hominem alioqui doctum, sed petulanté tamen & effrenis oris, qui in Iurisconsultos magni nominis, Zazium, Budæum, Alcia-

Alciatum debacchatus erat. Homines certè liberaliter instituti contumeliam ferunt impotentiùs, quæ illata sit à contempto & inerti conuitiatore; cum quo congredi vel turpe sit, vel indignum certè putetur.

flagriferi.] flagritribæ.

matulæ.] matelliones vilissimi.

stupidi magistri.] communi sensu carentes.

Bilem in me.] virus acerbitatis in me vomere: libellis famosis me proscindere, blaterare.

reddámne vices?] eósne dignabor responso?

cicadam obstreperam.] Prouerb. Cicadam alâ corripere.

Quid prodest muscas.] quid iuuat μυσσοβεῖν?

Negligere est.] Non est impendendus labos in eo persequendo fugiendóve, quod vitare nequeas.

EMBLEM. CLXIV.

Hoc dicitur in rabiosos quosdam obtrectatores, qui viris grauibus, & iis maximè qui celebritatem aliquam nominis suâ virtute consecuti sunt, detrahere audent, in quos allatrant, vt canis in lunam: quos tamen in rabiem agi videas, cùm se contemptui haberi vident ab iis, qui ne quidem eos responsione dignantur.

Lunarem noctu.] Canis cùm inspiceret orbem Lunæ, vt speculum: vel, qui ei videbatur vt speculum.

Séque videns.] suam vmbram.

frustrà agitur, &c.] temerè latratum edit, neque minabundus aliquid proficit. Sic dixit Lucretius 4.

——— *tu fac ne ventis verba profundam.*

EMBLEM. CLXV.

Monemvr cum potentioribus aut improbis societatem non esse ineundam: quia si quid infortunij damníve acciderit, in infirmiorem semper reclinari soleat. Apologus Æsopo tribuitur. Idem omnino est Ecclesiastici cap. 13. Titulus verò Emblematis petitur è Plauti Mercatore.

Raptabat torrens.] duæ ollæ natabant in torrente, altera è metallo, altera terrea.

Hanc.] terream, luteam.

rogat illa.] è metallo ficta.

Iunctæ vt præcip.] vt coniunctæ faciliùs impetum aquarum sistant.

EMBLEM. CLXVI.

DELPHIN marinis fluctibus eiectus ad littora, virum quemdam magnum probumque repræsentat à suis popularibus, beneficij loco, damna, iniurias, mortemque ipsam indignissimè passum; quales fuisse accepimus Socratem, Aristidem, Phocyonem, Demosthenem, Ciceronem, aliosque multos, de quibus plena antiquitatis monumenta.

me inuitum.] me reluctantem, nihil tale cogitantem, innoxium.

in littora compulit æstus.] nimia maris aquarum siccitas.

Exemp. infido.] quod potest exemplo esse, quantis infidum mare periculis, quantoque discrimine sæuiat: vel, vt ἀλληγορικῶς, quòd rixis & simultatibus laboret Respub.

Nam si nec prop.] si enim mare non seruat eos quos in lucem edidit; id est, si princeps vel populus suos ciues non tuetur, iis non ignoscit, eosque miserè de medio pellit.

Quis tutos homines.] num valdè periculosum se marinis fluctibus committere? quàm parum tutum est πολιτεύεσθαι, seque Reip. ventis & fluctibus credere! Obiter moneo, allusum hîc videri ad Prouerb. Maritimi mores.

EMBLEM. CLXVII.

EPIGRAPHA huius sumitur ex Aiace flagellifero Sophoclis, carmen verò è quodam Epigrammate Græco: ex quo intelligimus, munera ab hoste missa sæpè discrimen aliquod, aut etiam mortem ipsam portendere, quo-

re, quocircà veteres munera volebant obseruari quo animo mitterentur.

Bellorum monumenta.] ἐκ πολέμου μνῆμα φιλίας, vt est in Græco Epigrammate.

Scutiferum Aiacen.] φερεσσάκεα Αἴαντα : quod epitheton Poëtis frequens.

Baltea.] balteum, zonam militarem. Hîc pluralis pro singulari, συνεκδοχικῶς.

Priamides.] Hector, Priami filius.

Telamonius.] Aiax Telamonis filius.

Instrumenta sua.] vterque accepit suæ necis præsagium: vtrique fuit exitio suum donum.

Ensis enim.] Aiax enim ense confossus est.

at Hectora f.] Hector ter raptatus est circum Iliacos muros.

rotis Aemoniis.] Thessalicis rotis. Æmonia, Thessalia, pro Græcia συνεκδοχικῶς.

Sic titulo.] obtentu, prætextu, specie.

obsequij.] animi beneuoli.

venturi præscia fata ferunt.] portendunt mortis euentum.

EMBLEM. CLXVIII.

APOLOGVS est Æsopicus, quo monemur non esse contemnendum hostem, quamquam imbecillum, aut etiam infimæ sortis: aut neminem, vel contemptissimum esse prouocandum; quia, vt cetera desint, potest esse tamen dolis & fraude instructissimus, &, eò magis ille formidandus, cui nihil est quod amittat.

hostem prouocat.] aquilam lacessit.

Hostilem vt nidum.] nidum aquilæ sibi aduersæ.

summa per astra.] per aëra summum: aquilam enim non nisi in editissimis locis nidificare, testis est Plinius.

Ouáque confodiens.] aquilæ.

prohibet spem c.] adimit aquilæ spem prolis.

propriis succubuitque dolis.] qui dolo alium ceperat, dolo periit.

EMBLEM. CLXXIII.

EX Æsopo, de tubicine in bello capto; quod ex Iurisconsultorum placitis intelligitur, nempe qui agunt, & qui assensum præbent, pari pœnâ puniendos. Quod tamen malim in eos torqueri specialiùs, qui malo consilio Principes ad bella concitant, eò nocentiores iis qui re ipsâ cædem faciunt.

Præconem.] tubicinem.

lituo.] tubâ: vtrumque sæpè confunditur. Lituus, quòd litis sit testis: genus incurnæ buccinæ, quo qui cecinerit, dicitur Liticen. Festus.

perflantem classica.] excitantem bellatores ad pugnam. Classicines ij dicuntur, qui signum pugnæ dant.

Victrix turba.] victores, victrices copiæ.

Queis ille excusat.] apud quos victores excusat sese præco ille captus.

quòd nec sit strenuus armis.] πολεμικὸς, στρατηγός: quòd nec sit bellator, nec quemquam manu interfecerit.

Quin ipse magis.] eò grauior tua culpa, qui alios ad bellum concites.

æris clangore.] tubæ sonitu.

EMBLEM. CLXXIV.

PLERIQVE sunt, qui cùm non possint ijs inferre noxam, à quibus se læsos putant, vt acceptam iniuriam vlciscantur, alios adoriuntur nihil meritos: non secùs ac canis in lapidem sæuiens, quod dicitur Prouerbio: hoc verò petitum è Pacuuio Nonius me monuit.

Arripit.] corripit.

lapidem.] proiectum, emissum.

catulus.] canis.

morsúque fatigat.] mordet.

Nec percuss.] neque par pari refert.

veros hosteis.] ipsissimos, qui ipsimet iniuriam aut damnum intulerunt.

Et-

Et quos nulla.] eos adoriuntur, aut etiam lædunt, qui nihil commiſerunt.

EMBLEM. CLXXV.

AIAX, quòd Achillis arma non ſibi, ſed Vlyſſi ceſſiſſent, ex iniquo Græcorum iudicio, in furorem verſus inſiliit in porcorum gregem, quos omnes interfecit, duobus exceptis; quos de trabe ſuſpenſos, putans eſſe Agamemnonem & Vlyſſem, indignis modis affecit. Sed vbi ad ſe rediiſſet, cognitis iis quæ per inſaniam fecerat, gladio incubuit. Hoc quidem arguit temerarium furentium impetum, qui non aduerſariis, ſed ſibi nocent ipſis, quòd nimiæ iræ permittant omnia, adeò vt ſæpè in ferrum ruant, ſeque ipſos miſerè confodiant.

Setigeri medius.] in medium gregem porcorum inſiliit.

enſifer.] bellator.

Aiax.] inſaniâ correptus.

Cæde ſuum] porcorum.

Tantalidas] Græcos.

Hoſtia ſic] ſus fuit vt hoſtia ſuccidanea, quæ pœnas luebat pro Græcis. Quid ſit autem ſuccidanea hoſtia, explicat Gellius 4.6.

Pro Laërtiade.] Vlyſſe, filio Laërtis.

pro caueáque.] pro conſeſſu, ſeu concione Græcorum.

Neſcit obeſſe.] furioſus & inſanus non poteſt damnum fraudémve creare aduerſariis.

errat ab ictu.] icendo peccat: error ictu committitur: non aduertit quem feriat.

Conſilij impos.] qui deſtituitur ſano conſilio, ſibiipſi malum arceſſit, ſeſeque impetit.

EMBLEM. CLXXVI.

EX Græco φιλίππȣ: quod ſignificat, pro variorum temporum ratione viros etiam ferociſſimos ita domari ſe pati, vt pacis conditionibus patientem aurem accommodent, qui bellorum temporibus magno terrori fuerint: non aliter quàm elephas, cuius cùm magnus in

bellis vſus fuerit, inſeruit tandem paci & tranquillitati publicæ, ſeque ad triumphum trahi non recuſat.

barrus.] elephas, qui barrire dicitur, vt ſuprà diximus.

Turrigeris humeris.] turrium machinas & ſpectacula geſtante tergo.

dentis eburni.] eburneis dentibus.

Qui ſuperare.] cuius vis in bellis maxima.

Suppoſuit nunc.] collum iugo aptauit.

ſtimulus ſubactus.] adactus verbere conductoris.

Cæſareos currus.] currum imperialem in triumpho vehit.

Vel fera cognoſcit.] bellua quamquam vaſta & terrifica, ſe paci accommodat, vt olim belli vſibus ſe dediderat.

EMBLEM. CLXXVII.

REI eiuſdem poteſt eſſe vſus duplex & acceptio: vt galea vel caſſis in prœliis vſum præſtitit, eadem pacis tempore continet apum examina. Hinc belli cauſa finalis elicitur, vt numquam ſuſcipiatur, niſi nobis aliâ ratione non liceat in pace viuere.

Intrepidus.] animi maximi.

Partâ pace] redemptâ.

tenuis alueoli] ceſſit in vſum aluearij.

gerit.] continet.

Arma procul.] ab armis nos contineamus.

fas ſit tunc ſumere bellum.] Cic. 1. Offic. Suſcipienda bella ſunt, vt in pace ſine iniuria viuatur. Vide Vegetium 3.1.

EMBLEM. CLXXVIII.

CARMINIS huius hauſtam video materiam, ni fallor, ex Baſilij Magni oratione 8. in Hexaëmeron: ſed aliò trahit Alciatus. Halcyones, aues marinæ, brumâ fœtum edunt: quo tempore mare ſolet eſſe pacatum: hincque dies Halcyonides nominati. Sic bonus princeps ſeſe gerere debet, qui obſeruet occaſiones & opportu-

nitatem

nitatem quam maximè commodam iudicabit, vt vbertatem sui optatissimam pariat.

Grandibus ex spicis.] confice coronam è spicis, quas circumdet pampinus alterno palmite ad similitudinem nidi Halcyonum: id erit symbolum vbertatis ex pace.

comptæ.] gratæ, venustæ.

tranquilli in marm. vnda.] in medio æquore pacati maris.

inuolucres.] nondum volandi potentes.

Lætus erit Cereri.] prouentus & vbertas erit annonæ.

Aequorei si rex.] si rex quiuis se perinde habeat vt Halcyon, qui non excubat nisi in summa maris tranquillitate.

EMBLEM. CLXXIX.

MVTVATVS id è Græco. Innuit indecorum esse maximè, eos sese mutuis conuitiis afficere, inter quos summa debet esse animorum coniunctio, & à quibus omnis petenda videatur humanitas. Viros litteratos intelligo, qui propter eruditionem, quâ ceteris præstant, non debent esse molesti vel iniqui in eos qui eiusdem sunt ordinis.

Progne.] hirundo.

vocalem.] canoram.

Pignoribus.] pullis.

Stridula stridentem.] garrula garrulam, vt in Græco τὸν λάλον ἁ λαλόεσσα.

vernam verna] ἀερινὸν, ἁ ἀερινά: tu quæ veris tempore canis, volucrem etiam vernam corripis.

hospita Hospitam.] τὸν ξένον ἁ ξείνα, domestica domesticam.

aligeram penniger] τὸν ἔνπτερον ἁ πτερόεσσα, pennata pennatam.

abice] abiice.

hanc prædam.] correptam cicadam.

nam musica pectora.] summum nefas est eos hostili odio

diffidere, inter quos summa debet esse concordia. Hic musica pectora pro litteratis hominibus, ijsque qui sunt liberalibus artibus politi, vsurpari liquet. Omnino veteres quidquid eruditum & suaue esset, Musicum appellabant, ipsisque Musis assignabant. Eo sensu hac voce vtitur non rarò Ausonius, & Symmach. Epist. 4. Nos (inquit ad Promotum) musicæ facundiæ inopiam confitemur.

EMBLEM. CLXXX.

SVMPTA hæc designatio ex Luciani quadam præfatione: quâ significatur Herculem illum à scriptoribus decantatissimum, Gallum fuisse, virum prudentissimum, & eloquentissimum; qui cùm virtutibus iis, quæ ciuilem hominem decent, esset exculteus, populum Gallicum à prima illa feritate & cultu barbaro ad vitam placidiorem sapienti oratione & nomothesia reuocauit.

Arcum læuâ tenet.] effigiei huius Herculis sinistra manus tenet arcum; ponderosam clauam altera.

Contegit & Nem] totum autem corpus indutum est leonis Nemeæi pelle.

non conuenit illud.] non bellè istud videtur quadrare.

Quòd vetus.] quòd sit nimiùm annosus Hercules.

Quid quòd lingua.] cur illi lingua est catenis tenuibus perforata, quibus auditores suos retentat auribus captos?

Alciden.] Herculem, ab ἀλκῆς, i. robore.

linguâ, non robore.] viribus eloquentiæ, non corporis robore.

iura dedisse populis.] leges posuisse, barbaras nationes ad ciuiliorem cultum reuocasse.

Cedunt arma togæ.] in eo sunt armatis togati præstantiores, quòd persuadendo vincant: adeò vt eloquens facilè flectat vel maximè refractarios. Est verò illud

Cedant arma togæ, —— hemistichium Ciceronianum à maledicis reprehensum, de quo Oratione in Pisonem, & 1. in Antonium,

I M.

EMBLEM. CLXXXI.

HOMERVS Odyss.κ. Moly herbam à Mercurio Vlyssi datam ait, tamquam amuletum aduersus omnia veneficia; herbam nigræ radicis, floris lactei, difficillimam inuentu. Ea notat eloquentiam primò quidem abstrusam & difficilem, deinde multo labore & diligentiâ partam iucundissimos afferre fructus, id est, sui amore omnes allicere, sed ei perpaucos operam dare propter laborum certè maximorum difficultatem.

Antidotum Aeaæ.] fama est, Moly herbam fuisse Vlyssi datam à Mercurio, vt esset antidotum in omnia Circes veneficia.

vix radice euell.] ea herba est nigræ radicis, difficilisque inuentu.

Purpureus sed flos.] floris purpurei vel lactei.

Eloquij candor.] Pulcherrima res eloquentia, sed difficilis tamen.

EMBLEM. CLXXXII.

CONVERTIT Protei πολυμορφῦ fabulam in scriptores quosdam rhapsodos, & rerum antiquissimarum narrationem è variis & sæpè pugnantibus inter se fabulis petitam concinnantes: qui cùm somnient de rebus à se remotissimis, portentosam historiæ formam nobis obtrudunt, vt reuerà Proteum quemdam effingere velle videantur.

Pallenæ senex.] è Pallene, Thraciæ vrbe.

cui forma histrica.] histrionica, sese subinde mutans in varios habitus.

Signa vetustatis.] ego præ me fero symbolum veteris historiæ, quæ sit extra omnem hominum memoriam, de qua quisque suum adfert somnium.

EMBLEM. CLXXXIII.

CYGNVS, Poëtarum stemma, Phœbo sacer, candidus, pro Rege habitus, repræsentat conditionem Poëtarum, qui suos labores omnes ad litterarum Præsidem Phœbum,

Phœbum, id est, disciplinarum liberalium principatum referunt: quorum pura & candida debet esse Musa, aliena ab omni fuco & spurcitie: qui non minùs ordinatis beneque cultis versibus in animos hominum imperium obtineant, atque reges ipsi armatis copiis.

Gentiles clypeos.] sunt qui in clypeis gentilitiis aquilam gerant: vt Pertinax, Antoninus Pius, Iustinianæa familia, &c.

Sunt quibus aut serpens.] de quo in primo Emblem.

aut leo.] vt in Antonini nummo; vt Traianus, duces multi Germaniæ.

Dira sed hæc.] hæc ferarum symbola aliena sunt à conditione Poëtarum.

ceras.] imagines.

pulcher Olor.] cycnus niueus.

Hic Phœbo sacer.] Plato Phœdone.

nostræ regionis alumnus.] Cycnus, rex Ligurum, Musicæ laude clarus, post mortem mutatus in auem sui nominis. Pausanias Atticis. Ouid. Metamorph. 2. & 12.

EMBLEM. CLXXXIV.

RETVLIT hanc historiam 6. Geographiæ Strabo: carmen verò tralatum è Græco, lib. 4. Anthologiæ. Eunomus citharœdus in ludis Pythiorum venit in certamen cum Aristone Rhegino. Aristo fusis precibus Delphorum ciues rogauit vt sibi adessent. Eunomus verò dixit, Rheginensibus de Musica non esse prorsus certandum, cùm apud eos etiam cicadæ mutescerent. Vtroque igitur certante, cùm vna chorda Eunomo fracta desideraretur, cicada superuolans adfuit, quæ sonum suppleret. Declaratur hac historiâ, Diis esse curæ Musicam: esse numen, quod supplicibus adesset in rebus desperatis, eosque qui insolescant, à diis sæpenumerò destitui.

Locrensis posuit.] Eunomus Phœbo hanc cicadam consecrauit, victoriæ suæ testem.

Cer-

Certabat plectro.] commissus in Aristonem Rheginum certabat, cùm fracta fides harmoniam soluit.

Tum citharæ.] statim aduolauit cicada, quæ fractæ fidis sonum vltrò suppleret.

allecta.] illicio Musicæ.

descendit ab altis Saltibus.] venit à siluosis locis, opem latura mihi Eunomo.

Ergo tua.] itaque ne tanti miraculi memoria vetustate deleretur, citharam Apollini cum cicada ænea insidente consecrauit Eunomus.

EMBLEM. CLXXXV.

CADMI hæc fabula commodè traducitur in litterarum & litteratorum conditionem. Cadmus enim dicitur è Phœnicia in Græciam litteras primus attulisse; draconem fontis Castalij custodem interfecisse, ex cuius dentibus humo mandatis, & tamquam iactis seminibus, feruntur armati milites exilijsse, sese mutuò confecisse, & in mutuam quasi perniciem conspirasse; tamen Mineruæ consilio in gratiam rediisse. Quod omnino vel de sermone, vel de contentionibus studiosorum atque philologorum est intelligendum. Sermonem enim dictum esse à serendis verbis, Grammatici veteres notant: qui sermo primùm sedecim litteris constabat: (tot verò sunt draconum dentes:) quæ litteræ seu notæ litterarum mutuò se conficiunt, neque in gratiam redire possunt, nisi vocales consonantibus animæ vice sint adiectæ. Hastas armatorum possumus traducere ad accentuum seu spirituum notas, quæ non nisi Palladi, id est, rationis & intelligentiæ beneficio cohiberi & quasi in gratiam redire possunt. Quòd si hoc referamus ad doctorum hominum contentiones, facilè obseruabimus ex draconis, id est, Philosophiæ satis dentibus, nempe libris editis, magnas oriri rixas & disputationum labyrinthos: quæ certè lites terminari vix posse videntur, nisi diuini numinis afflatus aliquis accesserit.

Vipereos

Vipereos dentes.] ex quo tempore Cadmus dentes inseuit, vel humo tamquam semen mandauit.

semina dira.] perniciosa.

Aonio solo.] in Græcia, quæ dicta Aonia, ab Aone filio Neptuni.

Terrigenûm.] inde bellatorum armis instructorum cohors prodiit, qui se mutuis vulneribus confecerunt.

Euasere quibus.] quo ex conflictu qui salui remanserunt, suasu Palladis fœdus inter se percusserunt. Ouid. 3. Metamorph.

Primus Agenorides.] Cadmus, Agenoris filius, litteras è Phœnicia in Græciam tulit. Plin. 7. 56. Solin. 13.

elementa notásque.] litteras.

iis suauem iunxit & harmoniam.] fecit vt consonantes cum vocalibus ingenioso & suaui concentu inter se iungerentur, quasique sociarentur, ad enuntiandas quasque mentis notiones. Vel, vt disciplinæ liberales haberent inter se commune quoddam vinculum, vt quasi mutuum auxilium præstarent. Est enim omnium artium præclara quædam harmonia, quamquam singulæ præceptis distinguantur.

Quorum.] magistrorum, qui à Cadmo edocti primùm. Intelligere videtur Principes Philosophorum, ex quorum disputationibus hausta est doctrina omnis liberalis.

discipulos contr.] altercantur inter se, dissentiunt opinionum conflictu, seque contrariis sententiis oppugnant.

Non nisi Palladiâ.] quarum contentionum nullus finis, nisi Palladis interuentu, id est, sapientiæ ope, quæ dissidia isthæc omnia facilè componit.

EMBLEM. CLXXXVI.

TANTA olim fuit septem Gręcię Sapientum auctoritas, vt quidquid dicerent, haberetur pro oraculo. Quòd enim sapientiam omnem, quam profitebantur, actionibus honestis laudéque dignis exercerent, omnia suæ sapientiæ

pientiæ capita paucis verbis sunt complexi, non longo disputationum circuitu, quam malebant rectè agendo perficere. Eorum ergo quæ vulgò circumferuntur symbola & apophthegmata certatim ab omnibus doctis excepta, sic sunt transmissa posteris, vt nulla lex sanctior, nulla vitæ regula probatior videatur. Ex iis apophthegmatis ea delegit Alciatus, quæ symbolis exprimi commodiùs possent. Quod enim *Cleobulus* diceret, *μέτρον ἄριστον ἐν πᾶσιν*, *in omnibus optima mensura*, id trutinâ siue lance ostendit. *Chilonis Lacedæmonij* hoc fuit, *γνῶθι σαυτόν*: quod per speculum ostenditur. *Periander Corinthius* in ore habebat, *τῆς ὀργῆς ἀπέχεσθαι*, *abstinendum ab ira*: quod pulegio demonstrat hic noster: nam herba hæc bilem purgare dicitur. *Pittacus* aiebat, *μηδὲν ἄγαν*: quod exprimitur per gith, herbam grauissimi odoris, quæ modicè in cibis adhibita, saporis gratiam præbet, nimia verò nocet. *Solonis* dictum, *τέλος ὁρᾶν μακροῦ βίου*, *finem breuis æui spectandum*: quod Termini effigie designatur. *Biantis* illud celebre, *πλείονες οἱ κακοί*, *plures mali*: quo arguebat rerum hac in vita malarum immensam copiam: quod notatur per Sardum, hominem improbum (vt sunt Sardiniæ regionis incolæ, notâ insignes improbitatis) qui Musimoni asino breui & nullius pretij insideat. *Thales* denique *Milesius* hoc habuit, *ἐγγύα πάρα δ' ἄτη*, *sponde, noxa præstò est*: quod exprimitur symbolis parræ & meropis *auium*, quæ captæ retibus aut visco, ad easdem pedicas solent suo garritu consocias aues pertrahere: ita se habent debitores erga suos vades, quos pelliciunt, vt quoquo modo ipsi semet extricent.

Hoc trutinæ examen.] Pers. Satyr. 1.

——*ne examen improbum in illa Castiges trutina.*

libella.] libra.

Chilon Spartanus.] Lacedæmonius.

Pulegium.] de quo in superioribus.

hæc eadem aiunt.] hanc sententiam, *Nequid nimis*, videntur innuere, qui quamminimùm ore liquant herbam

bam gith, quæ ita sumpta, iuuat: sed si largiùs, virulenta est Plin. 20. 17. & 19. 8.

Terminus.] mortis symbolum, de quo etiam suprà.

illita visco.] impedita visco auis alia aliam trahit in pedicas. De parra Plin. 11. 37. De merope, in 10.

EMBLEM. CLXXXVII.

SPHINX ignorantiæ typus est: σφίγγω enim idem est quod Constringo & Vincio: illa enim mentis notiones & igniculos ipsos obscurat prorsus, & extinguit ignorantiæ labes: cuius tres hîc συμβολικῶς constituuntur efficientes seu primariæ causæ, libido, animi leuitas, arrogantia. Prima quidem puellari formâ depingitur, quæ cùm animum occupat, numquam potest obcæcata mens cognitionis & scientiæ bono perfrui. Altera est inconstantia seu leuitas cum aui comparata, quæ vix per omnia discedit à stabili firmoque scientiæ fundamento. Tertia verò arrogantia, superbiaque leoninis cruribus adumbrata, φιλαυτίαν in se habet perniciosissimam, & rerum meliorum contemptum, quam necessariò sequitur crassa & exitiosa imperitia, suique ignorantia. At qui seipsum norit, detractâ omni libidine, fœdâque voluptate, auulsis inconstantiæ plumis fugacibus, & omni arrogantiâ, intelliget quid homo sit; id est, problema Sphingis explicabit, suam ipsius naturam intuebitur, primò quidem quadrupedum penè similem conditioni, deinde hominis firmitate constantem, & posttremò imbecillum propter concreti partes infirmas: ita vt monstrum arrogantiæ turpissimum seipsum conficiat, & hominem sui compotem relinquat: quâ victoriâ nulla alia excellentior, nulla vtilior aut illustrior.

candida virginis ora.] faciem puellarem.

volucrum pennas.] plumis auium corpus habet omne oblitum.

crura leonis.] pedes leoninos.

Hanc faciem aff.] Sphinx est typus & symbolum ignorantiæ.

rantiæ. ἡ γὰρ ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις σφὶγξ ἐστὶ, ait Cebes Thebanus. i. Sphinx eſt hominibus inſipientia.

tanti Scilicet.] ignorantiæ triplex cauſa efficiens.

Sunt quos ingenium leue.] ſunt qui laborent animi leuitate & inconſtantiâ: quæ prima cauſa.

ſunt quos blanda voluptas.] ſunt qui voluptatis illecebris deliniti: altera cauſa, de qua antè,

——— meretricius ardor
Egregiis iuuenes ſeuocat à ſtudiis.

Sunt & quos.] ſunt tumidi, inflati, ſuperbi, φίλαυτοι, qui potuiſſent ad ſcientiam peruenire, niſi putaſſent ſe iam perueniſſe, ait Seneca: hæc tertia cauſa.

At quibus eſt notum.] qui edocti ſunt quantam vim habeat monitum Apollinis Delphici, περὶ τοῦ γνῶναι σαυτόν: de qua Plato Philœbo, & Xenophon 4. Commentarior. Cicero multa de Legib. & Tuſcul. 1.

Præcipitis monſtri] ſummè pernicioſi, quodque facilè monſtrum homines in exitium agat.

guttura dira ſecant.] tollunt de medio: qui enim ſeipſum nouit, ignorantiam ex ſeſe tollit, in eius locũ ſapientiam omnium pulcherrimam & vtiliſſimam admittit.

Prima prudentis laurea.] prima hominis virtus, & quaſi primus de ignorantia triumphus eſt, *ſeipſum noſſe.*

EMBLEM. CLXXXVIII.

PERMVLTOS non rarò videre eſt excellenti formâ & dignitate corporis homines, qui ingenio planè ſtolido, & pænè nullo ſunt, vt reuerà ſimulacra quædam eſſe citiùs quàm homines videantur. Quò ſpectat Cleanthis illud, ἀπαιδεύτους μόνῃ τῇ μορφῇ θηρίων διαφέρειν.

Ingreſſa vulpes.] i. aſtutus quidam & feſtiuus homo, id enim ἀλληγορικῶς accipe.

Choragi.] ſtatuarij.

pergulam.] officinam.

Fabrè.] affabrè, ingenioſè.

ut spir. Solùm.] vt ei solus sensus, & vox deesse videretur, ad viuum erat expressum.
ceteris viuisceret.] quasi viuum appareret.
Id.] caput humanum.
illa.] vulpes, id est, cautus quidam & veterator, spectato artificio hominis, ita pronuntiauit, &c.

EMBLEM. CLXXXIX.

HIc aries aurei velleris Phryxum per maris tempestuosi discrimina vehens, typus est locupletis cuiusdam hominis, sed planè stolidi, & communi sensu vacui, qui cùm seipsum regere non possit, ducitur ad mulieris aut serui arbitrium. Ea verò misera censenda est seruitus, non quæ à fortuna, sed quæ ab animi nascitur imperitia, quæ in summa etiam copia non potest non esse aliis mancipata. Huc pertinet dictum Diogenis, cùm diceret, indoctum diuitem, arietem esse in aureo vellere.
residens pretioso.] sedens, insidens in vellere aureo.
Et flauam.] non horret marinos turbines, quamquam horrificos.
sensu hebeti.] imperitus, stolidus.
diuite gazâ.] opulentus, locuples.
Coniugis, aut serui.] qui sit γυναικοκρατούμενος, vel δουλοκρατούμενος.

EMBLEM. CXC.

AD fidem vxoriam quatuor hîc spectanda proponuntur, dextrarum coniunctio, sessio, canis symbolum, pomi insitio seu donarium. Dextra, pro nota fidei, vti iam suprà monuimus: puella viro assidet: quod ad constantiam in amore refertur: sedes enim notam habet stabilitatis. Canis, animal hero fidum, fidei aliam rationem habet. Malus arbor Veneri sacra, vt ex Poëtarum scriptis patet.
puella.] vxor marito dextram iungens.
Ut sedet.] stabilitatis nota.

vt catulus.] fidei symbolum.

fidei species.] fidelitatis imago expressa.

Veneris quam si.] quam fidem si mutua coniugis vtriusque copula confirmet.

Malorum in laua.] à sinistra parte non inconcinnè statuetur malus.

Poma etenim.] poma Veneri sacra.

sic Scheneïda.] Atalantam in cursu Hippomenes vicit, proiectis pomis aureis. Ouid.10. Metamorph.

petijt Galatea.]de qua 3.Eclogâ Virgil.aut de ea Ouid. 13.Metamorph. vide Prouerb. Malis ferire.

EMBLEM. CXCI.

AMOR coniugum ita mutuus ac purus esse debet, vt quamquam quidpiam sit in altero quasi virulentum, & alter nonnihil in animo rixarum alat, propter tamen sacram coniugij copulam ab altero debet euomi, & penitus eijci. Quod ipsum pluribus explicatur à Basilio Magno Homiliâ 7. in Hexaëmeron, vnde petitur hoc Emblema.

Cùm furit in Venerem.] cùm rapitur ardore coïtus.

Murænam ciens.] ingenti sibilo murænam ad se allicit.

viri.] viperæ.

Maxima debetur.] imitatio ex Iuuenale,

Maxima debetur puero reuerentia, si quid
Turpe paras. ———

coniux Alternum.] D.Paulus: Vir vxori debitum reddat, & vxor viro. Mulier sui corporis potestatem non habet, sed maritus: idemque sui corporis potestatem non habet, sed mulier.

EMBLEM. CXCII.

HOC transtulit è Græco Antipatri, seu Stratonis: simileque est Ouidianum de Nuce argumentũ. Questus est quorumdam parentum miserorum de susceptis liberis, à quibus nonnumquam coniiciuntur in extremas

ærumnas, & vitæ discrimina, vnde illos valdè pœnitet, se liberos eiusmodi tam nefarios & improbos suscepisse.

Ludib. pueris.] Laboriosus quidam rusticus me inseuit in triuio, ludibrium pueris, aliisque lapides hinc inde proiicientibus.

laceris ramis.] excussis deiectisque frondibus.

perstricto libro.] cortice etiam percusso sæpiùs & impetito, rupto, scisso.

fundis] iaculis, ballistis.

per latus omne petor.] lapidatione vndique conficior.

EMBLEM. CXCIII.

PROPOSITO auicularum exemplo, in quibus naturâ duce summus amor curaque deprehenditur erga suos fœtus, arguitur matrum quarumdam immanium barbara & plusquam ferina crudelitas, quæ suis vitam adimant, edoctæ ab aue palumbe, quo affectu in eos esse debeant. Petitum id è Græco Antipatri.

Ante diem vernam.] ante vernum tempus, ipso hyemis sæuiente trigore. Plin. 10.35.

cana palumbes.] cuius plumæ canitiem referunt.

præcoqua & oua fouet.] quæ satius foret in tempus vernum poni, lapso rigore hyemis.

sibi vellicat alas.] auellit sibi plumas.

Queis nuda.] quibus destituta.

deficit ipsa.] emoritur.

Ecquid Colchi.] num te pudet Medea, quæ liberos sustulisti: vel te etiam Progne, quæ filium Itym interfecisti? De iis alio loco.

EMBLEM. CXCIV.

E GRAECO item anonymi. Scriptores plerique graues, vt ostenderent longè pulcherrimum pietatis in parentes simulacrum, Æneam insigni pietate virum, & qui è medio patriæ incendio, senio affectum patrem liberarit, atque humeris sustulerit, repræsentari voluerunt.

runt. Et verò ea vna pietas est, quæ hominem maximè commendat, vel quæ iratissimos hostes ad mansuetudinem lenitatemque cogat, manusque continere iubeat.

Per medios hosteis.] Græcos.

ab igne patriæ.] incendio Ilij.

dulce parentis onus.] Anchisem, patrem suauissimum. Ouid. 2. Fastor.

Déque viri collo dulce pependit onus.

sene rapto.] tracto è filij manibus, interfecto.

adorea.] gloria bellica. Plin. 3.18 & Fest. Pomp.

erepto patre.] extracto è flammis, liberato, seruato.

EMBLEM. CXCV.

PHIDIAS Veneris statuam effinxit, quæ pede testudinem premeret, vt significaret duabus maximè rebus commendari honestam matremfamilias, silentio, & familiæ procuratione. Vt enim nullum vitium citiùs feminam dedecorat quàm loquacitas, sic hæ probro solent affici, quæ hac illacque cursitant.

hæc facies.] effigies.

molli pede.] delicatulo. Allusio tacita ad mulieris nomen, quod à mollitie ductum volunt.

Phidias.] de quo Plin. 8. 34. & 36. 5. hîc verò, vt obiter, nomen Phidiàs, fortè dissyllabum, propter priorem longam.

sexúmque referri.] nomen Veneris variè sumi palàm est, pro amoris Dea, pro vxore, amica, &c.

manere domi.] agere quæ sunt matrisfamilias. Columella initio 12. De re rustica.

tacitas puellas.] taciturnas feminas.

EMBLEM. CXCVI.

AGNOVERVNT vel ipsi paganæ superstitionis affectatores, quàm sancta & necessaria esset matrimonij rectè instituti copula, quâ vxor admoneretur maritũ etiam parentibus ipsis esse præferẽdum, & contrà. Quod

ipsum perspicuè sancitum constat Euangelicis litteris, quo loco dicitur, *virum relinquere debere parentum conuictam, vt vxori adhæreat.* Sumitur hæc Emblematis historia ex Laconicis Pausaniæ lib. 3.

Ni secum Icarius.] sed eam, vt secum maneret, pater retentabat.

Ille.] Vlysses.

Ithacam.] suam patriam, suum regnum.

hic offert Sparten.] pater Icarius offerebat Lacedæmonem, è qua oriundus fuit.

manet anxia.] ancipiti curâ cogitandi solicita, quem maximè sequeretur.

virgo.] Penelope, femina viripotens, vt apud Iuris interpretes, l. Mulieris, de verb. signif.

sedens.] Penelope.

obnubit ocellos.] quod etiam verecundiæ signum: vel alludit ad nuptiarum veterem ritum. Mulier enim nupta, id est, obuoluta ducebatur in mariti domum. Nubere est velo tegere,

Queis.] quibus signis.

sibi prælatum.] nouit Icarius Vlyssem maritum sibi prælatum esse.

Hócque pudori aram.] hoc cultu & imagine consecrauit aram Pudicitiæ.

EMBLEM. CXCVII.

PLERIQVE patres importuni & auari honestas & liberali formâ præditas filias elocare non dubitant hominibus podagricis, scabie Neopolitanâ confectis, alióve luis genere; quæ semimortua cadauera suo contactu non minùs noceant, quàm quæ viuis olim mortua copulabantur à nequissimo tyranno Mezentio, de quo Virgil. 8. Æneid.

Dij meliora pijs.] Dij melius. Optatio frequens apud auctores, sed Poëtas maximè.

Mezenti.] dure pater, Mezentio similis.

cur

cur age sic me Compellas?] cur me vocas Mezentium?
emptus quòd tibi.] qui generum tibi acciuisti vt me illi elocares. Alludit ad matrimonij speciem, quæ coëmptio dicebatur, de qua Cic. in Topic. & Virgil. Eclogis:

Téque sibi generum Tethys emat omnibus vndis.

Gallica quem scab.] qui confectus est lue Hispanicâ, seu morbo Neapolitano.

mentagra.] morbus à mento dictus, qui per faciem, collum, pectus, & manus, fœdo & insolito quodam furfure dilatatur. Vide Plin. 1.26.

Corpora corporib.] Imitatio Virgil. ex 8. Æneid. vbi de Mezentio: *Mortua quin etiam iungebat corpora viuis,*
Componens manibúsque manus, atque oribus ora.

Efferáque Etrusci facta.] reuocare Mezentij Etruscorum ducis truculentissimi facinora.

EMBLEM. CXCVIII.

VT ex naturis animantium, rerumque aliarum spectata proprietate, sumitur aliquod symbolum ad aliquid designandum, ita ex plantis & arboribus: vt cupressus hîc ad tria accommodatur. 1. ad æqualitatem inter suos significandam, quòd ea arbor & in foliis & fructibus videatur aliquam æqualitatem obseruare. 2. ad mortis notam: eius enim rami adhibebantur olim in magnatum Principumque funeribus. 3. in eos torquetur, qui quamquam pulchrum nescio quid præ se ferant, nullos tamen ex se fructus educunt.

Indicat, &c.] Nam cupressus, διὰ τὸ κύειν καὶ φέρειν κλάδυς τε καὶ κάρπυς, à fructuum æqualitate, pariterque ramorum quos producit.

funesta.] funeribus apta.

comere.] ornare.

EMBLEM. CXCIX.

QVERCVS, Ioui sacra, pro salutis vsurpata symbolo. Plures rationes pete à Plutarcho. Querna, seu ci-

uica corona ei dabatur olim ciui, qui ciuem seruasset, tamquam vitæ testis, & salutis acceptæ monimentum. Sed & torqueri quercus potest vel ad hominem, vel ad rem, quæ olim magno in honore fuerit, sed nunc nihil aliud sit quàm magni nominis vmbra, vt de Pompeio cæso Lucanus cecinit.

Grata Ioui.] Claudian. 2. Raptus Proserpinæ:

Quercus amica Ioui. ———

Seruanti ciuem.] Lucan. primo:

Seruati ciuis referentem præmia quercum.

Glande aluit] Vetusti illi homines quernâ glande victitabant, nos solâ quercus vmbrâ vtimur: sic rerum omnium sua sunt tempora.

EMBLEM. CC.

SALIX ὠλεσίκαρπος Homero dicitur Odyss. κ. quia salicis fructus cum vino propinatus sterilitatem inferat, genitale semen extinguat, & libidinis impetum marcore afficiat, ait Plin. Sed propter κλειτορίζειν, obscœnum verbum, malim in eos conuertere, qui licentiùs Venere abutuntur; quos ideò meritò frugiperdas & feminiperdas appellaris.

Clitoriis homines moribus.] abstemiis: vel potiùs, nimiùm addictis rei Venereæ.

EMBLEM. CCI.

ABIETIS schema potest accommodari iis, qui quamquam in loco satis commodo versentur, tamen ad ampliorem quæstum faciendum, sese periculis obiicere non reformidant.

Apta fretis.] nauigiis. Plin. 10. 16.

in montibus editur altis.] Maro Eclogis:

Populus in fluuiis, abies in montibus altis.

in aduersis maxima commoditas.] γνώμη.

EMBLEM. CCII.

PICEA facilè potest eum significare, qui sine liberis decedit: aut referetur ad eum, qui nullum sui monimentum reliquerit, cuius nempe vita ac mors iuxtà æstimatur, vt ait Sallustius.

stolones.] virgulta ex radicibus aut trunco producta.

index.] symbolum.

EMBLEM. CCIII.

PLVTARCHVS testis est in Præceptis connubialibus, Cotonea quòd cor reficiant, suauemque ori halitum inspirent, olim Solonis lege nouis coniugibus dari solita, vt admonerentur coniugi primo illo congressu omnia transigêda corde puro, ore, linguâq; adornatâ & pudicâ.

EMBLEM. CCIV.

HEDERA perpetuò viret, tenax est, eique parti molesta cui hæret: corymbos aureos producit, extrà viridis, in ceteris pallescens. Poëtarum conditionem repræsentat, qui hærent studiis, sibique interdum nocent, quòd ferè corporeis exercitationibus careant: famam tamen nominis numquam morituram, quasi mercedem auream exspectant: solantur enim spe, & studiorum molestias atque difficultates sempiternæ laudis opinione leuant.

Haudquaquam arescens.] perpetuò in virore manens.

Cisso Qua puero.] Cissus, Liberi saltator & histrio, in quemdam terræ hiatum lapsus periit. Tellus florem produxit adolescenti cognominem. Sic 1. Epigamm.

κίσσῳ μὲν Διόνυσος ἀγάλλεται. i.

Bacchus amat Hederam. Inde *κίσσος Διονύσιος* dictus.

Exterius viridis.] Plin. 16. 34.

Hinc aptis vates.] Horat. 1. Carm.

Me doctarum Hederæ præmia frontium.

Idem, *Prima feres Hederæ victricis præmia*, &c.

EMBLEM. CCV.

ILEX eos refert, qui sunt tumultuosi, spectatâ nimirum arboris naturâ, cuius lignum cùm frangi nisi admodum difficulter possit, se tamen aliquando diffindit & fatiscit. Ita seditiosi non nisi à seipsis ferè auelluntur & franguntur. Sumpta similitudo ex 3. Rhetor. Aristot.

rumperet.] rumpat, tempus pro tempore.

EMBLEM. CCVI.

CITRVS, & malus Medica fructum habet, cuius cortex aurei coloris, saporis austeri, intus verò dulcis succus: ita se blandus amor, idemque amarus habet. Proinde pomum Veneri sacrum.

iucundus amaror.] bellè quidam è recentibus,

Non amor antiquis fuerat, sed amaror ab annis
Dicendus, cùm sit semper amarus amor.

γλυκύπικρος.] Plutarch. 5. Sympos. 7. Probl.

EMBLEM. CCVII.

BVXVS amasiorum naturam conditionemque refert: habet enim perpetuum virorem, lignumque pallidum, quo tamen tibiæ & fistulæ componuntur. Sic illi in amore perpetuò virent, sed tamen ex affectibus plerisque biliosis pallorem contrahunt; nihilominùs sermone blando ac suaui oratione semper aliquid concinunt.

disparibus fistula.] Virgil. Eclog. 2.

Est mihi disparibus septem compacta cicutis
Fistula. ——

Deliciis teneris.] amoribus blandis.

Pallor inest.] Ouid. 2. Metamorph.

—— *buxóque simillimus ora*
Pallor obit. ——

EMBLEM. CCVIII.

AMYGDALVS citissimè floret, tardissimè fructum profert. Plin. 16. cap. 25. Ita præcocia illa ingenia, quæ habent præclaram quamdam indolem, vix aut certè serò admodum perueniunt ad frugem, ait Fabius lib. 1 cap. 3.

pupillos.] pueros.

præcocis.] qua de voce Gell. 10. 11.

EMBLEM. CCIX.

MORVS, quasi μῶρος, id est stultus, malè imposito nomine, sapiens arbor est: numquam enim germinat nisi frigoribus exactis: ita vir prudens maturè suis rebus prospicit, neque se temerè periculis obiicit.

sapiens nomina falsa.] Plin. 16. 25. Prouerb. Maturior moro.

EMBLEM. CCX.

LAVRVS in vaticiniis olim fuit adhibita: vnde ad symbolum rerum futurarum non malè potest accommodari, quemadmodum etiam ad salutem indicandam. Carolo V. Imper. Thunis referenti victoriam laurea corona debetur, quam triumphantes antiquitus gestabant. Plin. 15. cap. vlt.

Præscia venturi.] vt Claudian. 2. Raptus,

——— *venturi præscia laurus Fluctuat.* ———

Subdita puluillo.] apposita ceruicali: proinde μαντικὸν φυτὸν dicitur.

Pœnis.] Thunensibus, qui eam regionem incolunt, in qua olim Carthago fuit.

EMBLEM. CCXI.

ALBAE populi frondibus statuæ Herculis ornabantur, ad significandum temporum continuum cursum, motumque perpetuum in diem & noctem. Nam

frondes eius arboris alterâ parte nigricantes, alterâ verò pænè candidæ. Herculem verò pro tempore vsurpatum notat Macrobius, vt etiam pro Sole, spectatâ vi nominis.

Herculeos crines.] Virgil. 8.

— *Herculeâ bicolor cùm populus vmbrâ*
Velauitque comas.

FINIS.

VITA ANDREÆ ALCIATI MEDIOLANENSIS IVRISC. CLARIS.

Per Claud. Minoëm conſcripta.

NDREAS ALCIATVS *in pago Alciato ſeu Alzato Mediolanenſi natus, è nobili Alciatorum genere, ſuæ ætatis Iuriſconſultorum & politorum hominum gloriam incredibili ſtudio ac virtute longè poſt ſe reliquit interuallo. Is adoleſcens, cùm primum ingenij cultum caperet, laudatos & eruditos inſtitutores nactus eſt, ſed in primis Ianum Parrhaſium, qui litteras humanitatis ſummâ nominis famâ docuit. Eas diſciplinas cùm Alciatus auidè arriperet, ſeq; ijs non leniter tingeret, earum tamen vſum omnem ad peritiam Iuris, cui ſeſe totum addicebat, optimè referendum eſſe duxit, vt eæ primæ artes, in quibus alij tamquam*

quam apud Sirenum scopulos consenescunt, vni huic ancillarentur. Ille itaque quòd seriò id studij capesseret, breui admodum spatio temporis in eo profecit, vt dignus existimaretur, qui Doctoris insignibus honestaretur: quem honorem suorum omnium gratiâ & approbatione facilè est assecutus. Cui cùm pro dignitate responderet, quamquam nondum adolescentiæ tempus excessisset, sic ab omnibus suspiciebatur, tantamq́; de se admirationem concitabat, vt de rebus etiam grauissimis, & quæ non nisi veteranis, & longo vsu exercitatis viris proponi solitæ essent, argutè politeq́; responderet. Ergo Mediolani per triennium moratus, sese foro parabat, munusq́; aduocationis magnâ certè laude, summâq́; fide & religione sustinebat, cùm cœpit eius nomen apud exteras nationes, nedum suos Italos, innotescere. Accitus enim est ad publicum professionis munus ab Auenionensibus, stipendium sexcentorum meruit, cùm numquam ad eum diem cathedram, vt ipse ait, conscendisset: qua in vrbe per aliquot annos ita ingenium suum & industriam mirificè probauit, vt vnus penè inter laudatos Iuris intrepretes, solusq́; egregiè doctus commendaretur. Quâ hominis famâ excitatus Franciscus Primus, Galliarum rex, ingeniorum sollers æstimator, idemq́; fautor liberalissimus, Alciatum ad Biturigum Academiam vocauit, honorario illi duplicato; adeò vt pro sexcentis, secundo quàm eò venerat anno, mille & ducen-

tos consequeretur. In ea vrbe Galliæ celebri quantum ille per quinquennium præstiterit, supersunt etiam hodie testes permulti, laudati & excellentes viri, qui Alciatum docentem illic audiuerunt: testes etiam libri editi æternâ digni memoriâ, quos ille succisiuis horis summo studio pariq; ingenio reliquit. Quæ laus hominis cùm indies incrementum caperet, Franciscus Sfortia*, Mediolanensium* Dux*, sui popularis amore ac gloriâ captus, eum moras nectentem, pæneq; tergiuersantem reuocauit; vtq; omnem excusationis remoram interciperet, senatoriâ dignitate ornauit, & vt* Ticini *docendi partes sustineret, ab eo impetrauit. Paullò pòst certis de causis Bononiam, studiorum omnium altricem petijt, in qua totos quatuor annos eâ omnium admiratione Ius ciuile docuit, vt nullus satis doctus è scholis redire putaretur, nisi qui Alciatum audiuisset.*

Ticinum posteà reuocatus, ita iubente Carolo Imperatore*, per annos aliquot illic resedit, nihil de incœptis laboribus remisit, gloriam quam tot vigilijs comparauerat, auxit: vt putaret sibi exemplar propositum* Herculis *illius Tragici, cui finis laboris vnius, ad sequentem gradus pararetur.* Ferrariam *deinde inuisit* Ducis Herculis *amplissimis conditionibus adductus, & prostratam Academiam extulit. In qua quidem vrbe nobilibus & doctis hominibus, vt semper affluenti, vt in alijs quas incoluerat, non modò viuâ voce profitendo, sed & permulta variaq; scribendo,*

ſcribendo, id effecit, ne viuis & præſentibus modò conſuluiſſe videretur, ſed & poſteris idem multò cumulatiùs præſtaret.

Poſt multos tandem peregrinationum labores, Ticinum repetit, in eaq; vrbe ſuarum fortunarum tabulas poſtremò collocauit: docuit tres quatuórve ad ſummum annos, vir qui nullis ætatis difficultatibus, neque quietis alicuius, quam capere poterat, blanditijs delinitus à cœpto opere & ſtudio ceſſauit. De qua tamen tam frequenti concurſatione, quam pleriſq; ſuſpectam præſenſerat, ſeipſum purgauit, vt peregrinationum non temerè ſuſceptarum rationem probabilem redderet. Dum enim bellicos tumultus ſubterfugeret, tutamq; ſuis ſtudiis quietem perquireret, diutiſsimè peregrinatus, Principũ iuſsionibus huc atq; illuc agitatus, certam ſedem tenere non potuit. Nos verò nihil moramur tam crebram locorum mutationem: præſtantiam hominis potiùs, & ingenij ſolertiam debemus æſtimare. Ille diſciplinarum liberalium, hiſtoriæ omnis, Græcæ & Romanæ linguæ ſubſidijs fretus, Iuris artem nitori priſtino feliciter reſtituit, æmulatus veteres quoſdam magni nominis Iuriſconſultos, Herennium Modeſtinum, Antiſtium Labeonem, Atteium Capitonem, aliosq; qui pares fuêre in vtriusq; linguæ cognitione, artiumq; meliorum facultate. Poſt annum duodecimum, cùm ciuilis & Pontificij Iuris profeſſoris inſignibus ornatus eſſet, Paradoxa & Diſpunctiones in publicum emiſit, opus elabo-

ratum horis succisiuis à candidato adhuc & tirone. Quoties enim ea quæ à suis Doctoribus accepta secum perpenderet, si quæ probabilibus argumentis digna refutatione viderentur, ne confestim memoriâ exciderent, quibusdam quasi aduersariis scribere consueuerat: quæ cùm paullò accuratiùs expoliysset, in codicem verasq; tabulas referebat. Quem certè laborem suscepit, vt aliquâ ratione Doctorum, qui tum studia Iuris profiterentur, iudicium conuelleret, qui bonarum litterarum cognitionem blandâ & illici voluptate studio Iuris aduersantem dicerent. Ex quo satis sibi factum eo tempore arbitrabatur, si suum litteris humanioribus honorem seruasset, easq; iungi suâ ætate sapientiæ studijs posse docuisset: quæ omnis spes expectatioq; eum à principio destituit, vt qui à Iuris Doctoribus non aliter quàm transfuga incesseretur: & ab alijs qui litteras humaniores profitebantur, vt alienus exploderetur: paulatim tamen eius libri sese insinuarunt, omnibusq; in prouinciarum Italiæ, Galliæ, Germaniæq; Academijs locum suum pedetentim obtinuerunt. Nec verò ipse, quoties occasio fert, dißimulat se, reiectâ sæculorum aliquot antè lapsorum consuetudine, quam iuuenis erat amplexatus, ad imitationem & præscriptum veterū, Iuris tradendi rationē studio omni & industriâ reuocasse. Videbat enim esse multos, quod ferebat ægerrimè, qui barbaras & impolitas quasdā interpretationes elegantioribus præferrēt, & tritico neglecto, cū atauis vesci mallent glandibus.

Ne verò quis putet eum vnius αὐθαδίας aut etiam φιλαυτίας captum studio, quædam innouasse, aut etiam docuisse secùs, quàm qui superiore sæculo floruerunt, si quibus in locis errasse veteres Doctores animaduerteret, eorum nominibus parcebat, neque canoris, quod dicitur, nugis ideò se acutiorem ostentabat, sed tamquam aliud agens ostendebat quatenus eis standum esset. Quod prudentiæ fuit opus sanè memorabile ab eodem perfectum, nedum tentatum, quo suum Iurisprudentiæ lumen reddidit. De elegantia verò & polito genere dicendi, quod in Iurisconsulto non ferebant morosi quidam veterani, vt qui à suis magistris persuasi errorem vsu confirmatum mordicùs tenebant, ille quædam disputauit, reque ipsâ hoc præstitit, vt vinctam barbariem à Philosophiæ Iuris latifundijs ablegaret.

Sua quædam correxit ætate maturior, quæ sibi adolescenti fatetur excidisse: quo nomine à quibusdam reprehensus, seipsum honestâ oratione purgauit: id enim se fecisse consultò, & maximis exemplis innuit, quia famæ suæ damno nollet in publica studiorum causa præuaricari. Idem factum ab Hippocrate medicâ arte clarissimo, qui, ne posteri errarent, quædam malè à se tradita primus correxisset. M. verò Tullius, cùm Rhetorici libri, quos iuuenis ediderat, non satis placerent, de Oratore ad M. Brutum scripsit, & à se iam edita pleraque damna-

damnauit. Sic & Fabius Quinctilianus, cùm priùs duos de arte Rhetorica libros emisisset, iiq́; non satis probarentur, duodecim illos composuit, quibus & priores emendauit, & magnam inde famam est consecutus. Meritò igitur quod aliis laudi datum est, fraudi non debuit esse Alciato. Hac celebritate famæ notus, vt à viris solidè doctis cultus est, quos & vicissim coluit impensissimè, in primisq́;, vt Italos prætermittam, Iac. Minutium, Ioan. Seluam, Petrum à Stella, Iuris vtriusque interpretem, aliosq́; non paucos: sic à quibusdam maleuolis proscissus & exagitatus. Longouallium infestum habuit, hominem interdum sine mente ac certè sine iure tumultuantem; Alciato detrahentem, alios etiam in id contentionis genus pertrahentem. Fuit illi æmulus, & quidem σύνδρομος in Italicis Academiis Doctor quidam Iuris, ALEXANDRINVS nomine, à quo non semel prouocatus, nihil respondit: indignè tamen aliquando tulit, eum quasi sibi oppositum, atque aliquando successorem insultare: quod ostendit hoc carmen in eumdem ab Alciato scriptum:

Altiuolam miluus comitatur degener harpam,
Et prædæ partem sæpè cadentis habet.
Mullum perſequitur qui ſpretas ſargus ab illo
Præteritasq; auidus deuorat ore dapes:

Sic mecum Oenocrates agit:ac deserta studentum
Vtitur hoc lippo curia tamquam oculo.

Ita læsus sibi temperabat : sed tamen ne foro cedere videretur, iniuriam acceptam non aliâ ratione vlciscebatur. Quem iracundi animi affectum celare non potuit excitatus intolerabili & indignâ Francisci Floridi maledicentiâ, qui Zazium, Budæum, ipsumq; Alciatum, viros incomparabiles, fuerat ausus contumeliosè lacessere: postquam enim eius insanam diu petulantiam pertulisset, ille qui stili acumine hominem confodere poterat, scripsit in eum carmen satyricum, nomine paullulùm mutato, versóq; in Ranciscum Olidum, his omnino verbis:

Audent flagiferi matulæ, stupidique magistri
Bilem in nos olidi pectoris euomere.
Reddemúsne vicem opprobriis? sed nónne cicadam
Alâ vnâ obstreperam corripere istud erit?
Quid prodest muscas operosis pellere flagris?
Negligere est satius quod nequeas regere.

Sed & aliquot annis antè, præstans illa viri virtus comitem

comitem habuit suam inuidiam, quæ successibus eius prosperis succenseret: nam relictis Biturigibus Italiam repetens, cùm vrbem in se beneficam & liberalem hoc tetrasticho, grati animi teste, donasset;

Vrbs Biturix inuitus amans te desero amantem,
Quinq; per æstates terra habitata mihi.
Nunc opus ad Vitulos est à Veruecibus ire:
Ergo vale, & felix sit tibi lanicium;

quidam maledicus nugator, Alciati nomini infensus, ita respondit, scurriliúsne an contumeliosiùs, nescio:

Non nos, sed nostros nummos Alzatus amabat,
Qui tacitus spretis vanuit hospitibus.
Sed valeat tandẽ vitulos pasturus: at illum
Nostra vel horrentem frigore lana teget.

Quâ tamen nugacitate minimè ab incœpto cursu deterritus Alciatus infractum animum gessit, perinde atq; Hecate, quæ canum latratus nihil moretur. Sed neque ipse caruit suorum reprehensione: vt enim alia multa transiliam, Italus quidam Doctor Tholosæ professurus, subinde iactitabat aliter à se legum nodos intelligi quàm ab Alciato, qui nihil aliud apud nos, *inquibat,* facit, quàm quòd floretat Iura: *cui spectaculo cùm præsentes adessent viri docti, seu hominis arrogan-*

tiam perosi, seu risus captandi causâ, ita censuerunt: Quæ Alciatus floretat, iste oletat. *Et hæc quidem fuere laborum sanè multorum ac grauium testimonia. Is fuit vitæ cursus Alciati, viri sanè dignißimi qui tumulo nondum tegeretur, vt quæ laudato & fructuoso conatu incœperat, eâdem studiorum contentione perficeret. Nondum ætatis annum octauum & quinquagesimum excedens, pedum dolore primò quidem leuiter correptus, deinde paullò grauiùs & crebriùs, adeò vt continua febris symptoma illi morbo adiungeretur, paullatim confectus, intra decem & quatuor dies, semper integris sensibus toto morbi tempore, animam* Deo *reddidit* Ticini *anno ineunte* Christiano *quingentesimo quinquagesimo nono supra millesimũ; sepultus honorificè in Basilica* Ticinensi; *vir cui (ausim dicere) plus sua patria, quàm ipse patriæ debeat.* Eius *symbola, vt quæ ad ingenij adeò excellentis commendationem pertineant, hîc ad extremum addenda censeo. Vnum fuit illi gentilitium, vt ipsemet in* Emblematis *scripsit, ad nomen Alciatorum alludens: in eo conspicitur Alce, fera Germanica, quæ vnguibus ostentat auream sententiam,* Μηδὲν ἀναβαλλόμενος*: huius symboli hæc explicatio:*

Alciatæ gentis insignia sustinet Alce,
Vnguibus & μηδὲν fert ἀναβαλλόμενος.
Constat Alexandrũ sic respondisse roganti,
Quî tot obiuisset tempore gesta breui?

Num-

Numquam, inquit, differre volens: quod & indicat Alce:

Fortior hæc, dubites, ocyor ánne fiet.

Quamquam tamen in ea eicone Alciati ad viuum expressa (quâ me nuper donauit ANDREAS THEVETIVS, *Regius Cosmographus) sint insignia familiæ Alciatorum sic expressa, vt in scuti planitie sit à læua depicta turricula, sub qua aquila erecta, coronâ insignita, à dextra, repagula quatuor: supra scuti eamdem planitiem galea (signum equestris dignitatis) superiùs etiam ceruinum caput cum pectore, pedibus anterioribus prominens: in apice deniq; inscriptum verbum emblematis,* Μηδὲν ἀναβαλλόμενος. *Alterum symbolum sibi proprium & peculiare fecit, vti memoriâ proditum à Paullo Ionio. Caduceus est Mercurij inter duo Amaltheæ cornua, cum inscriptione,* Ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται. *eius hæc sententia* Emblemate *comprehensa:*

Anguibus implicitis geminis Caduceus alis
Inter Amaltheæ cornua rectus adest.
Pollentes sic mente viros, fandíque peritos
Indicat vt rerum copia multa beet.

AD calcem huius Commentarij admonitum eſſe volui philologũ, me de induſtria priore illâ editione, quam tamquam fœtum abortiuum parturieram ſuperioribus anteactis annis, tranſiliiſſe vnum Emblema, cuius argumentum mihi diſpliceret, ipſaque ſententia: tum quòd mihi non faceret ad ſtomachum; tum etiam quia non videbatur caſtis auribus committenda, cenſebatur indigna quæ meâ explicatione illuſtraretur. Ne tamen ſtudioſos omnino defraudem, qui me vrgent & certè cogunt, vt ſi nolim enarrare pluribus, quod ingenuè ac liberè me fateor ignorare, ſaltem ipſum fontem detegam Emblematis; id quidem certè eâ velim cautione factum, ne quis offendatur. Epigrapha ſeu titulus carminis ſic habet, *Aduerſus naturam peccantes*; carmen verò ita:

Turpe quidem dictu, ſed & res eſt improba factu,
Excipiat ſi quis chœnice ventris onus.
Menſuram legiſque modum hoc excedere ſancta eſt,
Quale ſit inceſto pollui adulterio.

Video alluſum fuiſſe ad Pythagoræ dictum, audio id torqueri in nefandum aliquod flagitium, idque comparatione oſtendi. ſed hæc ſatis. Ceterùm id apparet eſſe tractum ex Heliodori 5. de Inſomniis. eius hæc verba: *Ἔδοξέ τις εἰς χοίνικα χέζειν· ἑάλω ἀδελφῇ ἑαυτοῦ μιγνύμενος· μέτρον γὰρ ἡ χοῖνιξ· τὸ δὲ μετρὸν νόμῳ ἔοικε· τρόπον οὖν τινα παρενόμει, παρὰ τὰ νενομισμένα κοινῇ τοῖς Ἕλλησι πράττων.* Hæc Latinè ita ſonant: Quiſpiam ſibi viſus eſt in chœnicem aluum exonerare: conuictus de eo quòd cum ſorore cubitaſſet, damnatus eſt: menſura enim eſt chœnix: at quidem menſura legi ſimilis eſt: quodam itaque modo legem tranſgreſſus erat, qui nimirum admiſiſſet aliquid præter leges toti Græciæ communes.

EMBLE-

EMBLEMATVM INDEX

IN LOCOS COMMVNES

ad ſtudioſorum commoditatem digeſtorum.

Numerus ad Emblematis cuiuſque refertur ordinem.

Nihil

FINIS.

ANTVERPIÆ,

EX OFFICINA PLANTINIANA

BALTHASARIS MORETI.

M. DC. XLVIII.

CONSTANTIA. LABORE ET